

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

**ZDRAVSTVENO-STATISTIČKI
LJETOPIS
DUBROVAČKO-NERETVANSKE
ŽUPANIJE ZA 2015. GODINU**

Dubrovnik, 2017.

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

**ZDRAVSTVENO-STATISTIČKI
LJETOPIS
DUBROVAČKO-NERETVANSKE
ŽUPANIJE ZA 2015. GODINU**

Dubrovnik, 2017.

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

20 001 Dubrovnik
Dr. Ante Šercera 4A
p.p. 58

www.zzjzdnz.hr

Dubrovnik, 2017.

Pri korištenju podataka molimo obavezno navesti izvor.

SADRŽAJ

1.	STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI	7
2.	SMRTNOST STANOVNIŠTVA	23
3.	BOLESTI CIRKULACIJSKOG SUSTAVA (kardiovaskularne bolesti)	33
4.	NOVOTVORINE	36
5.	OZLJEDE, OTROVANJA I OSTALE POSLJEDICE VANJSKIH UZROKA	41
6.	DUŠEVNI POREMEĆAJI I POREMEĆAJI PONAŠANJA	43
7.	STACIONARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	46
8.	PORODI	62
9.	PREKIDI TRUDNOĆE	66
10.	BOLESTI OVISNOSTI	70
11.	RAD U PREVENTIVNOJ I SPECIFIČNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI ŠKOLSKE DJECE, MLADEŽI I STUDENATA	73
12.	ZARAZNE BOLESTI I CIJEPLJENJA	76
13.	ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA	83
14.	DJELATNOST SLUŽBE ZA MIKROBIOLOGIJU	100

1. STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI

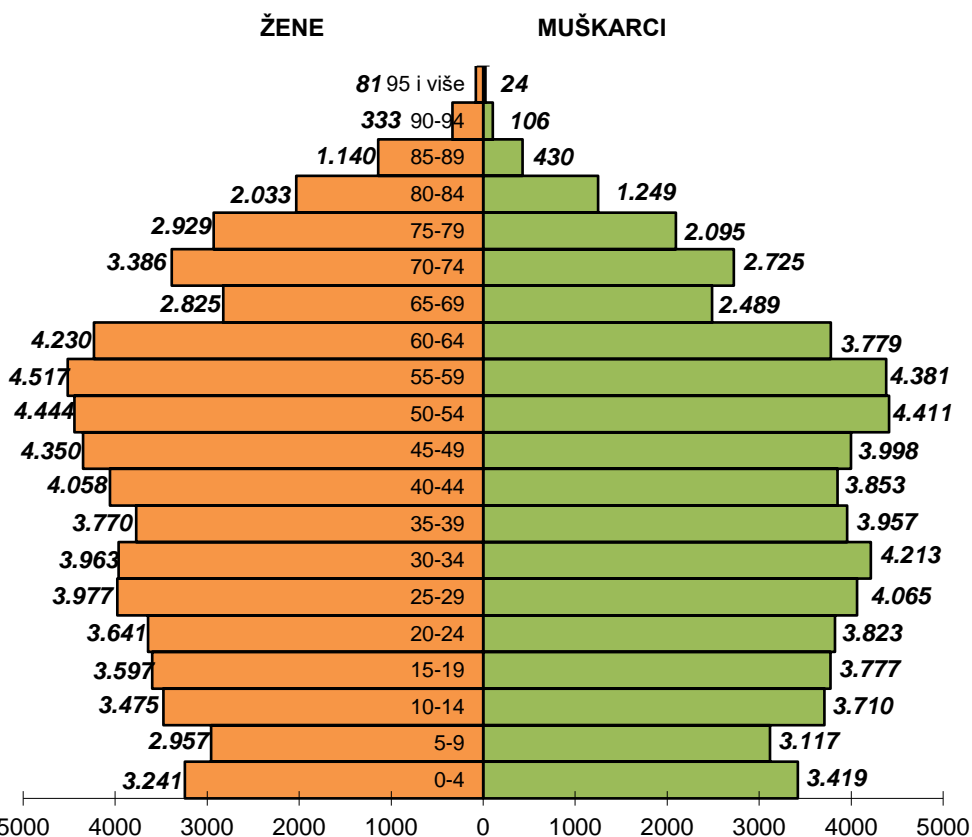
mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Dubrovačko-neretvanska županija (DNŽ) ima 122.568 stanovnika ili 68,8 stan./km² (68,8 stan./km² u 2001.), od čega 64,0% živi u pet gradova i 36,0% u 17 općina. Broj stanovnika manji je za 0,2% nego 2001. Najveći pad broja stanovnika zabilježen je u općinama Pojezerje (-19,6%), Trpanj (-17,2%) i Zažablje (-17,0%), a najveći porast u općini Župa dubrovačka (25,0%) i gradu Metkoviću (9,1%). Prema spolu 48,6% stanovnika je muškog spola, a 51,4% ženskog. U dobnoj strukturi stanovništva 16,3% su osobe u dobi 0-14 godina (15,2% u Republici Hrvatskoj (RH)), 65,9% u dobi 15.-64. godine (67,1% u RH) i 17,8% od 65 godina i više (17,7% u RH). U 2011. u usporedbi s popisom iz 2001. g. prisutan je pad broja djece u dobi do 14. g. za 11,3%, porast broja osoba u dobi 15.-64. g. za 0,7% i porast broja osoba u dobi 65 godina i više za 11,7%. Najstariju populaciju imaju općine Janjina (36,1%), Mljet (28,2%), Trpanj (27,6%) i Dubrovačko primorje (26,3%), dok najmanje starijih osoba imaju Župa dubrovačka (11,7%) i Metković (13,2%).

Od 2005. g. stopa nataliteta u DNŽ pokazuje blagi porast (s 10,2 živorođenih na 1.000 stan. u 2005. na 11,7 u 2010.), a od 2011. stagnaciju, dok je u istom razdoblju stopa smrtnosti u laganom porastu (10,2 umrlih na 1.000 stan. u 2005.; 10,9 u 2015.). Rezultat takvih kretanja od 2011. godine je prirodni pad stanovništva. U 2015. godini u Republici Hrvatskoj stopa nataliteta bila je 8,9/1.000 stanovnika, stopa smrtnosti 12,9 i stopa prirodnog pada od -4.

U DNŽ u 2015. godini prirodni prirast (više rođenih nego umrlih) bio je pozitivan u Župi dubrovačkoj (5,5/1.000 stan.), Metkoviću (3,5), Opuzenu (3,1), Kuli Norinskoj (1,1), Pločama (0,5) i Konavlima (0,3). Najveći prirodni pad (više umrlih nego rođenih) zabilježen je u Janjini (-16,3/1.000 stan.), Trpnju, Dubrovačkom primorju i Mljetu (-8,3), Veloj Luci (-6,8) Korčuli (-6,7) i Lastovu (-5,1).

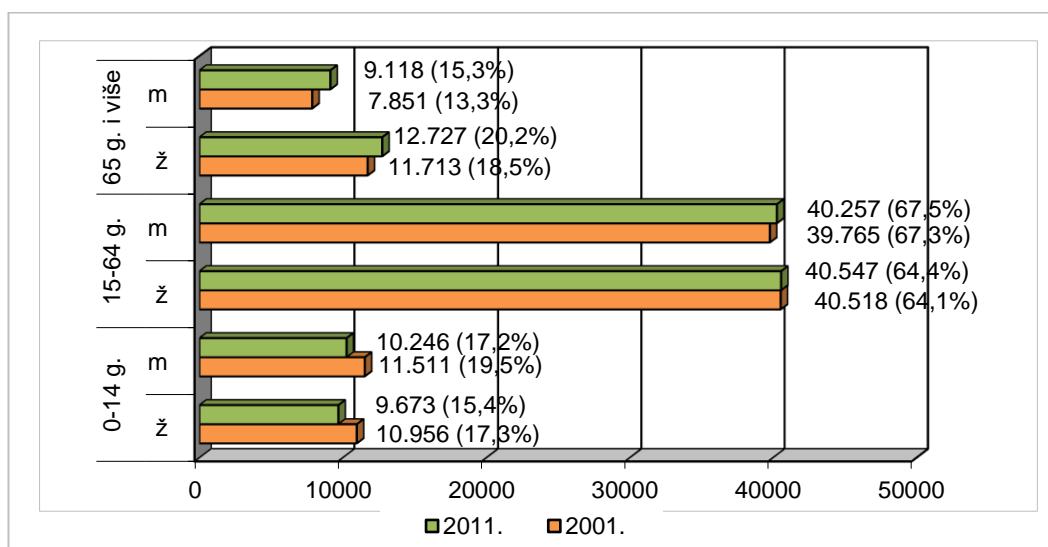
1.1. Struktura i broj stanovnika

Broj stanovnika

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine

Slika 1. Stablo života stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije prema popisu 2011. godine

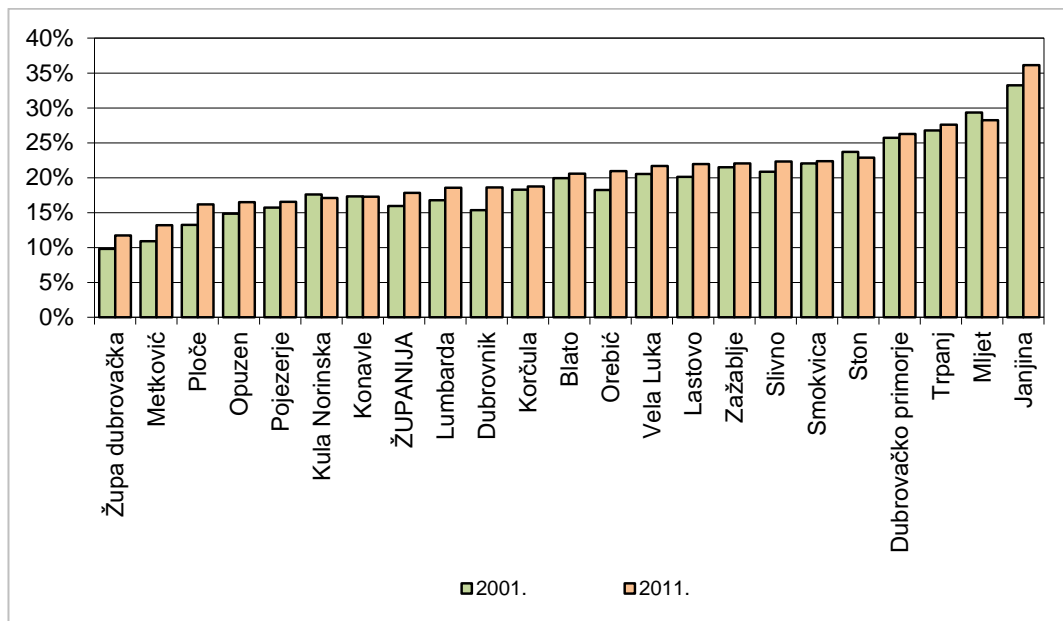

Slika 2. Struktura stanovništva prema dobi i spolu u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, popis 2001. i 2011. godine

Tablica 1. Broj stanovnika u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije prema popisu stanovništva 2001. i 2011. godine

Grad / općina	Broj stanovnika		Razlika 2011./2001.		Stanovništvo 2011. prema dobi		
	2001.	2011.	Broj	%	0-14 g.	15-64 g.	65 g. i više
Blato	3.680	3.593	-87	-2,4	540	2.314	739
Dubrovačko primorje	2.216	2.170	-46	-2,1	329	1.271	570
Dubrovnik	43.770	42.615	-1.155	-2,6	6.360	28.327	7.928
Janjina	593	551	-42	-7,1	45	307	199
Konavle	8.250	8.577	327	4,0	1.415	5.679	1.483
Korčula	5.889	5.663	-226	-3,8	827	3.774	1.062
Kula Norinska	1.926	1.748	-178	-9,2	309	1.140	299
Lastovo	835	792	-43	-5,1	104	514	174
Lumbarda	1.221	1.213	-8	-0,7	191	797	225
Metković	15.384	16.788	1.404	9,1	3.495	11.075	2.218
Mljet	1.111	1.088	-23	-2,1	121	660	307
Opuzen	3.242	3.254	12	0,4	558	2.160	536
Orebić	4.165	4.122	-43	-1,0	617	2.641	864
Ploče	10.834	10.135	-699	-6,5	1.599	6.898	1.638
Pojezerje	1.233	991	-242	-19,6	178	649	164
Slivno	2.078	1.999	-79	-3,8	302	1.251	446
Smokvica	1.012	916	-96	-9,5	123	588	205
Ston	2.605	2.407	-198	-7,6	372	1.485	550
Trpanj	871	721	-150	-17,2	94	428	199
Vela Luka	4.380	4.137	-243	-5,5	598	2.642	897
Zažablje	912	757	-155	-17,0	127	463	167
Župa dubrovačka	6.663	8.331	1.668	25,0	1.615	5.741	975
ŽUPANIJA	122.870	122.568	-302	-0,2	19.919	80.804	21.845

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
 Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001. i 2011. godine

Slika 3. Udio stanovnika u dobi od 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u gradovima i općinama prema popisu stanovništva 2001. i 2011. godine

1.2. Prirodno kretanje stanovništva

Tablica 2. Prirodno kretanje stanovništva u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u 2015. godini

	Živo-rođeni	Mrtvo-rođeni	Umrli	Umrli dojenčad	Natalitet	Mortalitet	Prirodni prirast	Vitalni indeks
Dubrovnik	468	1	493	2	11,0	11,0	-25	94,9
Korčula	39	1	77	0	6,9	6,9	-38	50,6
Metković	180	0	122	2	10,7	6,4	58	147,5
Opuzen	43	0	33	0	13,2	10,7	10	130,3
Ploče	99	0	94	0	9,8	13,2	5	105,3
GRADOVI	829	2	819	4	10,6	10,4	8310	101,2
Blato	34	0	36	1	9,5	10,0	-2	94,4
Dubrovačko primorje	9	0	27	0	4,1	12,4	-18	33,3
Janjina	1	0	10	0	1,8	18,1	-9	10,0
Konavle	98	1	95	1	11,4	11,1	3	103,2
Kula Norinska	22	0	20	0	12,6	11,4	2	110,0
Lastovo	10	0	14	0	12,6	17,7	-4	71,4
Lumbarda	14	0	15	0	11,5	12,4	-1	93,3
Mljet	9	0	18	0	8,3	16,5	-9	50,0
Orebić	39	0	56	0	9,5	13,6	-17	69,6
Pojezerje	9	0	14	0	9,1	14,1	-5	64,3
Slivno	8	0	18	0	4,0	9,0	-10	44,4
Smokvica	11	0	13	0	12,0	14,2	-2	84,6
Ston	26	1	35	0	10,8	14,5	-9	74,3
Trpanj	6	0	12	0	8,3	16,6	-6	50,0
Vela Luka	41	0	69	1	9,9	16,7	-28	59,4
Zažablje	8	0	8	0	10,6	10,6	0	100,0
Župa dubrovačka	109	0	63	2	13,1	7,6	46	173,0
OPĆINE	454	2	523	2	10,3	11,9	-69	86,8
ŽUPANIJA	1283	4	1342	6	10,5	10,9	-59	95,6

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Tablica 3. Prirodno kretanje stanovništva u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2005. do 2015. godine

APSOLUTNI PODACI	GODINE										
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.*	2012.*	2013*	2014.*	2015.*
Rođeni	1.259	1.352	1.313	1.468	1.388	1.438	1.273	1.329	1.255	1.289	1.287
Živorodeni	1.251	1.340	1.308	1.462	1.381	1.433	1.272	1.324	1.252	1.285	1.283
Mrtvorodeni	8	12	5	6	7	5	1	5	3	4	4
Ukupno umrli	1.256	1.216	1.238	1.323	1.239	1.294	1.284	1.371	1.314	1.238	1.342
Umrli dojenčad	7	8	8	6	6	8	5	4	6	3	6
Prirodni prirast	-5	124	70	139	142	139	-12	-47	-62	47	-59
Sklopljeni brakovi	636	676	710	648	697	632	656	664	599	628	621
Rastavljeni brakovi	96	97	94	101	140	88	98	79	107	114	120
STOPE											
Mortinatalitet (mrtvorodeni/1.000 živorodeni)	6,4	9,0	3,8	4,1	5,1	3,5	0,8	3,8	2,4	3,1	3,1
Natalitet (živorodeni/1.000 stanovnika)	10,2	10,9	10,6	11,9	11,2	11,7	10,4	10,8	10,2	10,5	10,5
Mortalitet (umrli/1.000 stanovnika)	10,2	9,9	10,1	10,8	10,1	10,5	10,5	11,2	10,7	10,1	10,9
Prirodni prirast (na 1.000 stanovnika)	0,0	1,0	0,6	1,1	1,2	1,1	-0,1	-0,4	-0,5	0,4	-0,5
Umrli dojenčad na 1.000 živorodeni	5,6	6,0	6,1	4,1	4,3	5,6	3,9	3,0	4,8	2,3	4,7
Vitalni indeks (živorodeni na 100 umrlih)	99,6	110,2	105,7	110,5	111,5	110,7	99,1	96,6	95,3	103,8	95,6
Rastavljeni brakovi na 1.000 sklopljenih brakova	150,9	143,5	132,4	155,9	200,9	139,2	149,4	119,0	178,6	181,5	193,2

Stope izračunate prema popisu stanovništva 2001. godine

*Stope izračunate prema popisu stanovništva 2011. godine

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Tablica 4. Stope prirodnog prirasta stanovništva u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u razdoblju od 2005. do 2015. godine

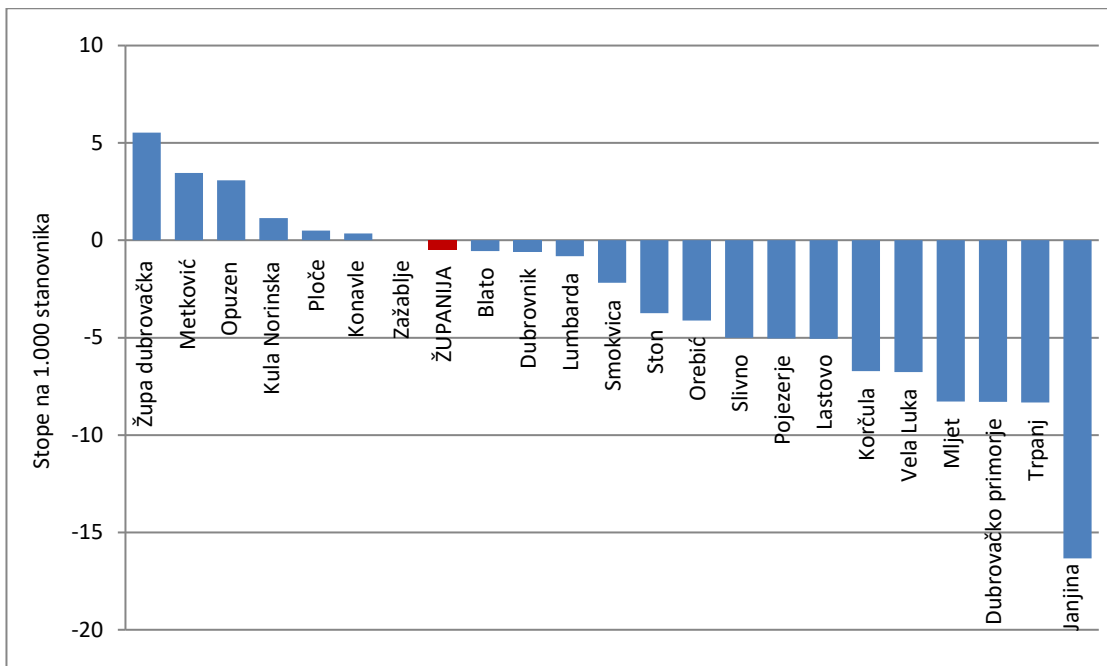
GRAD / OPĆINA	GODINE										
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.*	2012.*	2013*	2014.*	2015*
Dubrovnik	-0,4	1,5	-0,6	-0,4	0,9	-0,2	0,5	0,1	-0,6	1,2	-0,6
Korčula	-3,9	-1,5	-3,2	-3,4	-1,2	-2,9	-1,9	-2,6	-5,7	-7,4	6,7
Metković	6,1	5,9	5,9	7,2	6,7	5,9	2,9	4,5	4,1	4,6	3,5
Opuzen	-0,3	-4,3	-2,8	-2,8	-0,3	0,0	-0,9	0,3	0,6	1,2	3,1
Ploče	1,3	2,4	2,7	0,6	0,5	0,6	-0,2	-3,8	-3,8	-0,9	0,5
GRADOVI	0,8	2,0	0,8	0,9	1,8	0,9	0,7	0,3	-0,3	1,1	0,1
Blato	-6,5	-6,5	-4,1	-1,9	-5,2	-0,8	-0,3	-0,8	-3,6	-1,9	-0,6
Dubrovačko primorje	-1,8	-5,0	-4,5	-3,2	2,3	0,0	-8,3	-7,8	-9,2	-3,7	-8,3
Janjina	-6,7	-6,7	-21,9	-21,9	-15,2	-5,1	-23,6	-12,7	-7,3	-21,8	-16,3
Konavle	1,1	0,4	2,9	4,0	0,8	5,5	2,2	1,7	0,1	1,2	0,3
Kula Norinska	0,0	-1,0	-3,6	2,1	-5,7	1,0	0,6	5,7	4,0	-4,6	1,1
Lastovo	-1,2	-8,4	-4,8	-8,4	-3,6	-1,2	-6,3	-7,6	-2,5	-6,3	-5,1
Lumbarda	-9,8	-10,6	-4,9	-1,6	4,1	-2,5	-2,5	-2,5	3,3	-0,8	-0,8
Mljet	-12,6	-8,1	-11,7	-9,9	-7,2	-16,2	-8,3	-11,0	-11,9	-7,4	-8,3
Orebić	-0,7	-1,4	1,2	-1,2	-1,7	-1,0	-4,4	-6,6	-1,2	-2,4	-4,1
Pojezerje	-1,6	-3,2	0,8	-0,8	1,6	-3,2	-10,1	-3,0	-2,0	5,0	-5,0
Slivno	-1,4	1,4	3,4	5,3	-2,4	0,0	-11,0	-2,0	-2,5	-5,5	-5,0
Smokvica	-7,9	1,0	-3,0	-4,9	-2,0	-5,9	-5,5	-14,2	-15,3	-2,2	-2,2
Ston	-5,4	-2,7	-3,8	-1,5	-5,4	-3,1	-2,1	-5,4	-3,7	-4,2	-3,7
Trpanj	-25,3	-4,6	-11,5	-10,3	-9,2	-11,5	-13,9	-13,9	-12,5	-12,5	-8,3
Vela Luka	-4,1	-2,1	-2,5	-1,6	-4,6	-4,8	-6,5	-6,5	-8,5	-7,5	-6,8
Zažablje	0,0	-1,1	0,0	-2,2	0,0	1,1	-5,3	-6,6	-5,3	-4,0	0,0
Župa dubrovačka	7,5	7,8	10,5	14,9	13,2	14,7	7,7	6,2	9,1	8,9	5,5
OPĆINE	-1,6	-0,8	0,1	1,5	0,0	1,5	-1,5	-1,7	-1,1	-0,8	-1,6
ŽUPANIJA	0,0	1,0	0,6	1,1	1,2	1,1	-0,1	-0,4	-0,5	0,4	-0,5

Stope izračunate prema popisu stanovništva 2001. godine

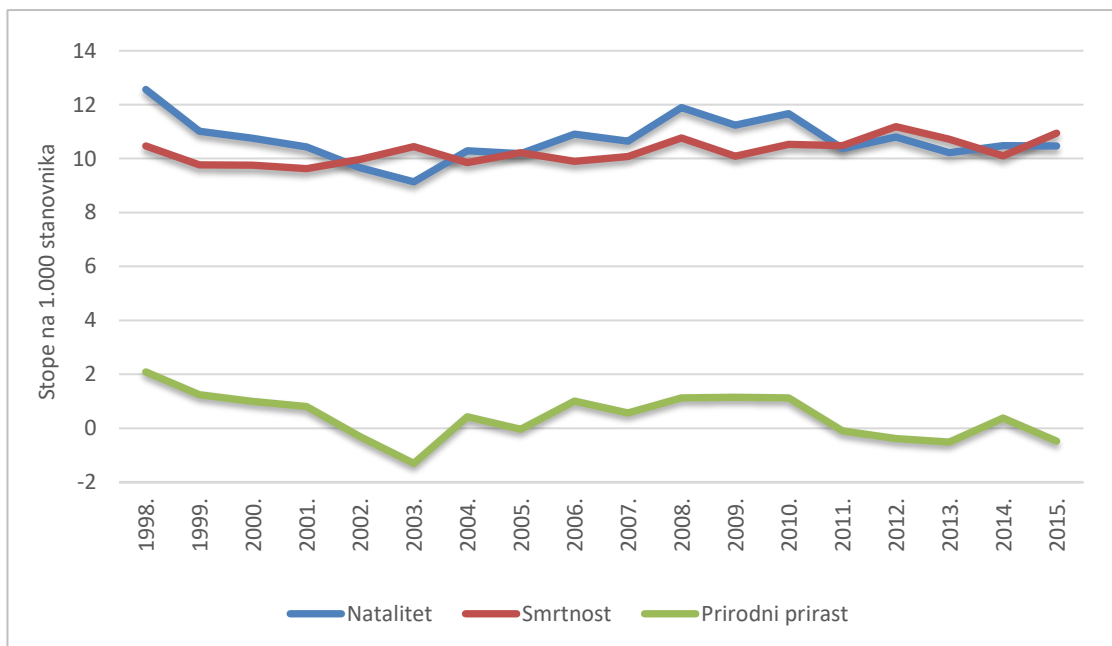
*Stope izračunate prema popisu stanovništva 2011. godine

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

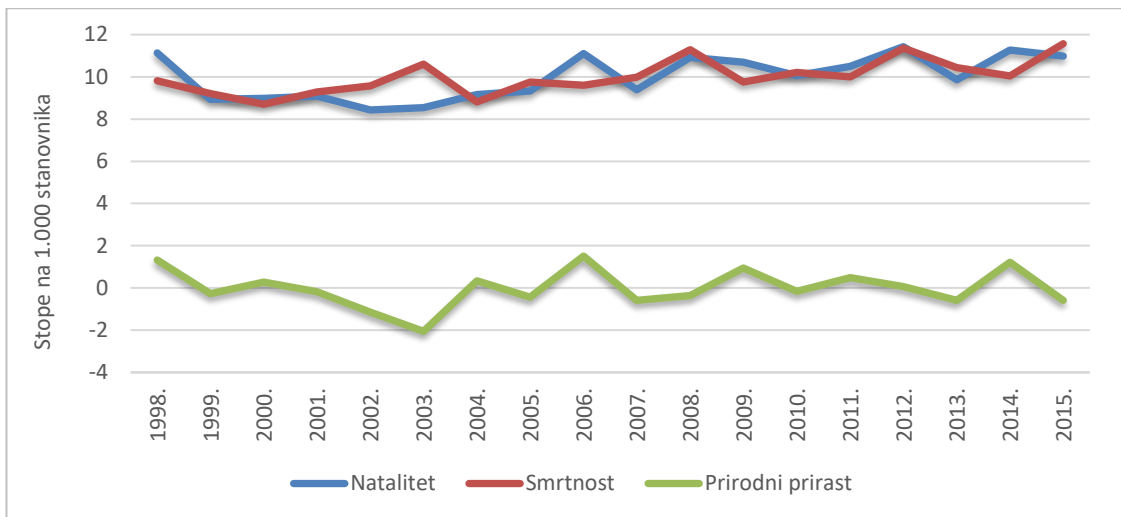
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

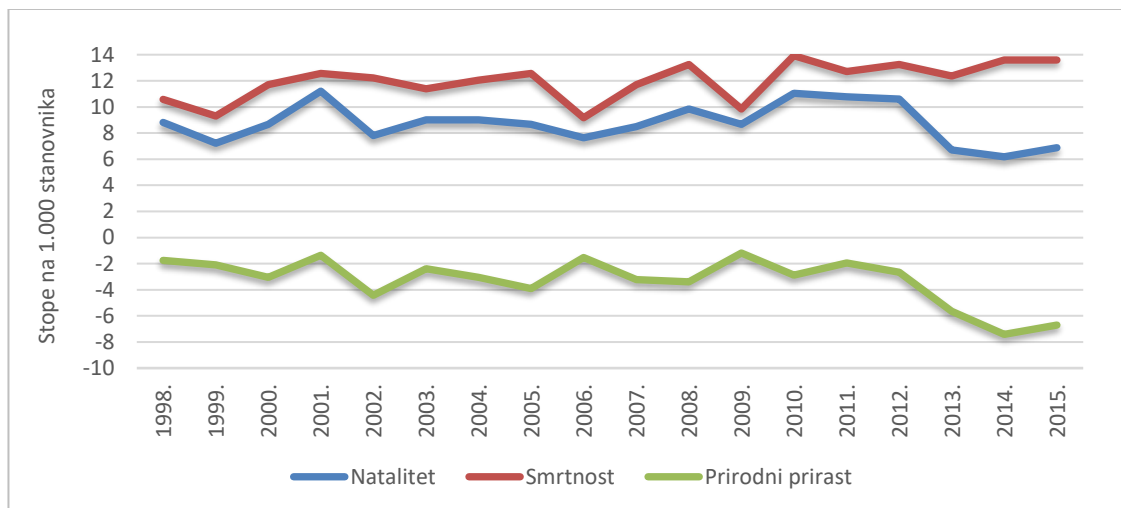
Slika 4. Stope prirodnog prirasta u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u 2015. godini

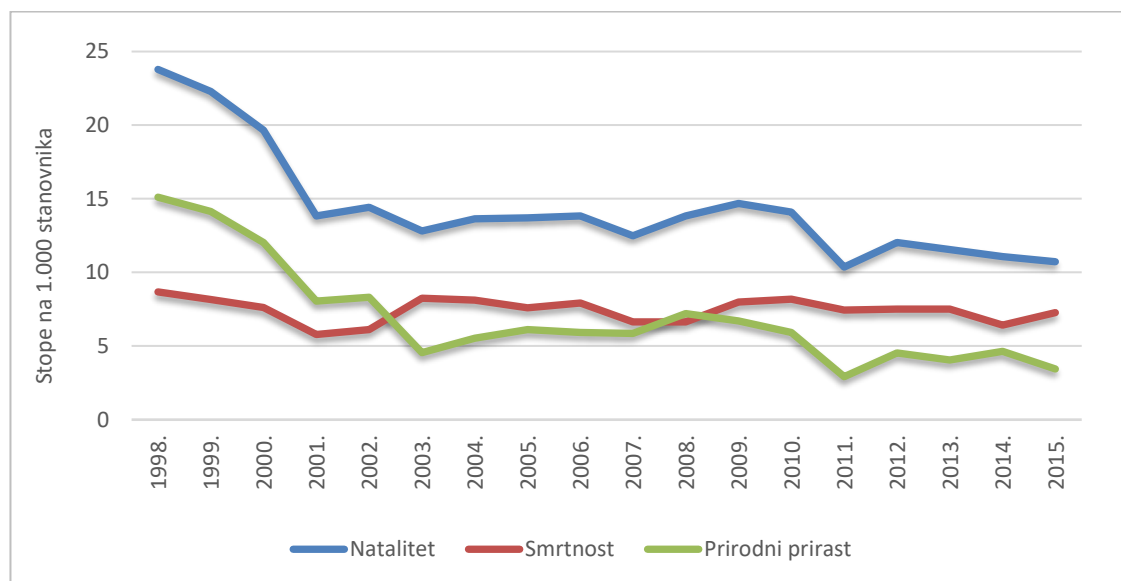
Slika 5. Stope prirodnog kretanja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1988. do 2015. godine

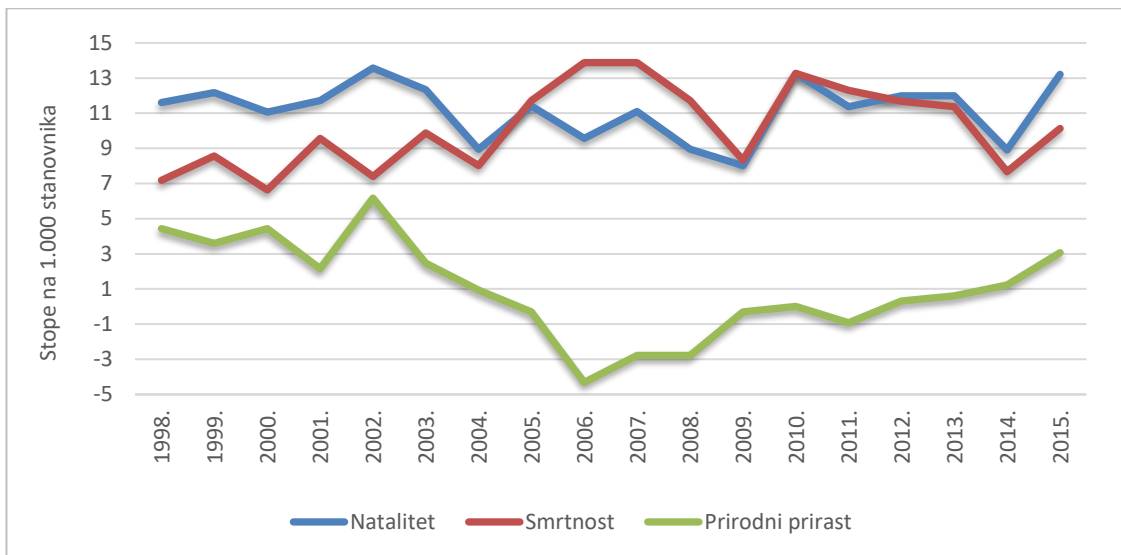
Slika 6. Stope prirodnog kretanja u gradu Dubrovniku od 1998. do 2015. godine

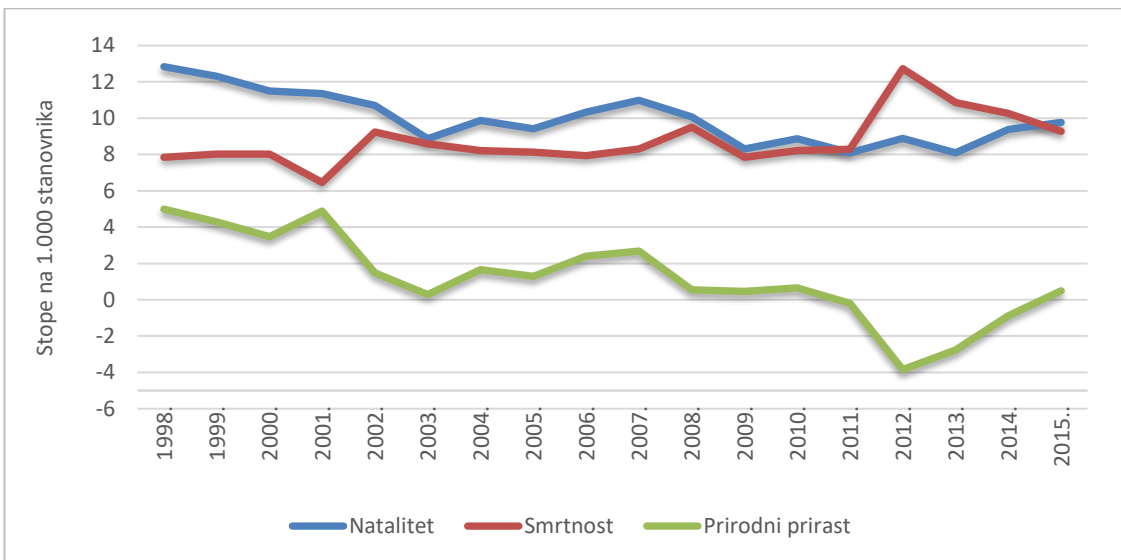
Slika 7. Stope prirodnog kretanja u gradu Korčuli od 1998. do 2015. godine

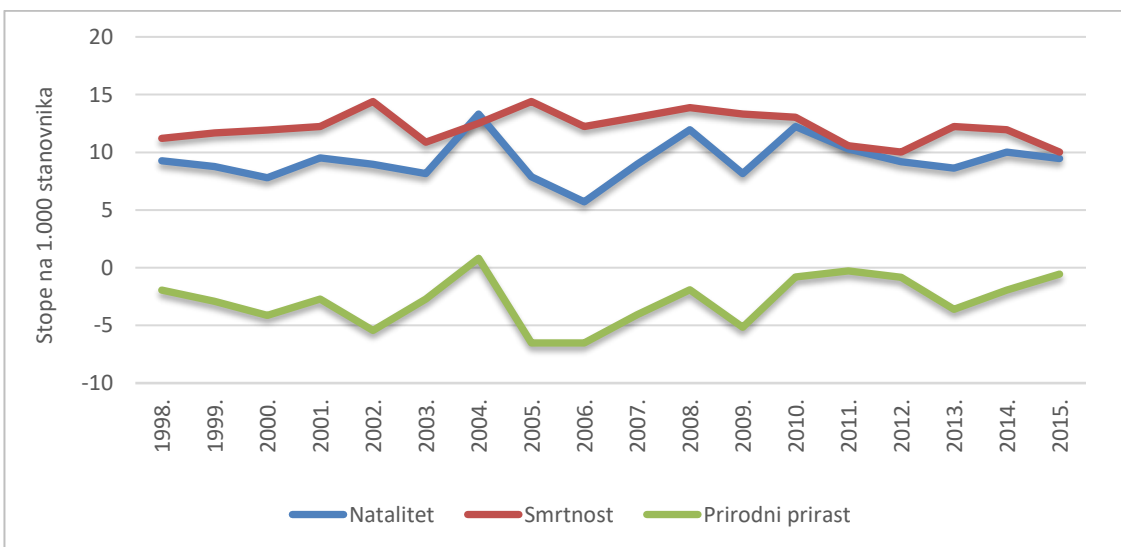
Slika 8. Stope prirodnog kretanja u gradu Metkoviću od 1998. do 2015. godine

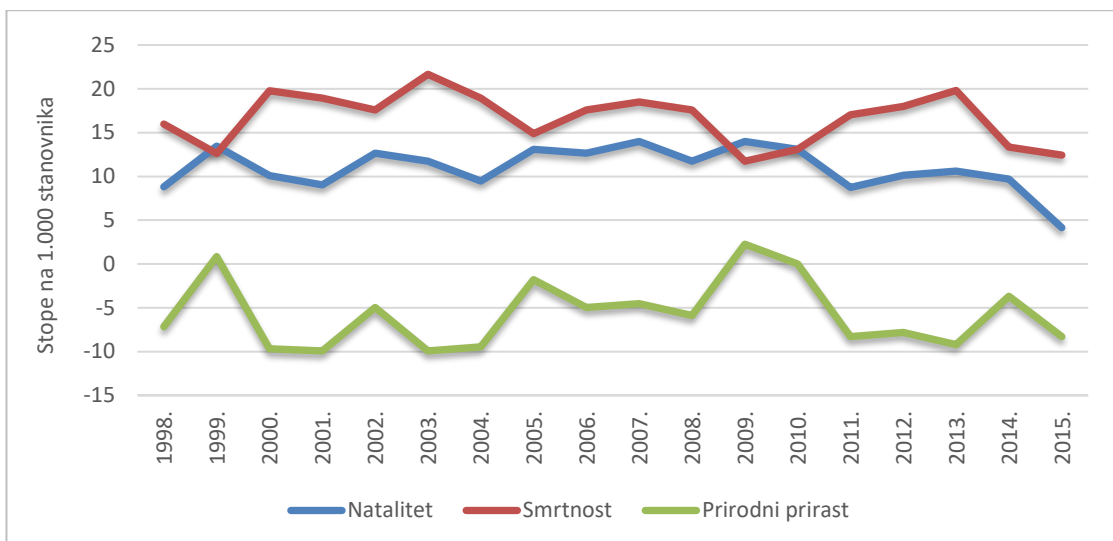
Slika 9. Stope prirodnog kretanja u gradu Opuzenu od 1998. do 2015. godine

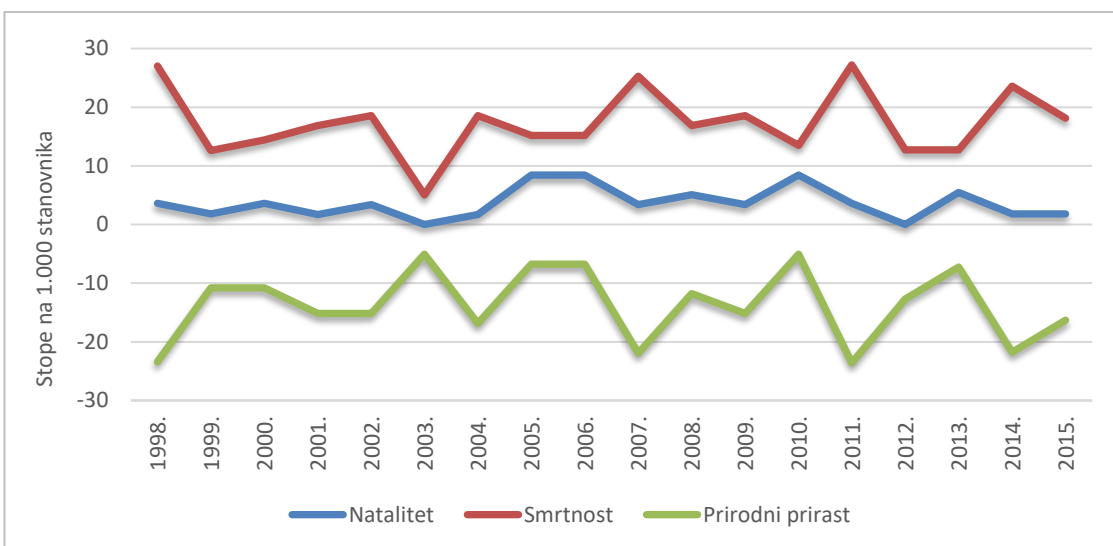
Slika 10. Stope prirodnog kretanja u gradu Ploče od 1998. do 2015. godine

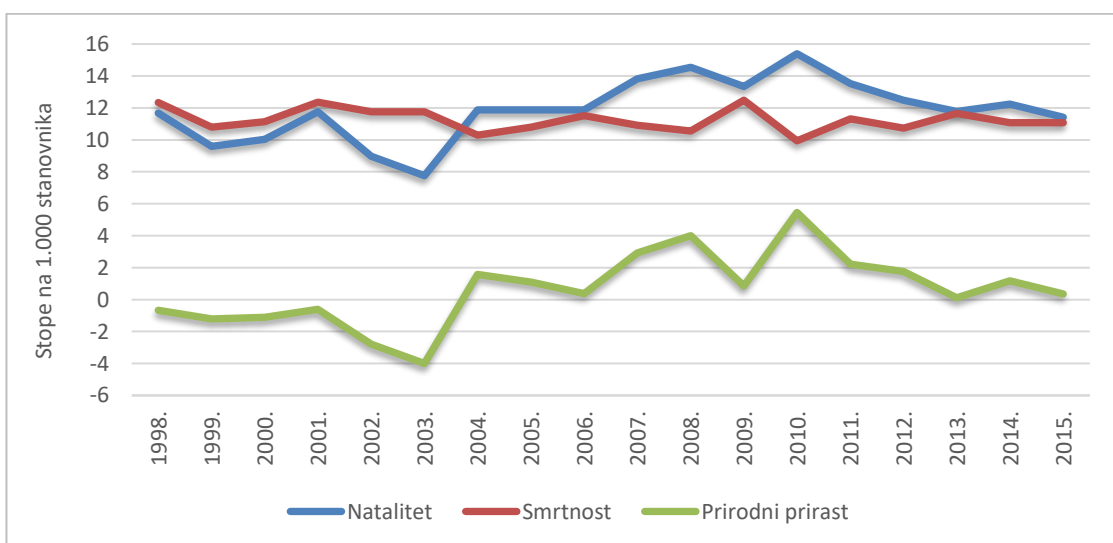
Slika 11. Stope prirodnog kretanja u općini Blato od 1998. do 2015. godine

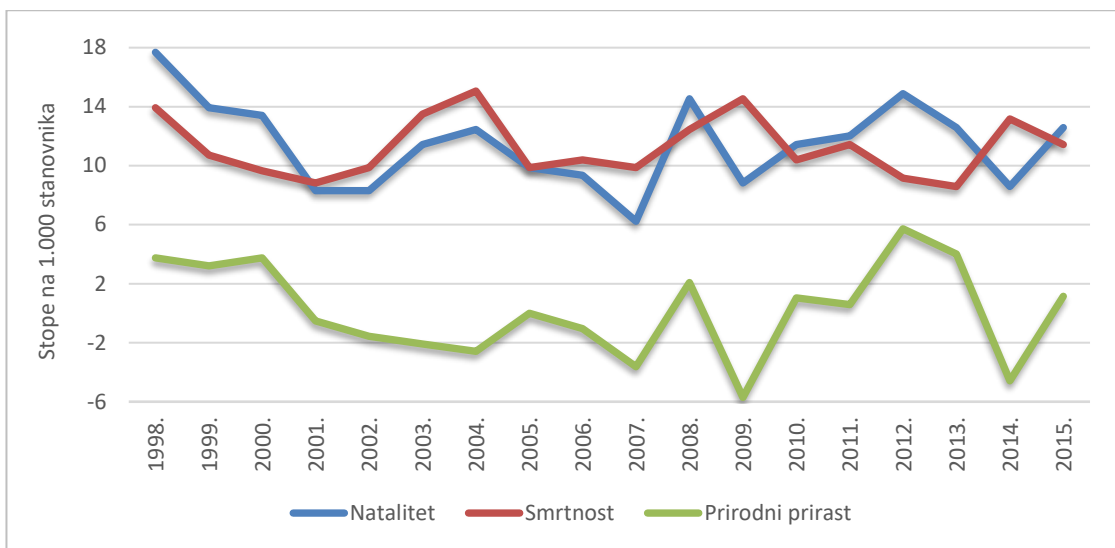
Slika 12. Stope prirodnog kretanja u općini Dubrovačko primorje od 1998. do 2015. godine

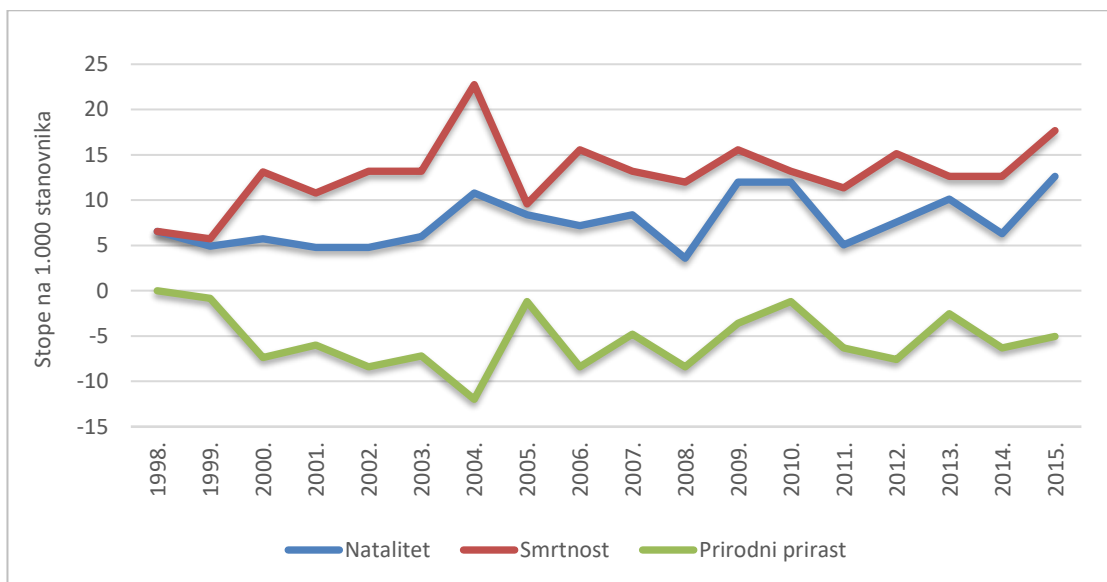
Slika 13. Stope prirodnog kretanja u općini Janjina od 1998. do 2015. godine

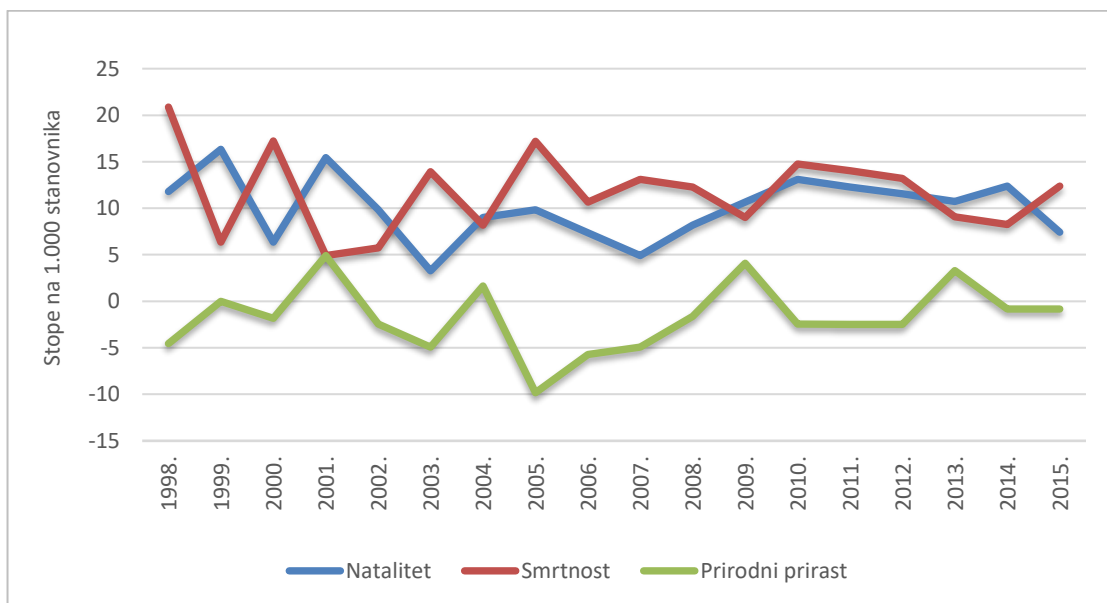
Slika 14. Stope prirodnog kretanja u općini Konavle od 1998. do 2015. godine

Slika 15. Stope prirodnog kretanja u općini Kula Norinska od 1998. do 2015. godine

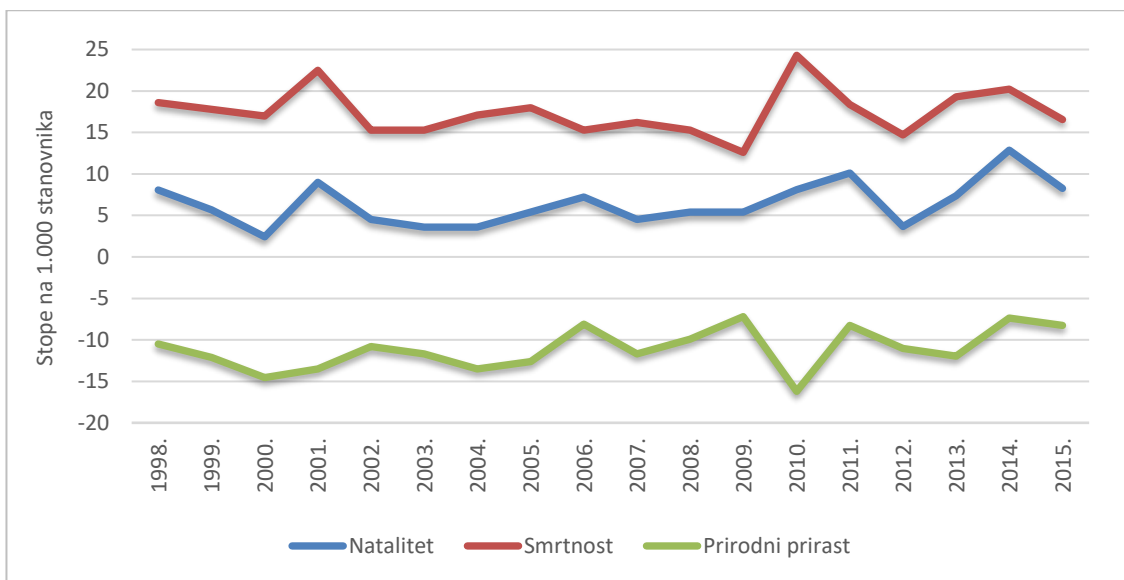

Slika 16. Stope prirodnog kretanja u općini Lastovo od 1998. do 2015. godine

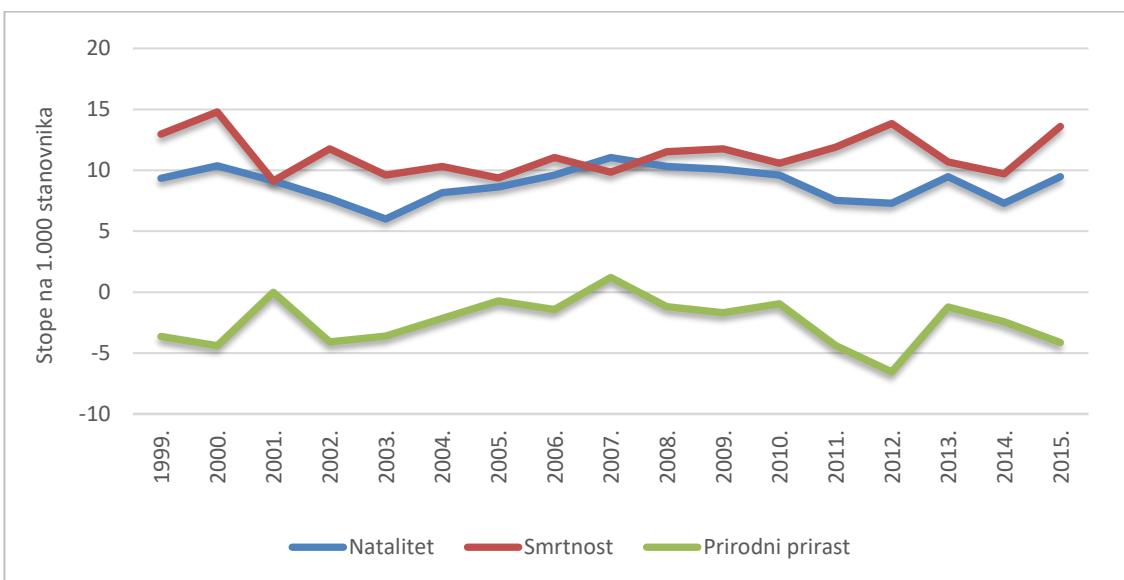

Slika 17. Stope prirodnog kretanja u općini Lumbarda od 1998. do 2015. godine

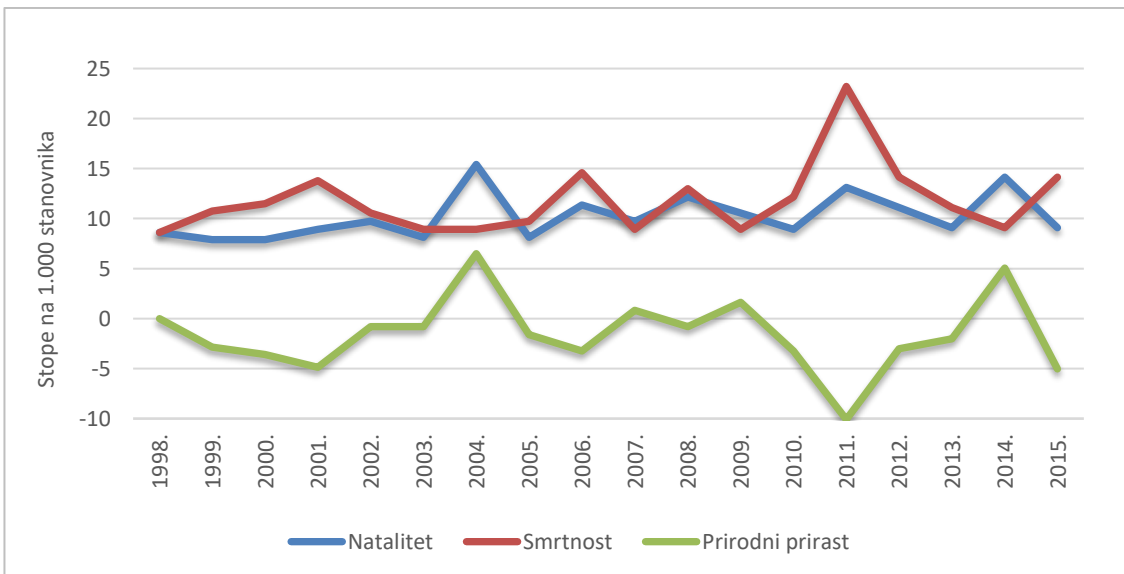

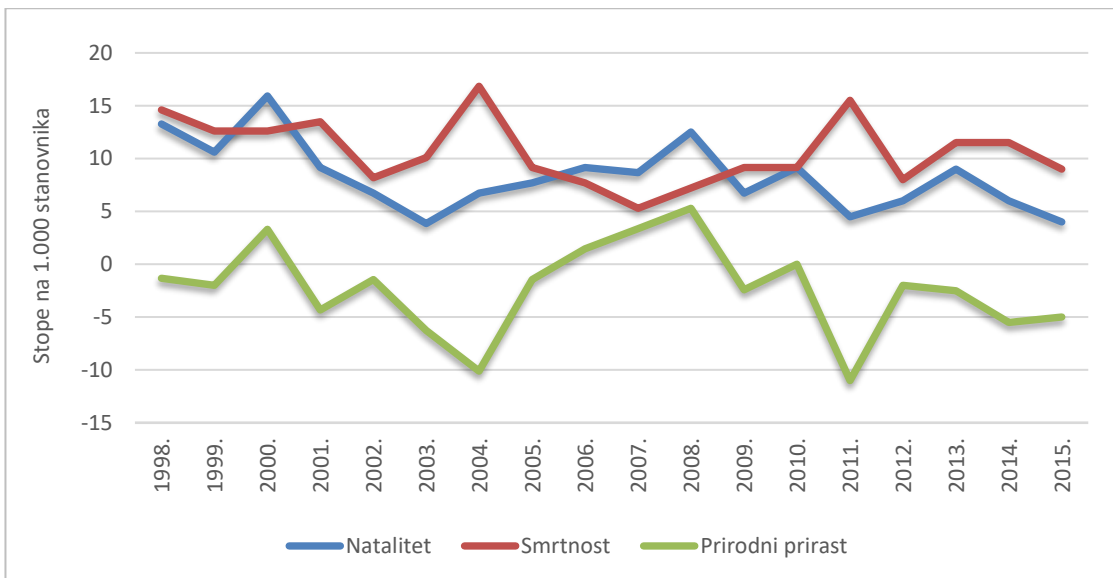
Slika 18. Stope prirodnog kretanja u općini Mljet od 1998. do 2015. godine

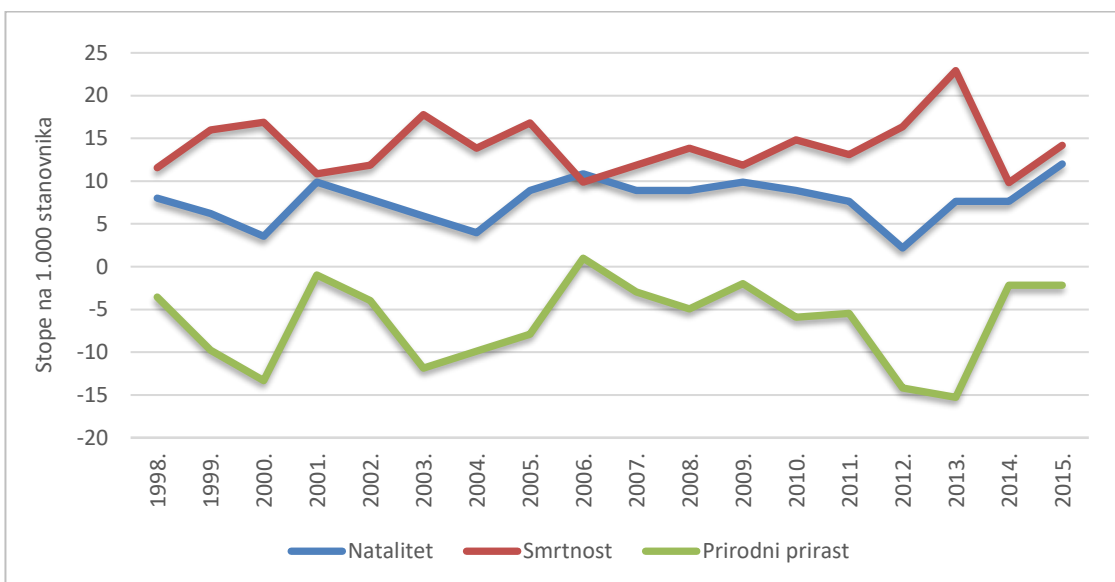
Slika 19. Stope prirodnog kretanja u općini Orebić od 1998. do 2015. godine

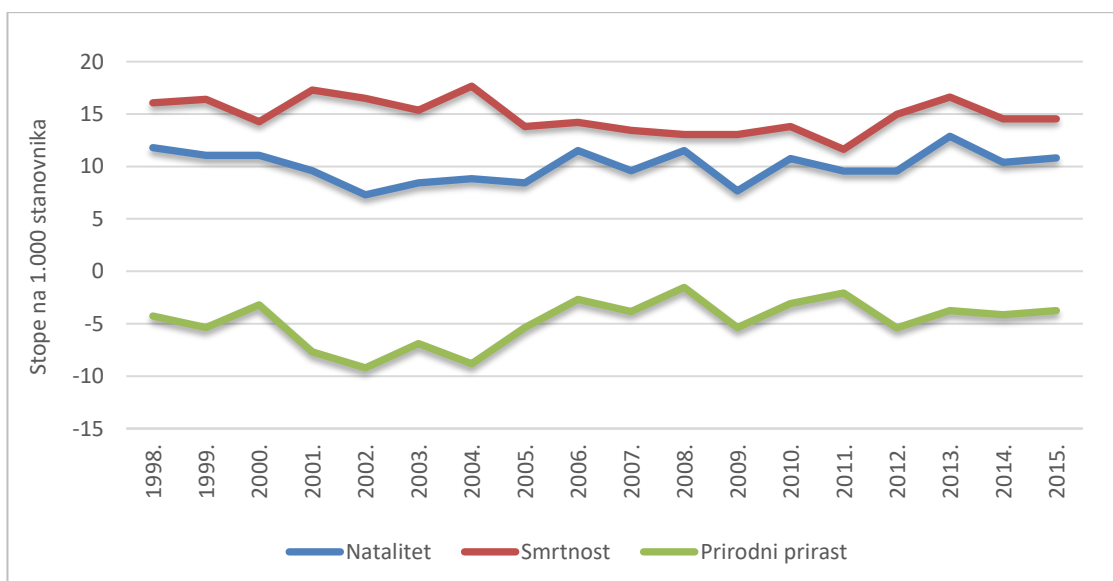
Slika 20. Stope prirodnog kretanja u općini Pojezerje od 1998. do 2015. godine

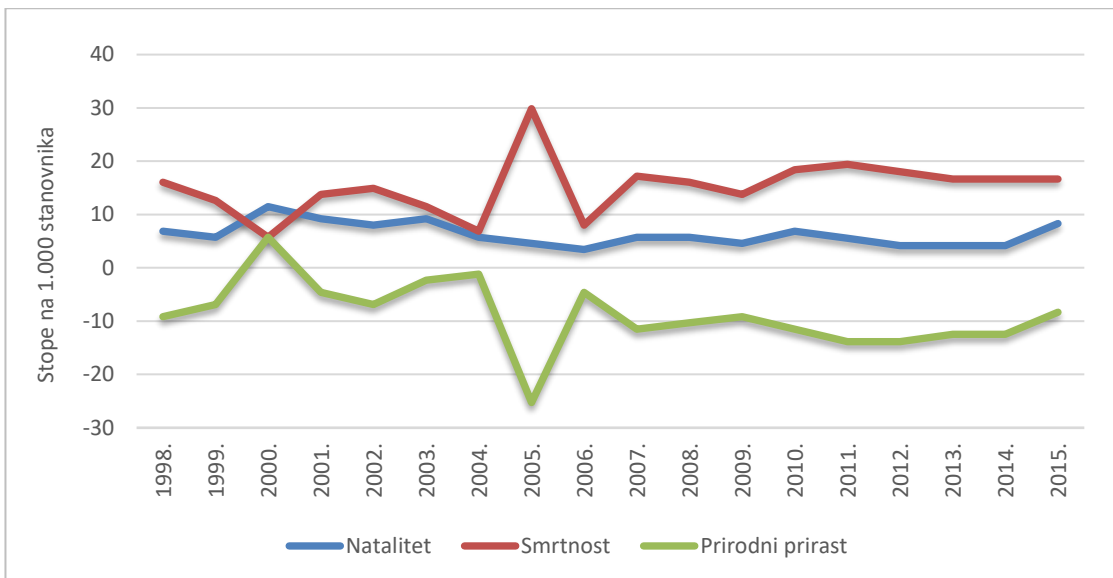
Slika 21. Stope prirodnog kretanja u općini Slivno od 1998. do 2015. godine

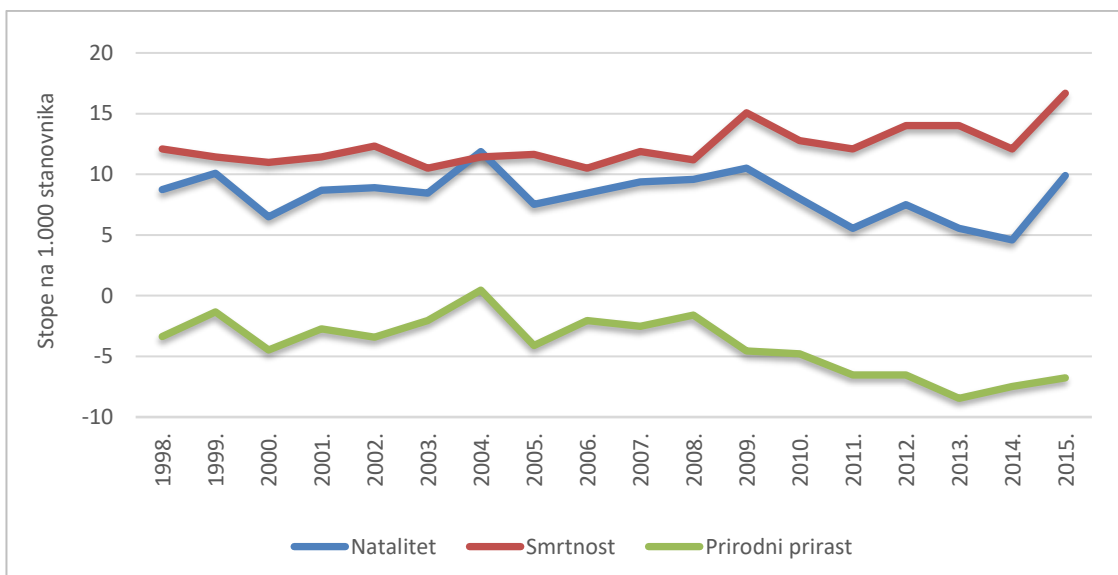
Slika 22. Stope prirodnog kretanja u općini Smokvica od 1998. do 2015. godine

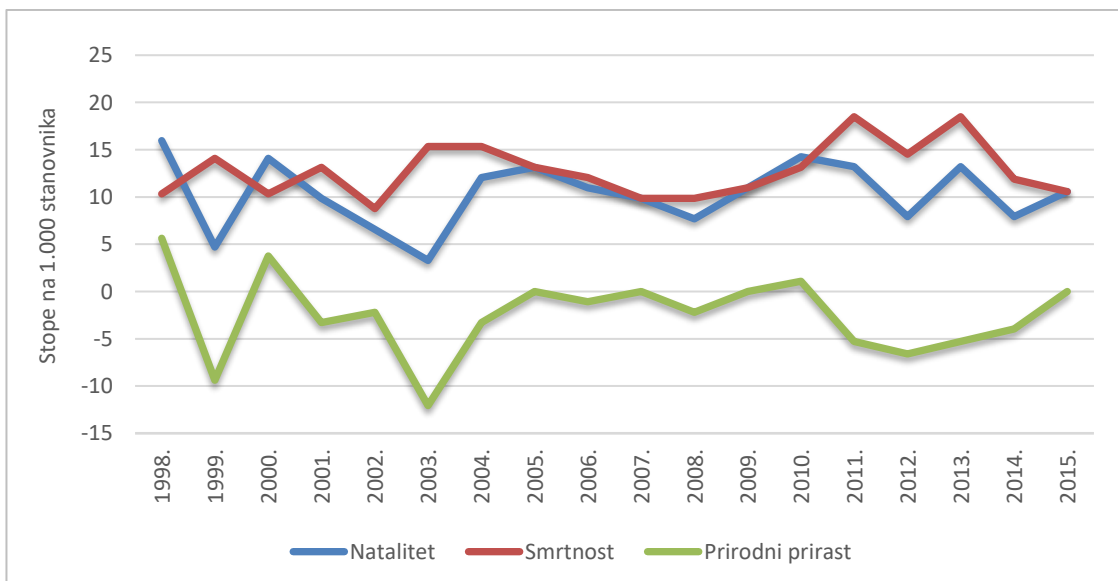
Slika 23. Stope prirodnog kretanja u općini Ston od 1998. do 2015. godine

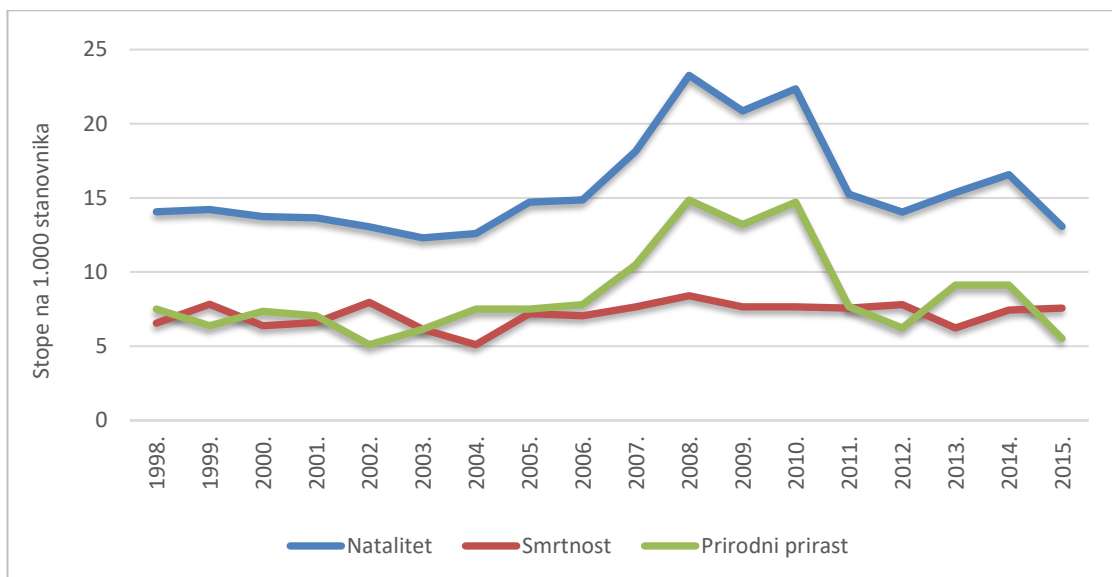
Slika 24. Stope prirodnog kretanja u općini Trpanj od 1998. do 2015. godine

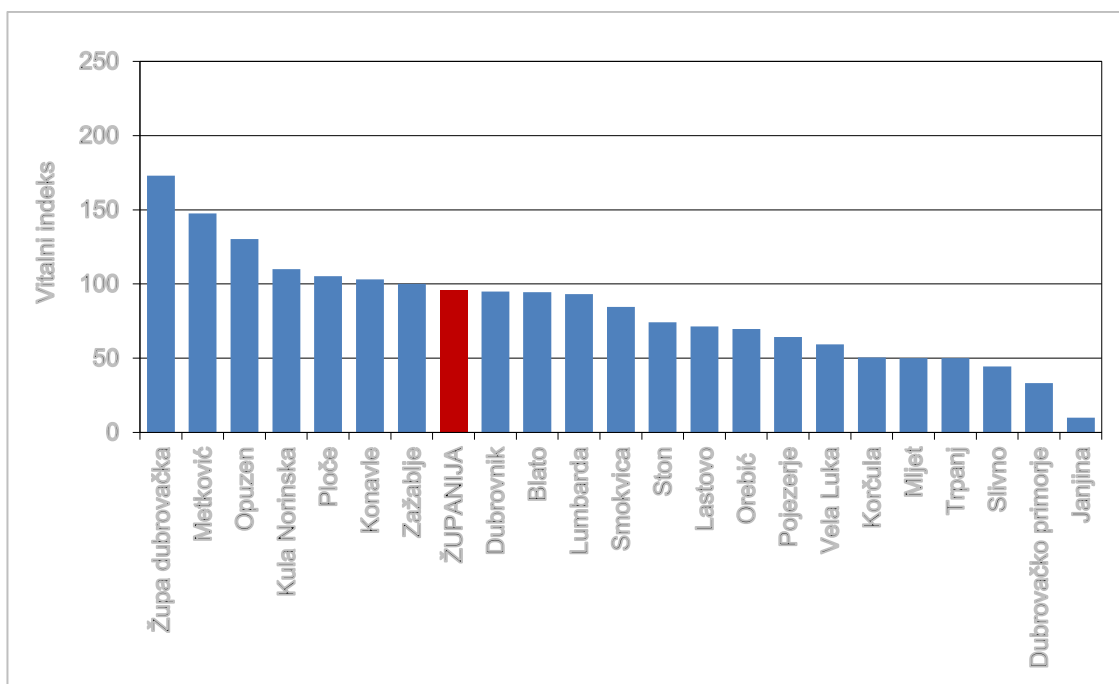
Slika 25. Stope prirodnog kretanja u općini Vela Luka od 1998. do 2015. godine

Slika 26. Stope prirodnog kretanja u općini Zažablje od 1998. do 2015. godine

Slika 27. Stope prirodnog kretanja u općini Župa dubrovačka od 1998. do 2015. godine

Slika 28. Vitalni indeks u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u 2015. godini

Tablica 5. Kretanje vitalnog indeksa* stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije po gradovima i općinama u razdoblju od 2005. do 2015. godine

GRAD / OPĆINA	GODINE										
	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Dubrovnik	95,6	115,7	94,1	96,8	109,6	98,4	104,9	100,6	94,4	112,1	94,9
Korčula	68,9	83,3	72,5	74,4	87,9	79,3	84,7	80,0	54,3	45,5	50,6
Metković	180,3	174,6	188,2	208,8	183,7	172,2	139,2	160,3	154	172,2	147,5
Opuzen	97,4	68,9	80,0	76,3	96,3	100,0	92,5	102,6	105,4	116,0	130,3
Ploče	115,9	130,2	132,2	105,8	105,9	107,9	97,6	69,8	69,8	91,3	105,3
GRADOVI	108,7	122,0	108,7	108,8	119,6	109,4	107,2	103,1	96,8	111,2	101,2
Blato	54,7	46,7	68,8	86,3	61,2	93,8	97,4	91,7	70,5	83,7	94,4
Dubrovačko primorje	87,9	71,8	75,6	66,7	119,2	100,0	51,4	56,4	53,5	72,4	33,3
Janjina	55,6	55,6	13,3	30,0	18,2	62,5	13,3	0,0	42,9	7,7	10,0
Konavle	110,1	103,2	126,7	137,9	106,8	154,9	119,6	116,3	101,0	110,5	103,2
Kula Norinska	100,0	90,0	63,2	116,7	60,7	110,0	105,0	162,5	146,7	65,2	110,0
Lastovo	87,5	46,2	63,6	30,0	76,9	90,9	44,4	50,0	80,0	50,0	71,4
Lumbarda	42,9	46,2	62,5	86,7	145,5	83,3	82,4	81,3	136,4	90,0	93,3
Mljet	30,0	47,1	27,8	35,3	42,9	33,3	55,0	25,0	38,1	63,6	50,0
Orebić	92,3	87,0	112,2	89,6	85,7	90,9	63,3	52,6	88,6	75,0	69,6
Pojezerje	83,3	77,8	109,1	93,8	118,2	73,3	56,5	78,6	81,8	155,6	64,3
Slivno	84,2	118,7	163,6	173,3	73,7	100,0	29,0	75,0	78,3	52,2	44,4
Smokvica	52,9	110,0	75,0	64,3	83,3	60,0	58,3	13,3	33,3	77,8	84,6
Ston	61,1	81,1	71,4	88,2	58,8	77,8	82,1	63,9	77,5	71,4	74,3
Trpanj	15,4	42,9	33,3	35,7	33,3	37,5	28,6	23,1	25,0	25,0	50,0
Vela Luka	64,7	80,4	78,8	85,7	69,7	62,5	46,0	53,4	39,7	38,0	59,4
Zažablje	100,0	90,9	100,0	77,8	100,0	108,3	71,4	54,5	71,4	66,7	100,0
Župa dubrovačka	204,2	210,6	237,3	276,8	272,5	292,2	201,6	180,0	246,2	215,6	173,0
OPĆINE	86,3	92,6	101,0	113,2	100,2	112,8	87,7	85,9	91,1	92,7	86,8
ŽUPANIJA	99,6	110,2	105,7	110,5	111,5	110,7	99,1	96,6	95,3	103,8	95,6

*Vitalni indeks je broj živorođenih na 100 umrlih.

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

2. SMRTNOST STANOVNIŠTVA

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2015. godini u DNŽ perinatalna smrtnost iznosila je 6,2/1.000 rođene djece (5,4 u 2014.), a smrtnost dojenčadi 4,7/1.000 živorođene djece (2,3 u 2014.). U RH perinatalna smrtnost bila je 6,5/1.000 rođenih, a smrtnost dojenčadi 4,3/1.000 živorođenih. Od 2003. stope perinatalne smrtnosti u DNŽ bile su više od prosječnih hrvatskih stopa, osim u 2011. (najniža stopa od 1993. godine).

Kronične nezarazne bolesti vodeći su uzroci smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Bolesti cirkulacijskog sustava, s udjelom od 51,9% u ukupnom broju umrlih nalaze se na prvom mjestu uzroka smrtnosti. Na drugom mjestu su novotvorine s udjelom od 26,8%. Slijede ozljede i otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka 4,2%, bolesti dišnog sustava 4,1% i bolesti probavnog sustava 3,1%.

Vodeće skupine bolesti kao uzroci smrti za muški spol bile su bolesti cirkulacijskog sustava, 45,1%, novotvorine, 32,2%, ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka, 5,3%, bolesti dišnog sustava, 4,9% te bolesti probavnog sustava, 3,9%. Za ženski spol to su bile bolesti cirkulacijskog sustava, 58,7%, novotvorine, 21,4%, bolesti živčanog sustava, 3,4%, bolesti dišnog sustava, 3,3% i ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka, 3,0%.

2.1. Smrtnost dojenčadi i broj mrtvorodne djece

Tablica 1. Broj i stope mrtvorodne djece i umrle dojenčadi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1995. do 2015. godine

Godina	Mrtvorodeni	Dojenčad umrla 0-6 dana	Umrle dojenčad ukupno	Rana neonatalna smrtnost*	Perinatalna smrtnost**	Smrtnost dojenčadi***
1995.	7	6	14	4,2	9,1	9,9
1996.	8	8	13	5,0	9,9	8,1
1997.	4	7	13	4,2	6,6	7,8
1998.	13	5	9	3,2	11,3	5,7
1999.	5	2	7	1,4	5,0	5,0
2000.	8	10	11	7,4	13,2	8,1
2001.	6	2	6	1,6	6,2	4,7
2002.	4	4	6	3,4	6,7	5,1
2003.	5	5	8	4,5	8,9	7,1
2004.	10	2	2	1,6	9,4	1,6
2005.	8	4	7	3,2	9,5	5,6
2006.	12	6	8	4,5	13,3	6,0
2007.	5	4	8	3,1	6,9	6,1
2008.	6	4	6	2,7	6,8	4,1
2009.	7	4	6	2,9	7,9	4,3
2010.	5	6	8	4,2	7,6	5,6
2011.	1	2	5	1,6	2,4	3,9
2012.	5	2	4	1,5	5,3	3,0
2013.	3	5	6	4,0	6,4	4,8
2014.	4	3	3	2,3	5,4	2,3
2015.	4	4	6	3,1	6,2	4,7

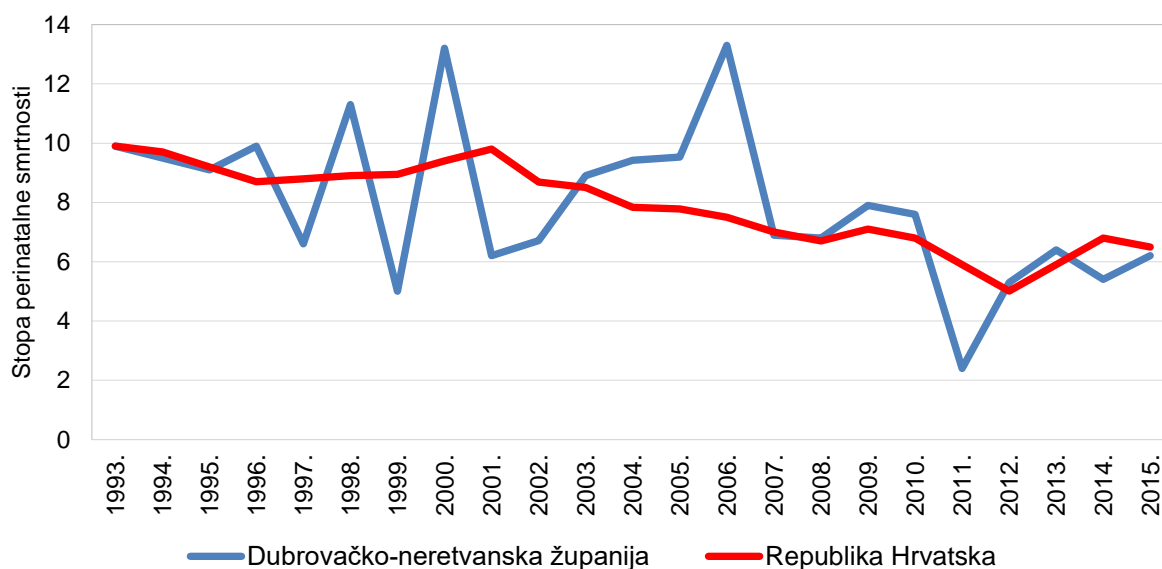
*Umrle dojenčad u dobi 0-6 dana na 1.000 živorođene djece

**Mrtvorodeni + umrle dojenčad u dobi 0-6 dana na 1.000 rođene djece

*** Broj umrle dojenčadi u dobi 0-365 dana na 1.000 živorođene djece

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Slika 1. Stope perinatalne smrtnosti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i Republici Hrvatskoj od 1993. do 2015. godine

Tablica 2. Umrle dojenčad prema uzroku smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

MKB šifra	Uzrok smrti	Broj umrle dojenčadi
P01	Fetus i novorođenče na koje djeluju komplikacije trudnoće u majke	3
P02	Fetus i novorođenče na koje djeluju komplikacije posteljice, pupkovine i ovojnice	1
Q00	Anencefalija i slične malfomacije	1
Q91	Edwardsov sindrom i Patauov sindrom	1
Ukupno		6

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

2.2. Uzroci smrti opće populacije

Tablica 3. Ukupan broj i udio umrlih prema MKB-skupinama bolesti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Rang	MKB-skupine bolesti	Broj umrlih	%
1.	Bolesti cirkulacijskog sustava	696	51,9
2.	Novotvorine	360	26,8
3.	Ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka	56	4,2
4.	Bolesti dišnog sustava	55	4,1
5.	Bolesti probavnog sustava	42	3,1
6.	Bolesti živčanog sustava	37	2,8
7.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	33	2,5
8.	Bolesti genitourinarnog sustava	21	1,6
9.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	19	1,4
10.	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nevršteni drugamo	8	0,6
11.	Zarazne i parazitarne bolesti	5	0,4
12.-13.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	4	0,3
12.-13.	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	4	0,3
14.	Bolesti krvi i krvotvornih organa te određene bolesti imunološkog sustava	1	0,1
15.	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	1	0,1
Ukupno		1.342	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 4. Broj i udio umrlih prema MKB-skupinama bolesti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - muški spol

Rang	MKB-skupine bolesti	Broj umrlih	%
1.	Bolesti cirkulacijskog sustava	304	45,1
2.	Novotvorine	217	32,2
3.	Ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka	36	5,3
4.	Bolesti dišnog sustava	33	4,9
5.	Bolesti probavnog sustava	26	3,9
6.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	16	2,4
7.	Bolesti živčanog sustava	14	2,1
8.	Bolesti genitourinarnog sustava	13	1,9
9.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	8	1,2
10.-12.	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	2	0,3
10.-12.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	2	0,3
10.-12.	Zarazne i parazitarne bolesti	2	0,3
13.	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	1	0,1
Ukupno		674	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 5. Broj i udio umrlih prema MKB-skupinama bolesti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - ženski spol

Rang	MKB-skupine bolesti	Broj umrlih	%
1.	Bolesti cirkulacijskog sustava	392	58,7
2.	Novotvorine	143	21,4
3.	Bolesti živčanog sustava	23	3,4
4.	Bolesti dišnog sustava	22	3,3
5.	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98)	20	3,0
6.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	17	2,5
7.	Bolesti probavnog sustava	16	2,4
8.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	11	1,6
9.	Bolesti genitourinarnog sustava	8	1,2
10.	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo	6	0,9
11.	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti (Q00-Q99)	4	0,6
12.	Zarazne i parazitarne bolesti	3	0,4
13.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju (P00-P96)	2	0,3
14.	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	1	0,1
Ukupno		668	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 6. Broj umrlih prema skupinama bolesti, spolu i dobi u svim skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

MKB-skupina	Spol	Svega	Dobne skupine (godine)																		
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 i više
Svega	S	1342	6	0	1	2	2	1	7	7	8	10	16	35	51	72	107	101	205	270	441
	M	674	2	0	0	1	1	1	4	4	7	6	11	23	37	56	61	59	107	138	156
	Ž	668	4	0	1	1	1	0	3	3	1	4	15	12	14	16	46	42	98	132	285
I.	S	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1
	M	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1
II.	S	360	0	0	0	1	0	1	1	3	1	3	7	18	31	37	44	38	61	63	51
	M	217	0	0	0	1	0	1	0	2	1	0	5	12	23	27	21	25	35	36	28
	Ž	143	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3	2	6	8	10	23	13	26	27	23
III.	S	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	M	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
	Ž	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV.	S	33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	3	2	1	7	7	9	
	M	16	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	1	0	5	4	2	
	Ž	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	1	1	2	3	7	
V.	S	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	1	0	1	3	2	3	4	
	M	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0	0	1	1	0	1	0	
	Ž	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	2	4	
VI.	S	37	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	2	1	3	5	7	11	7	
	M	14	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	3	2	3	3	
	Ž	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	5	8	4	
IX.	S	696	0	0	0	0	0	0	3	2	2	2	3	7	11	20	38	42	102	145	319
	M	304	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	2	5	8	17	24	23	48	71	101
	Ž	392	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	1	2	3	3	14	19	54	74	218
X.	S	55	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	4	7	4	17	19	
	M	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	4	2	14	9	
	Ž	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	1	3	2	3	10	
XI.	S	42	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	5	9	3	6	10	5	
	M	26	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	5	5	2	5	4	2	
	Ž	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	1	1	6	3	
XIII.	S	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
XIV.	S	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	7	5	6
	M	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	5	2	4
	Ž	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	2
XVI.	S	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	M	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XVII.	S	4	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	M	4	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XVIII.	S	8	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	4	
	M	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	
	Ž	6	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	4	
XIX.	S	56	0	0	0	0	2	0	3	2	3	3	1	3	1	4	4	1	6	7	16
	M	36	0	0	0	0	1	0	3	2	2	3	1	2	1	4	3	1	4	3	6
	Ž	20	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	2	4	10

Legenda za tablicu 6.
MKB skupine

- I. Zarazne i parazitne bolesti
- II. Novotvorine
- III. Bolesti krvi i krvotvornih organa te određene bolesti imunološkog sustava
- IV. Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma
- V. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja
- VI. Bolesti živčanog sustava
- IX. Bolesti cirkulacijskog sustava
- X. Bolesti dišnog sustava
- XI. Bolesti probavnog sustava
- XIII. Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
- XIV. Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
- XVI. Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
- XVII. Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
- XVIII. Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nevršteni drugamo
- XIX. Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka

S = svega, M = muški spol, Ž = ženski spol

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 7. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - ukupno za oba spola

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	290	21,6
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	116	8,6
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	77	5,7
I21	Akutni infarkt miokarda	53	3,9
I50	Insuficijencija srca	56	4,2
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	54	4,0
J44	Druga kronična opstruktivna plućna bolest	39	2,9
C50	Zloćudna novotvorina dojke	31	2,3
I69	Posljedice cerebrovaskularnih bolesti	29	2,2
C61	Zloćudni tumor prostate	26	1,9
Ukupno najčešći uzroci smrti		771	57,5
Ostali uzroci smrti		571	42,5
Ukupno		1.342	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 8. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - muški spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	116	17,2
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	57	8,5
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	50	7,4
I21	Akutni infarkt miokarda	40	5,9
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	36	5,3
C61	Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	26	3,9
J44	Druga kronična opstruktivna plućna bolest	23	3,4
I69	Posljedice cerebrovaskularnih bolesti	16	2,4
I50	Insuficijencija srca	15	2,2
C67	Zloćudni tumor mokraćnog mjehura	13	1,9
Ukupno najčešći uzroci smrti		392	58,2
Ostali uzroci smrti		282	41,8
Ukupno		674	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 9. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - ženski spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	174	26,0
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	66	9,9
I50	Insuficijencija srca	41	6,1
C50	Zloćudna novotvorina dojke	29	4,3
I21	Akutni infarkt miokarda	23	3,4
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	20	3,0
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	18	2,7
I63	Cerebralni infarkt	16	2,4
J44	Druga kronična opstruktivna bolest	16	2,4
I69	Posljedice cerebrovaskularnih bolesti	13	1,7
Ukupno najčešći uzroci smrti		416	62,3
Ostali uzroci smrti		252	37,7
Ukupno		668	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 10. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 0-64 godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - ukupno oba spola

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	31	14,2
I21	Akutni infarkt miokarda	19	8,7
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	12	5,5
C50	Zloćudna novotvorina dojke	11	5,0
V01-V99	Nezgode pri prijevozu	8	3,7
Ukupno najčešći uzroci smrti		81	37,2
Ostali uzroci smrti		137	62,8
Ukupno		218	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 11. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 0-64 godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - muški spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	24	15,7
I21	Akutni infarkt miokarda	15	9,8
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	11	7,2
I25	Kronična ishemična bolest srca	5	3,3
S06	Intrakranijalna ozljeda	5	3,3
T07	Nespecificirane višestruke ozljede	5	3,3
Ukupno najčešći uzroci smrti		65	42,5
Ostali uzroci smrti		88	57,5
Ukupno		153	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 12. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 0-64 godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - ženski spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
C50	Zloćudna novotvorina dojke	9	13,8
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	7	10,8
I21	Akutni infarkt miokarda	4	6,2
C71	Zloćudni tumor mozga	4	6,2
C56	Zloćudna novotvorina jajnika (ovarija)	2	11,3
Ukupno najčešći uzroci smrti		15	23,1
Ostali uzroci smrti		50	76,9
Ukupno		65	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 13. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - ukupno oba spola

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	285	25,4
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	111	9,9
I50	Insuficijencija srca	55	4,9
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	46	4,1
I21	Akutni infarkt miokarda	44	3,9
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	42	3,7
J44	Druga kronična opstruktivna plućna bolest	37	3,3
I69	Posljedice cerebrovaskularnih bolesti	27	2,4
C61	Zloćudni tumor prostate	25	2,2
I63	Cerebralni infarkt	21	1,9
<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>		693	61,7
Ostali uzroci smrti		431	38,3
Ukupno		1.124	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 14. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - muški spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	111	21,3
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	46	8,8
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	33	6,3
I21	Akutni infarkt miokarda	25	4,8
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	25	4,8
C61	Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	25	4,8
<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>		265	50,9
Ostali uzroci smrti		256	49,1
Ukupno		521	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Tablica 15. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini - ženski spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	174	28,9
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	65	10,8
I50	Insuficijencija srca	40	6,6
C50	Zloćudna novotvorina dojke	20	3,3
I21	Akutni infarkt miokarda	19	3,2
	<i>Ukupno najčešći uzroci smrti</i>	318	52,7
	Ostali uzroci smrti	285	47,3
	Ukupno	603	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

3. BOLESTI CIRKULACIJSKOG SUSTAVA (kardiovaskularne bolesti)

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

Bolesti cirkulacijskog sustava čini skupina bolesti srca i krvnih žila s MKB-šiframa I00-I99. U 2015. g. u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti radi ovih bolesti obavljeno je 10.050 pregleda u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om, a od toga 4.395 pregleda u dobi 0-64 g. (43,7%) i 5.655 u dobi 65 g. i više (56,3%). Ukupan broj posjeta zbog cirkulacijskih bolesti bio je za 6,5% manji u odnosu na 2014. godinu. Najčešći razlozi specijalističko-konzilijarnih pregleda bile su hipertenzivne bolesti (I10-I15) s ukupnim udjelom od 36%. U specijalističkim ordinacijama bez ugovora s HZZO-om obavljeno je 3.695 pregleda zbog bolesti cirkulacijskog sustava, 12,5% manje nego prethodne godine. Od toga je 1.885 pregleda (51,0%) obavljeno u dobnoj skupini 0-64 g., a 1.810 (49,0%) u dobi 65 g. i više. Najčešći razlozi pregleda u ovim ordinacijama bile su također hipertenzivne bolesti.

Bolesti cirkulacijskog sustava vodeći su uzroci smrti opće populacije s udjelom od 51,9%. Od njih najčešće su ishemične bolesti srca (51,3%) i cerebrovaskularne bolesti (26,6%).

3.1. Bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

Bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Kronične reumatske bolesti srca	I05-I09	21	0,5	36	0,6	57	0,6
Hipertenzivne bolesti	I10-I15	1.711	38,9	1.907	33,7	3.618	36,0
Akutni infarkt miokarda	I21-I23	78	1,8	79	1,4	157	1,6
Druge ishemične bolesti srca	I20, I24-I25	198	4,5	513	9,1	711	7,1
Druge srčane bolesti	I26-I52	627	14,3	1.044	18,5	1.671	16,6
Cerebrovaskularni inzult	I60-I64	137	3,1	291	5,1	428	4,3
Druge cerebrovaskularne bolesti	I65-I68	68	1,5	152	2,7	220	2,2
Posljedice cerebrovaskularne bolesti	I69	62	1,4	192	3,4	254	2,5
Ateroskleroza	I70	19	0,4	102	1,8	121	1,2
Bolesti vena (embolija, tromboza, varices)	I80-I87	965	22,0	796	14,1	1.761	17,5
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava		509	11,6	543	9,6	1.052	10,5
Bolesti cirkulacijskog sustava - ukupno	Ukupno	4.395	100	5.655	100	10.050	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Akutna reumatska groznica	I00-I02	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Kronične reumatske bolesti srca	I05-I09	0	0,0	4	0,2	4	0,1
Hipertenzivne bolesti	I10-I15	803	42,6	568	31,4	1.371	37,1
Akutni infarkt miokarda	I21-I23	83	4,4	82	4,5	165	4,5
Druge ishemične bolesti srca	I20, I24-I25	137	7,3	178	9,8	315	8,5
Druge srčane bolesti	I26-I52	240	12,7	424	23,4	664	18,0
Cerebrovaskularni inzult	I60-I64	70	3,7	53	2,9	123	3,3
Druge cerebrovaskularne bolesti	I65-I68	49	2,6	52	2,9	101	2,7
Posljedice cerebrovaskularne bolesti	I69	54	2,9	82	4,5	136	3,7
Ateroskleroza	I70	53	2,8	135	7,5	188	5,1
Bolesti vena (embolija, tromboza, varices)	I80-I87	340	18,0	206	11,4	546	14,8
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava		56	3,0	26	1,4	82	2,2
Bolesti cirkulacijskog sustava - ukupno	Ukupno	1.885	100	1.810	100	3.695	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Slika 1. Broj posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2010. do 2015. godine prema dobnim skupinama (ordinacije i ustanove s ugovorom HZZO-om)

3.2. Bolesti cirkulacijskog sustava kao uzroci smrti

Tablica 3. Umrli zbog bolesti cirkulacijskog sustava prema spolu, dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

MKB-šifra	Naziv bolesti	Spol	0-64 g		65 g. i više		Ukupno	
			Broj	%	broj	%	broj	%
I05-I09	Kronične reumatske bolesti srca	M	2	5,4	0	0,0	2	0,7
		Ž	0	0,0	1	0,3	1	0,3
		U	2	4,0	1	0,2	3	0,4
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	M	1	2,7	3	1,1	4	1,3
		Ž	1	7,7	7	1,8	8	2,0
		U	2	4,0	10	1,5	12	1,7
I20-I25	Ishemične bolesti srca	M	21	56,8	138	51,7	159	52,3
		Ž	4	30,8	194	51,2	198	50,5
		U	25	50,0	332	51,4	357	51,3
I26-I52	Ostali oblici bolesti srca	M	4	10,8	41	15,4	45	14,8
		Ž	2	15,4	61	16,1	63	16,1
		U	6	12,0	102	15,8	108	15,5
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	M	6	16,2	73	27,3	79	26,0
		Ž	5	38,5	101	26,6	106	27,0
		U	11	22,0	174	26,9	185	26,6
I70-I79	Bolesti arterija, arteriola i kapilara	M	3	8,1	10	3,7	13	4,3
		Ž	1	7,7	15	4,0	16	4,1
		U	4	8,0	25	3,9	29	4,2
I80-I89	Ostale i nespecificirane bolesti cirkulacijskog sustava	M	0	0,0	2	0,3	2	0,3
		Ž	0	0,0	0	0,0	0	0,0
		U	0	0,0	2	0,3	2	0,3
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava - ukupno	M	37	100	267	100	304	100
		Ž	13	100	379	100	392	100
		U	50	100	646	100	696	100

M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

4. NOVOTVORINE

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2015. godini u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (DNŽ) prema zadnjim dostupnim podacima Registra za rak, ukupan broj novodijagnosticiranih bolesnika s invazivnim rakom (C00-C97 prema MKB-10, bez raka kože C44) bio je 655 (365 osoba muškoga i 290 ženskog spola) (598 novooboljelih osoba u 2014.). Gruba stopa incidencije iznosila je 534,4/100.000 stan. odnosno 612,2/100.000 za muški i 460,7/100.000 za ženski spol (u 2014. godini 487,9/100.000 stanovnika odnosno 540,1/100.000 za muškarce i 438,5/100.000 za žene).

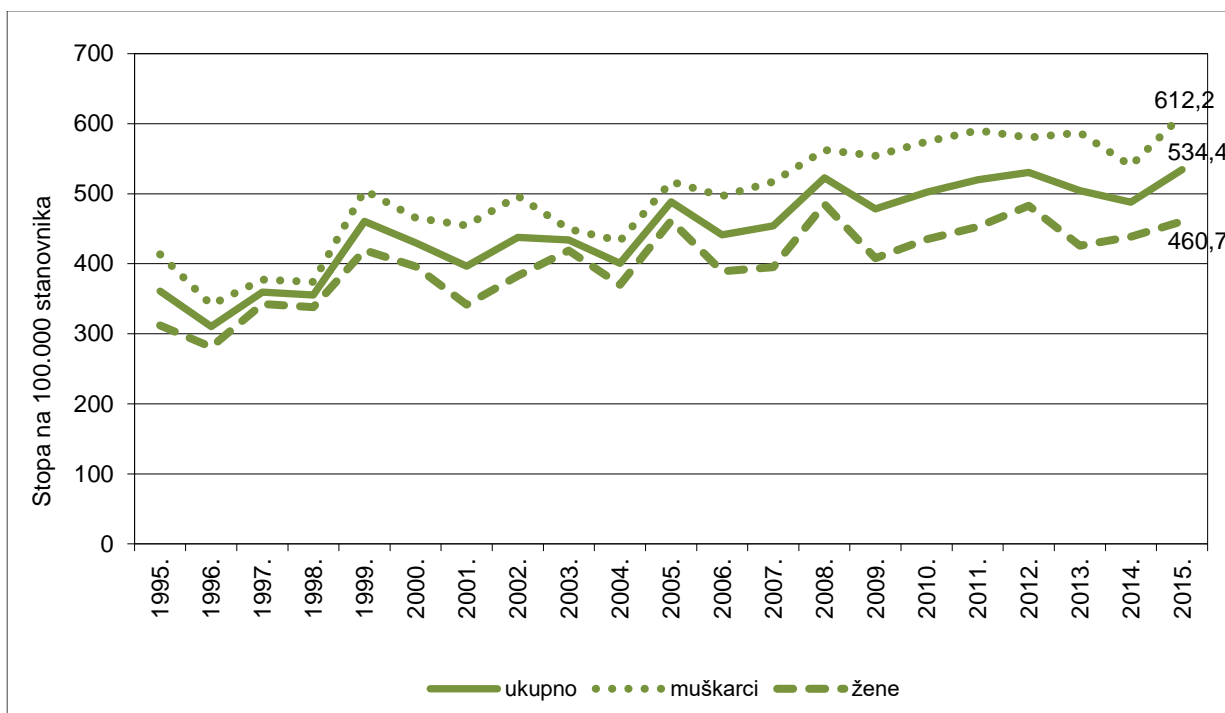
Najčešća sijela raka u 2015. u muškaraca bila su bronh i pluća (17,0%), prostata (14,0%) te debelo crijevo i rektum (12,6%), kod žena dojka (24,5%), bronh i pluća (8,6%) te debelo crijevo i rektum (8,6%).

4.1. Incidencija raka

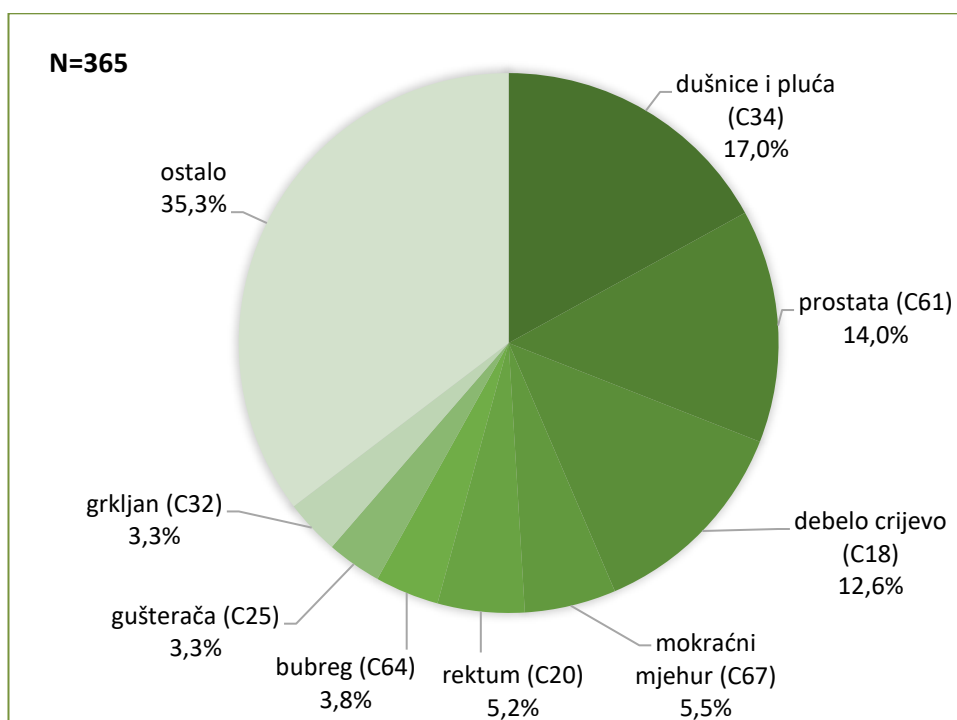
Tablica 1. Broj novooboljelih od svih sijela raka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema spolu 1995. - 2015. godine

Godina	Ukupno	Muškarci	Žene
1995.	456	253	203
1996.	392	209	183
1997.	454	231	223
1998.	449	229	220
1999.	582	309	273
2000.	543	285	258
2001.	487	270	217
2002.	538	295	243
2003.	533	267	266
2004.	492	257	235
2005.	600	307	293
2006.	542	295	247
2007.	558	307	251
2008.	642	334	308
2009.	588	329	259
2010.	617	341	276
2011.	637	352	285
2012.	650	346	304
2013.	617	349	268
2014.	598	322	276
2015.	655	365	290

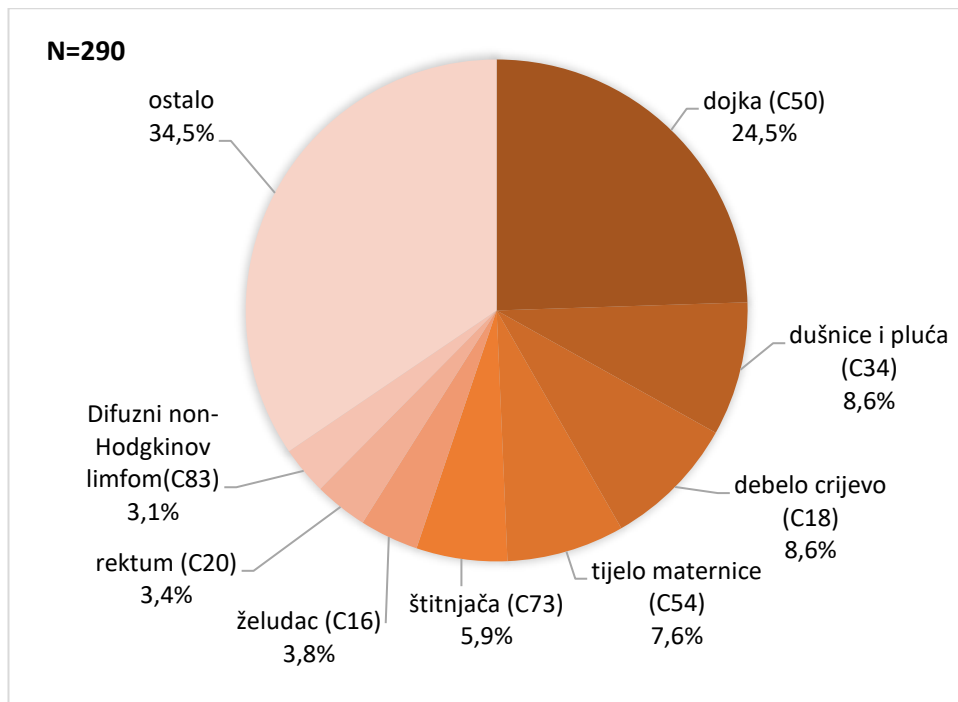
Izvor podataka: Registar za rak Hrvatski zavod za javno zdravstvo

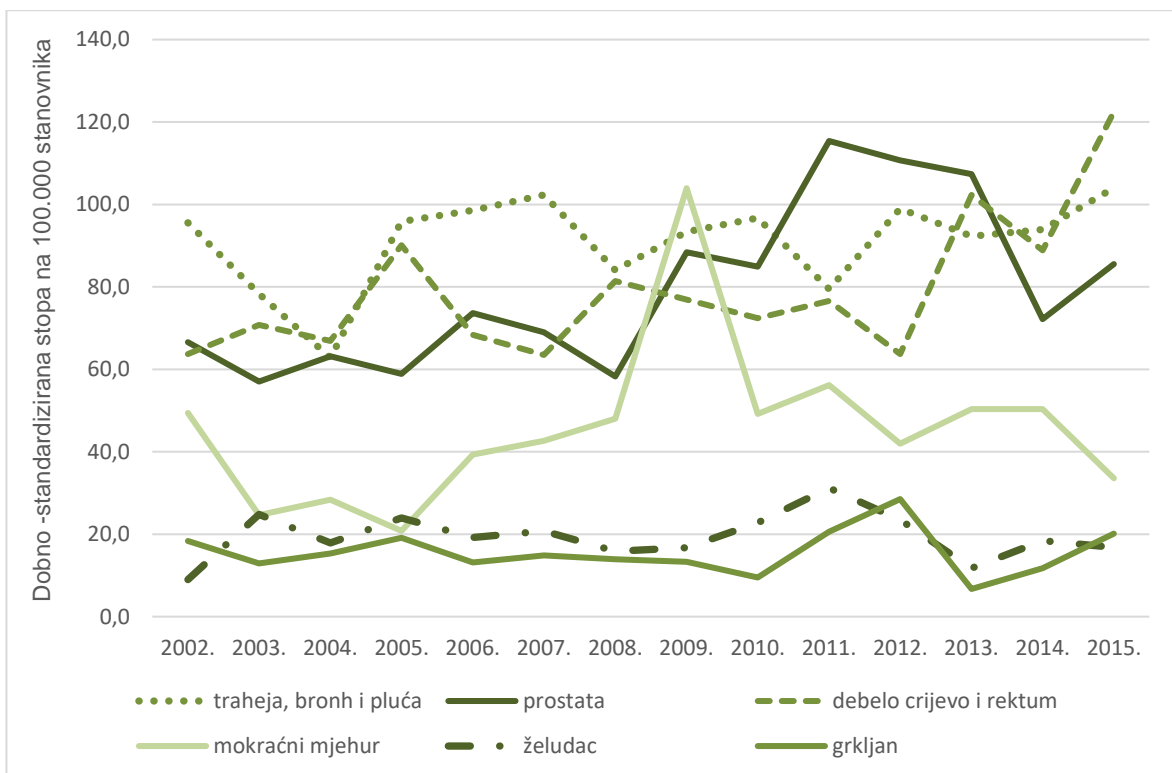
Slika 1. Grube stope incidencije i smrtnosti od raka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 1995. - 2015. godine

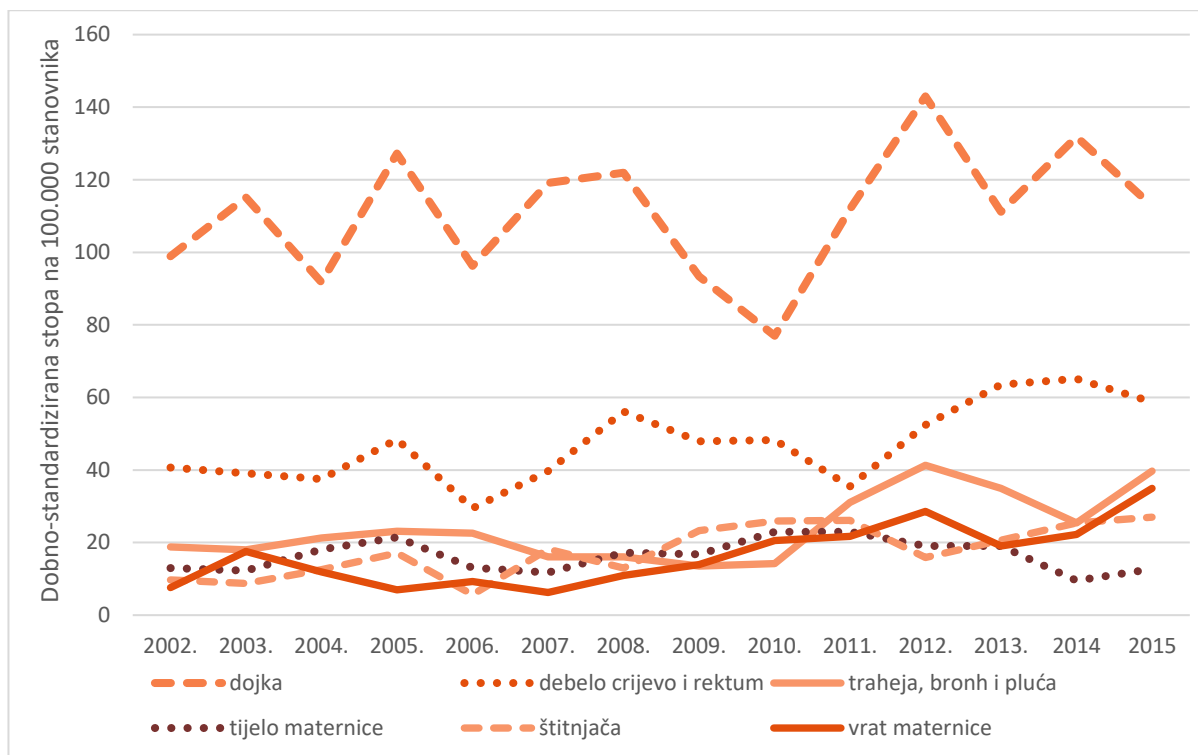
Slika 2. Najčešća sjela raka kod muškaraca u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Slika 3. Najčešća sijela raka kod žena u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Slika 4. Dobno-standardizirane stope incidencije najčešćih sijela raka kod muškaraca u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2002. - 2015. godine

Slika 6. Dobno-standardizirane stope incidencije najčešćih sijela raka kod žena u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2002. - 2015. godine

4.2. Zloćudne novotvorine u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog zloćudnih novotvorina u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema dobnim i MKB-skupinama (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

Naziv novotvorine	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Zloćudna novotvorina želuca	C16	65	0,6	110	1,2	175	0,9
Zloćudna novotvorina završnog debelog crijeva (rektuma)	C20	414	4,0	419	4,4	833	4,2
Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i lpluća	C33-C34	298	2,9	478	5,0	776	3,9
Zloćudni melanom kože	C43	17	0,2	63	0,7	80	0,4
Zloćudna novotvorina dojke	C50	1.990	19,3	1.273	13,4	3.263	16,5
Zloćudna novotvorina vrata maternice	C53	91	0,9	11	0,1	102	0,5
Zloćudne novotvorine limfnog, hematopoetičnog i srodnog tkiva	C81-C97	139	1,4	244	2,6	383	1,9
Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode	D00-D48	4.636	45,1	2.770	29,2	7.406	37,4
Ostale zloćudne novotvorine		2.640	25,7	4.118	43,4	6.758	34,2
Zloćudne bolesti - ukupno	C00-C97	10.290	100,0	9.486	100,0	19.776	100,0

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog zloćudnih novotvorina u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema dobnim i MKB-skupinama (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Naziv novotvorine	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Zloćudna novotvorina želuca	C16	31	16,6	6	8,7	37	14,5
Zloćudna novotvorina završnog debelog crijeva (rektuma)	C20	16	8,6	15	21,7	3	12,1
Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća	C33-C34	15	8,0	5	7,2	20	7,8
Zloćudni melanom kože	C43	7	3,7	1	1,4	8	3,1
Zloćudna novotvorina dojke	C50	2	1,1	0	0,0	2	0,8
Zloćudne novotvorine limfnog, hematopoetičnog i srodnog tkiva	C81-C97	1	0,5	1	1,4	2	0,8
Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode	D00-D48	46	24,6	25	36,2	71	27,7
Ostale zloćudne novotvorine	D00-D48	69	36,9	16	23,2	85	33,2
Zloćudne bolesti - ukupno	C00-C97	187	100	69	100	256	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

5. OZLJEDE, OTROVANJA I OSTALE POSLJEDICE VANJSKIH UZROKA

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2015. u DNŽ u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti obavljeno je 14.523 pregleda zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka (S00-T98) u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om (1% manje u odnosu na 2014.), 11.738 pregleda u dobi 0-64 g. (jednako kao prethodne godine) i 2.785 u dobi 65 g. i više (7% manje nego u 2014.). U ordinacijama bez ugovora s HZZO-om obavljeno je 825 pregleda (11,5% više nego u 2014.): 730 u dobi 0-64 g. i 95 u dobi 65 g. i više.

Nasilne smrti nalaze se na trećem mjestu uzroka smrti. Najveći udio nasilnih smrti uzrokovan je slučajnim ozljedama (67%). Slijede nasilne smrti zbog nezgoda pri prijevozu (16%) i namjernog samoozljeđivanja (13%).

5.1. Ozljede i otrovanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini (ordinacije i ustanove koje imaju ugovor s HZZO-om)

Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Prijelomi	S X 2	3.040	25,9	1.171	42,0	4.211	29,0
Dislokacije, uganuća i nategnuća	S X 3	1.769	15,1	259	9,3	2.028	14,0
Opekline i korozije	T20-T32	110	0,9	61	2,2	171	1,2
Otrovanja lijekovima i biološkim tvarima	T36-T50	48	0,4	7	0,3	55	0,4
Ostale ozljede, otrovanja i djelovanja vanjskih uzroka		6.771	57,7	1.287	46,2	8.058	55,5
Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka - ukupno	S00-T98	11.738	100	2.785	100	14.523	100

X = 0-9 prema MKB - klasifikaciji

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Prijelomi	S X 2	272	37,3	46	48,4	318	38,5
Dislokacije, uganuća i nategnuća	S X 3	258	35,3	14	14,7	272	33,0
Opekline i korozije	T20-T32	2	0,3	2	2,1	4	0,5
Ostale ozljede, otrovanja i djelovanja vanjskih uzroka		198	27,1	33	34,7	231	28,0
Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka - ukupno	S00-T98	730	100	95	100	825	100

X = 0-9 prema MKB - klasifikaciji

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

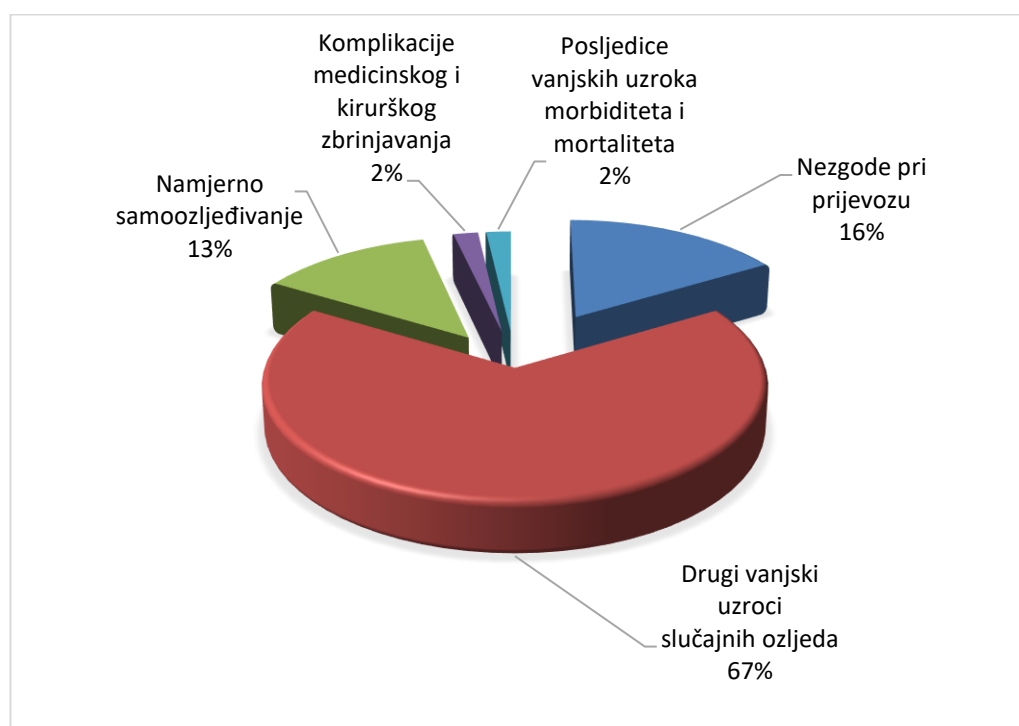

5.2. Nasilne smrti zbog ozljeda i otrovanja

Tablica 3. Nasilne smrti prema vanjskom uzroku smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Uzrok smrti	Spol	Ukupno	Dobne skupine (godine)								
			0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	≥75	
V01-V99 Nezgode pri prijevozu	M	8	0	0	4	1	0	2	1	0	
	Ž	2	0	0	0	1	0	0	0	1	
	U	10	0	0	4	2	0	2	1	1	
W00-X59 Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	M	23	0	1	0	3	2	1	3	13	
	Ž	14	0	1	0	0	0	0	0	13	
	U	37	0	2	0	3	2	1	3	26	
X60-X84 Namjerno samoozljeđivanje	M	5	0	0	1	1	1	2	0	0	
	Ž	2	0	0	0	0	1	0	1	0	
	U	7	0	0	0	1	2	2	1	0	
Y80-Y84 Komplikacije medicinskog i kirurškog zbrinjavanja	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Ž	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
	U	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
Y85-Y89 Posljedice vanjskih uzroka morbiditeta i mortaliteta	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Ž	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
	U	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
Ukupno	M	36	0	1	5	5	3	5	4	13	
	Ž	20	0	1	0	1	1	0	1	16	
	U	56	0	2	5	6	4	5	5	29	

M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Slika 1. Udio nasilnih smrti prema vanjskom uzroku smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

6. DUŠEVNI POREMEĆAJI I POREMEĆAJI PONAŠANJA

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2015. godini u DNŽ u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti obavljeno je 10.234 pregleda zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (F00-F99) u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om (6% manje nego prethodne godine). Od toga je 8.317 pregleda bilo u dobi 0-64 g. (9% manje nego u 2014.) i 1.917 u dobi 65 g. i više (8% više nego prethodne godine). U ordinacijama bez ugovora s HZZO-om obavljeno je 436 pregleda (5% manje nego prethodne godine): 322 u dobi 0-64 g. i 114 u dobi 65 g. i više. Najveći broj specijalističko-konzilijarnih pregleda obavljen je zbog neuroza i afektivnih poremećaja povezanih sa stresom (F40-F48).

Iste godine u DNŽ izvršeno je sedam samoubojstava (pet muškaraca i dvije žene), tri manje nego u 2014. Najčešći način izvršenog samoubojstva bilo je namjerno samoozljeđivanje vješanjem, davljenjem i ugušenjem (4). Prema dobi, najveći broj izvršenih samoubojstava bio je u dobi 45-54 g. (ukupno 2) i 55-64-g. (ukupno 2), jednako kao i prethodne godine.

6.1. Duševni poremećaji u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

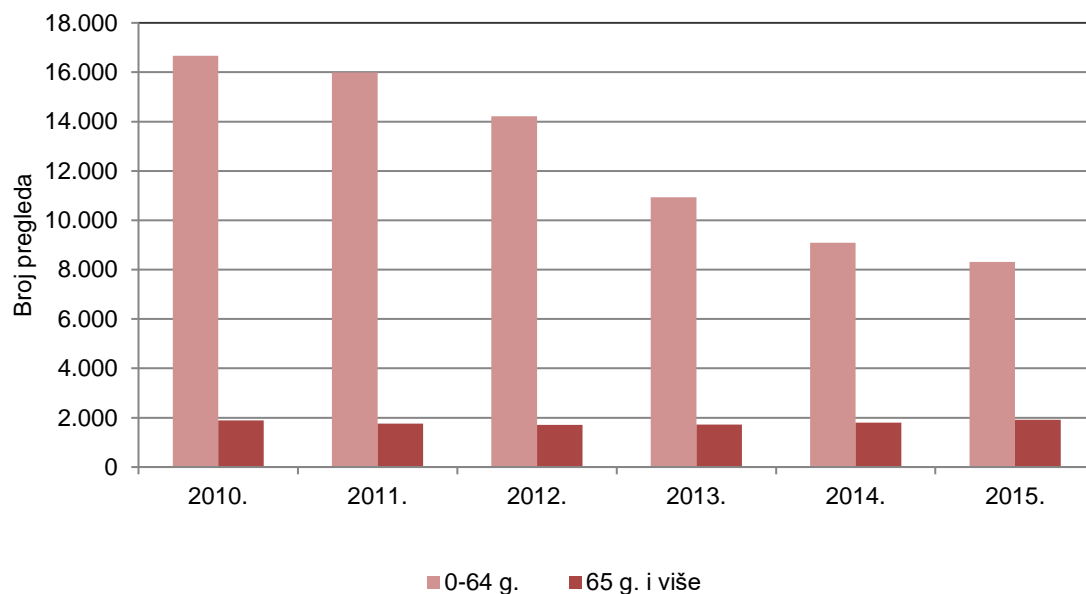
Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Demencija	F00-F03	21	0,3	183	9,5	204	2,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola	F10	123	1,5	66	3,4	189	1,8
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima	F11-F19	109	1,3	2	0,1	111	1,1
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	F20-F29	2.523	30,3	357	18,6	2.880	28,1
Neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatoformni poremećaji	F40-F48	3.323	40,0	629	32,8	3.952	38,6
Duševna zaostalost	F70-F79	66	0,8	4	0,2	70	0,7
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja		2.152	25,9	676	35,3	2.828	27,6
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja - ukupno	F00-F99	8.317	100,0	1.917	100,0	10.234	100,0

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Demencija	F00-F03	26	15,0	18	15,8	44	10,1
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola	F10	40	12,4	20	17,5	60	13,8
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima	F11-F19	19	5,9	3	2,6	22	5,0
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	F20-F29	11	3,4	14	12,3	25	5,7
Neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatoformni poremećaji	F40-F48	209	64,9	51	44,7	260	59,6
Duševna zaostalost	F70-F79	7	2,2	5	4,4	12	2,8
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja		10	3,1	3	2,6	13	3,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja - ukupno	F00-F99	322	100,0	114	100,0	436	100,0

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

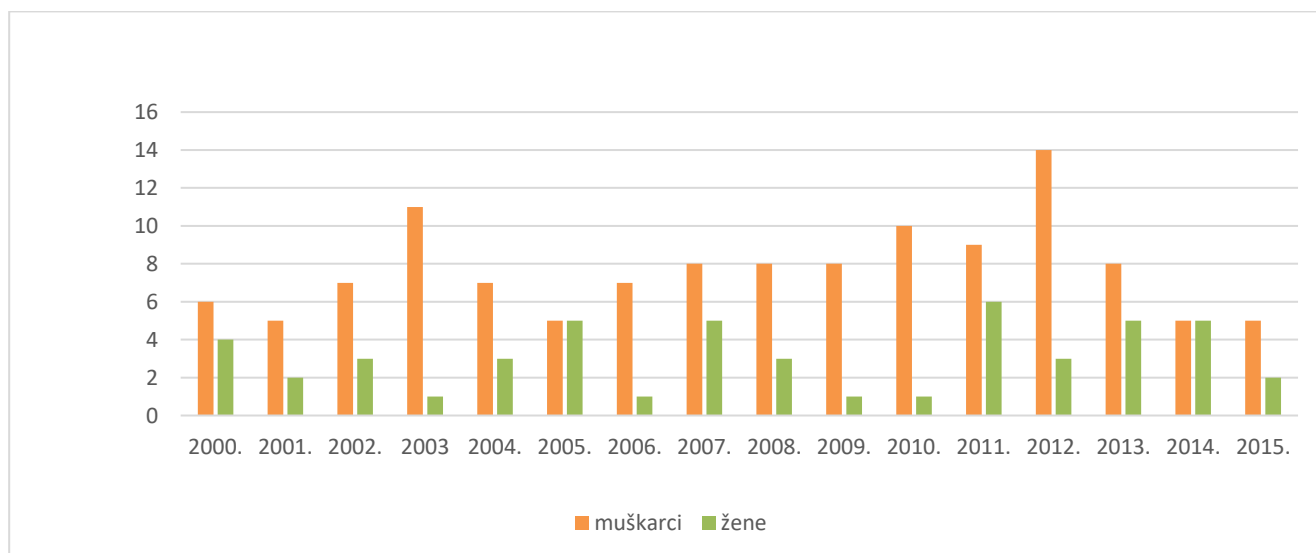
Slika 1. Broj posjeta zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2010. do 2015. godine prema spolu (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

6.2. Samoubojstva

Tablica 3. Izvršena samoubojstva prema vanjskom uzroku samoozljeđivanja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema spolu i dobi

Vanjski uzrok samoozljeđivanja	MKB-šifra	Spol	Ukupno	Dobne skupine (godine)							
				0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	≥75
Namjerno samootrovanje i izlaganje drugim i nespecificiranim kemikalijama i štetnim tvarima	X69	Muški	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ženski	1	0	0	0	0	0	0	1	0
		Ukupno	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Namjerno samoozljeđivanje vješanjem, davljenjem i ugušenjem	X70	Muški	4	0	0	1	0	1	2	0	0
		Ženski	4	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ukupno	4	0	0	1	0	1	2	0	0
Namjerno samoozljeđivanje skokom s visokog mjesta (visine)	X80	Muški	1	0	0	0	1	0	0	0	0
		Ženski	1	0	0	0	0	1	0	0	0
		Ukupno	2	0	0	0	1	1	0	0	0
Namjerno samoozljeđivanje - ukupno	X60-X84	Muški	5	0	0	1	1	1	2	0	0
		Ženski	2	0	0	0	0	1	0	1	0
		Ukupno	7	0	0	1	1	2	2	1	0

M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2015

Slika 2. Broj izvršenih samoubojstava u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2000. do 2015. godine prema spolu

7. STACIONARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji dvije su stacionarne zdravstvene ustanove: Opća bolnica Dubrovnik (OB Dubrovnik) i Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Kalos“ (SB Kalos) te Izvanbolničko rodilište Doma zdravlja Metković (DZ Metković).

U 2015. g. OB Dubrovnik imala je godišnju zauzetost kreveta 285,4 dana uz 78,2% iskorištenost kreveta, SB Kalos 209,2 dana uz 57,3% iskorištenosti, a Izvanbolničko rodilište u DZ Metković 45,9 dana i 12,6% iskorištenosti. Prosječna dužina liječenja u OB Dubrovnik iznosila je 5,8 dana (6,7 u RH u općim bolnicama), u Izvanbolničkom rodilištu DZ Metković 3,1 dan, a u SB Kalos 16,8 dana.

OB Dubrovnik ima 299 kreveta za liječenje akutnih bolesnika. Najveća godišnja zauzetost kreveta u bila je na odjelu infektologije (412,5 dana), oftalmologije (349,7 dana) i psihijatriji (333,0 dana). Najveća prosječna dužina liječenja u OB Dubrovnik je bila na palijativnom odjelu 11,7 dana. Dnevna bolnica i bolnička hemodijaliza u OB Dubrovnik ima 113 kreveta. Tijekom 2015. godine u dnevnoj bolnici i bolničkoj hemodijalizi liječila su se 2.364 bolesnika s najviše zabilježenih ispisanih bolesnika na onkologiji (406), odjelu interne gastroenterološke dnevne bolnice (273), odjelu interne hematološke dnevne bolnice (270), oftamologiji (269), psihijatriji (241) te na ginekologiji (233). Vodeće MKB-skupine u ukupnom bolničkom zbrinjavanju bile su: bolesti cirkulacijskog sustava s udjelom od 15,0%, novotvorine 12,4%, bolesti dišnog sustava 10,8%, bolesti probavnog sustava 9,8% te ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka 8,2%. 59,2% hospitaliziranih osoba bilo je u dobi 0-64 godine, a 44,7% u dobi 65 godina i više.

Najviše djece u dobi 0-6 godina bilo je na liječenju zbog bolesti dišnog sustava (J00-J99), određenih stanja nastala u perinatalnom razdoblju (P00-P96) te zaraznih i parazitarnih bolesti (A00-B99). Prosječna dužina liječenja djece ove dobi bila je 5,6 dana.

Vodeći razlozi hospitalizacije školske djece (7-19 godina) bile su ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98) te bolesti dišnog sustava (J00-J99), skupina simptoma, znakova i abnormalnih kliničkih i laboratorijskih nalaza nesvrstani drugamo (R00-R99). Prosječna dužina njihovog liječenja bila je 4,9 dana za muški spol odnosno 5,1 dan za ženski.

Muška radno-produktivna populacija (20-64 godine) bila je najčešće hospitalizirana zbog bolesti cirkulacijskog (I00-I99 15,6%) i bolesti probavnog sustava (K00-K93 15,4%), dok su žena hospitalizirane zbog novotvorina (C00-D48 15,1%) i čimbenika koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (Z00-Z99 13,4%). Prosječna dužina liječenja osoba u dobi 20-64 godine bila je 7,4 dana za muški spol i 6,4 dana za ženski. Najčešće pojedinačne dijagnoze hospitaliziranih muškaraca ove dobi bile su preponska kila (K40), duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (F10), angina pektoris (I20), shizofrenija (F20) i difuzni non - Hodgkinov limfom (C83). Kod hospitaliziranih žena to su bile sljedeće dijagnoze: kontakt sa zdravstvenom službom u drugim okolnostima (Z76), dijabetes melitus (šećerna bolest) u trudnoći (O24), dobroćudna novotvorina jajnika (D27), lažni trudovi (O47), zloćudna novotvorina dojke (C50) i žučni kamenci (kolelitijaza) (K80).

Osobe starije dobi (65 godina i više) bile su najčešće hospitalizirane zbog bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99) i novotvorina (C00-D48). Kod muškaraca navedene dobi slijede bolesti probavnog (K00-K93) i dišnog (J00-J99) sustava, a kod žena bolesti oka i očnih adneksa (H00-H59) te ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98). Prosječna dužina liječenja bila je 8,5 dana za muški spol i 9,2 za ženski. Najčešće pojedinačne dijagnoze hospitaliziranih muškaraca starije dobi bile su: angina pektoris (I20), insuficijencija srca (I50), pneumonija, nespecificiranog uzročnika (J18), respiracijska insuficijencija nesvrstana drugamo (J96), cerebralni infarkt (I63), preponska kila (K40) i senilna katarakta (H25). Za ženske osobe starije dobi to su bile sljedeće dijagnoze: prijelom bedrene kosti (S72), senilna katarakta (H25), insuficijencija srca (I50), cerebralni infarkt (I63) i dijabetes melitus neovisan o inzulinu (E11).

Tablica 1. Kapacitet kreveta i kretanje bolesnika u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

		Liječenje akutnih bolesnika		Liječenje kroničnih bolesnika
		Opća bolnica Dubrovnik	Izvanbolničko rodilište Metković	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju "Kalos"
Kreveti	broj	299	14	250
	na 1000 stanovnika*1	2,4	0,1	2,0
	na 1 liječnika	2,7	4,7	35,7
Ispisani bolesnici		14.634	208	3.104
Bolnički dani		85.346	643	52.295
Prosječna dužina liječenja		5,8	3,1	16,8
Dnevna zauzetost kreveta*2		233,8	1,8	143,3
Godišnja zauzetost kreveta*3		285,4	45,9	209,2
Iskorištenost u %*4		78,2	12,6	57,3
Broj pacijenata po krevetu		48,9	14,9	12,4
Interval obrtaja*5		1,6	21,5	12,5
Pomor	broj umrlih	387	0	2
	na 100 bolesnika	2,6	0,0	0,1

Izvor podataka: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove

*1 Izračun prema popisu stanovništva 2011. godine

*2 Dnevna zauzetost = broj dana bolničkog liječenja / 365

*3 Godišnja zauzetost = broj dana bolničkog liječenja / broj kreveta

*4 Iskorištenost = dnevna zauzetost / broj kreveta x 100

*5 Interval obrtaja = 365 - (broj pacijenata po krevetu x prosječna dužina liječenja) / broj pacijenata

Tablica 2. Zauzetost i iskorištenost kreveta u Općoj bolnici Dubrovnik po odjelima u 2015. godini

Odjeli	Broj kreveta	Ispisani bolesnici	Dani liječenja ispisanih bolesnika	Zauzetost		% iskorištenosti	Prosječna dužina liječenja
				Dnevna	Godišnja		
Anestezija, reanimacija i intenzivna njega	6	503	1.635	4,5	272,5	74,7	3,3
Ginekologija i opstetricija	35	1.845	9.787	26,8	279,6	76,6	5,3
Infektologija	10	603	4.125	11,3	412,5	113,0	6,8
Interna	76	3.614	24.454	67,0	321,8	88,2	6,8
Palijativa	28	145	1.691	4,6	60,4	16,5	11,7
Opća kirurgija	38	2.164	10.554	28,9	277,7	76,1	4,9
Neurologija	18	695	5.689	15,6	316,1	86,6	8,2
Oftalmologija i optometrija	6	667	2.098	5,7	349,7	95,8	3,1
ORL	11	876	3.542	9,7	322,0	88,2	4,0
Ortopedija i traumatologija	21	977	6.098	16,7	290,4	79,6	6,2
Pedijatrija	21	1.290	6.444	17,7	306,9	84,1	5,0
Psihijatrija	21	630	6.994	19,2	333,0	91,2	11,1
Urologija	8	625	2.235	6,1	279,4	76,5	3,6
Ukupno	299	14.634	85.346	233,8	285,4	78,2	5,8

Izvor podataka: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove

Tablica 3. Broj ispisanih bolesnika, broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja po spolu u Općoj bolnici Dubrovnik po odjelima u 2015. godini

Odjeli	Spol	Ispisani bolesnici	Dani liječenja	Prosječna dužina
Anestezija, reanimacija i intenzivna njega	M	305	1.039	3,4
	Ž	198	596	3,0
	U	503	1.635	3,3
Ginekologija i opstreticija	M	0	0	0
	Ž	1.845	9.787	5,3
	U	1.845	9.787	5,3
Infektologija	M	326	2.163	6,6
	Ž	277	1.962	7,1
	U	603	4.125	6,8
Interna medicina	M	2.067	13.879	6,7
	Ž	1.547	10.575	6,8
	U	3.614	24.454	6,8
Palijativa	M	68	709	10,4
	Ž	77	982	12,8
	U	145	1.691	11,7
Opća kirurgija	M	1.184	5.822	4,9
	Ž	980	4.732	4,8
	U	2.164	10.554	4,9
Neurologija	M	325	2.575	7,9
	Ž	370	3.114	8,4
	U	695	5.689	8,2
Oftalmologija i optometrija	M	298	805	2,7
	Ž	369	1.293	3,5
	U	667	2.098	3,1
Otorinolaringologija	M	408	1.749	4,3
	Ž	468	1.793	3,8
	U	876	3.542	4,0
Ortopedija i traumatologija	M	490	2.674	5,5
	Ž	487	3.424	7,0
	U	977	6.098	6,2
Pedijatrija	M	615	3.086	5,0
	Ž	675	3.358	5,0
	U	1.290	6.444	5,0
Psihijatrija	M	350	3.616	10,3
	Ž	280	3.378	12,1
	U	630	6.994	11,1
Urologija	M	515	1.859	3,6
	Ž	110	376	3,4
	U	625	2.235	3,6
Ukupno	M	6.951	39.976	5,8
	Ž	7.683	45.370	5,9
	U	14.634	85.346	5,8

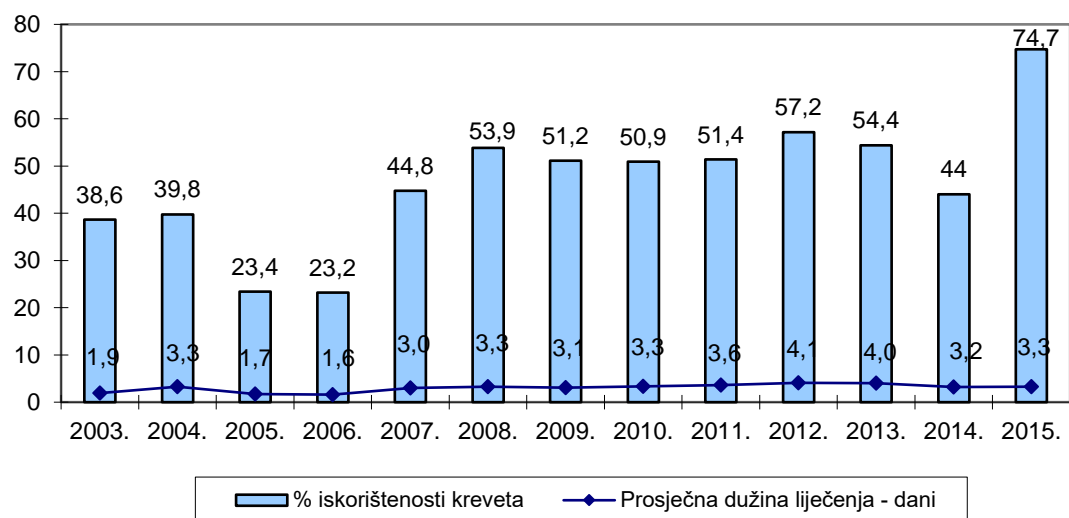
M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno

Izvor podataka: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove

Tablica 4. Zauzetost i iskorištenost kreveta u dnevnoj bolnici po specijalnostima u Općoj bolnici Dubrovnik u 2015. godini

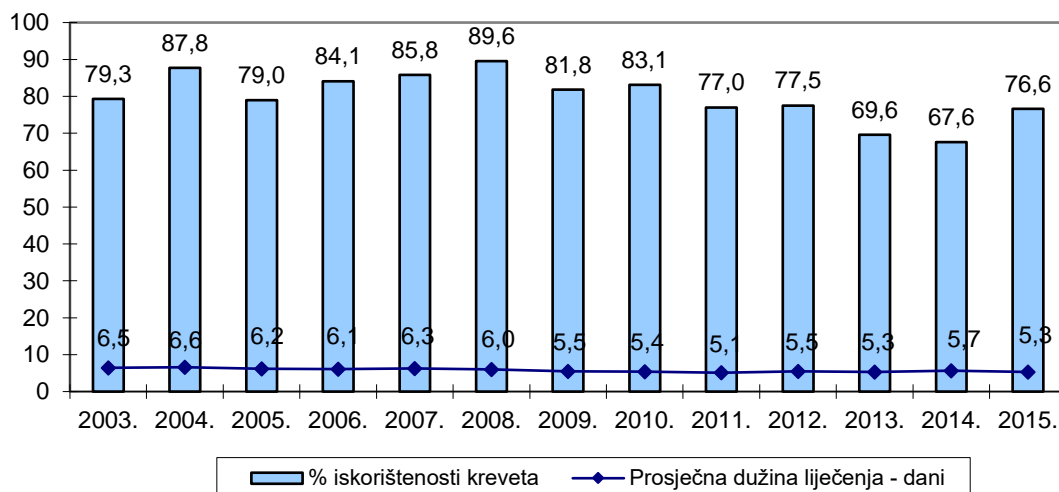
Specijalnosti	Broj kreveta	Ispisani bolesnici	Dani liječenja ispisanih bolesnika	Zauzetost kreveta		% iskorištenosti kreveta	Prosječna dužina liječenja (dani)
				dnevna	godišnja		
Interna	2	10	16	0,0	8,0	2,2	1,6
Interna - kardiologija	2	30	36	0,1	18,0	4,9	1,2
Interna - pulmologija	5	63	211	0,6	42,2	11,6	3,3
Interna - gastroenterologija	4	273	779	2,1	194,8	53,4	2,9
Interna - hematologija	3	270	840	2,3	280,0	76,7	3,1
Interna - dijabetologija	1	18	67	0,2	67,0	18,4	3,7
Infektologija	4	60	172	0,5	43,0	11,8	2,9
Ginekologija	3	233	338	0,9	112,7	30,9	1,5
Kirurgija	30	9	10	0,0	0,3	0,1	1,1
Neurologija	3	81	568	1,5	186,0	51,0	6,9
Oftalmologija	3	269	353	1,0	111,7	32,2	1,3
Otorinolaringologija	2	12	53	0,1	26,5	7,3	4,4
Ortopedija	1	2	2	0,0	2,0	0,5	1,0
Pedijatrija	4	150	481	1,3	120,3	32,9	3,2
Psijijatrija	22	241	3.409	9,3	155,0	42,5	14,1
Urologija	2	198	230	0,6	115,0	31,5	1,2
Onkologija	9	406	3.357	9,2	373,0	102,2	8,3
Hemodijaliza	13	39	3.734	10,2	287,2	78,7	95,7
Ukupno	113	2.364	14.646	40,1	129,6	35,5	6,2

Izvor podataka: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove za dnevnu bolnicu

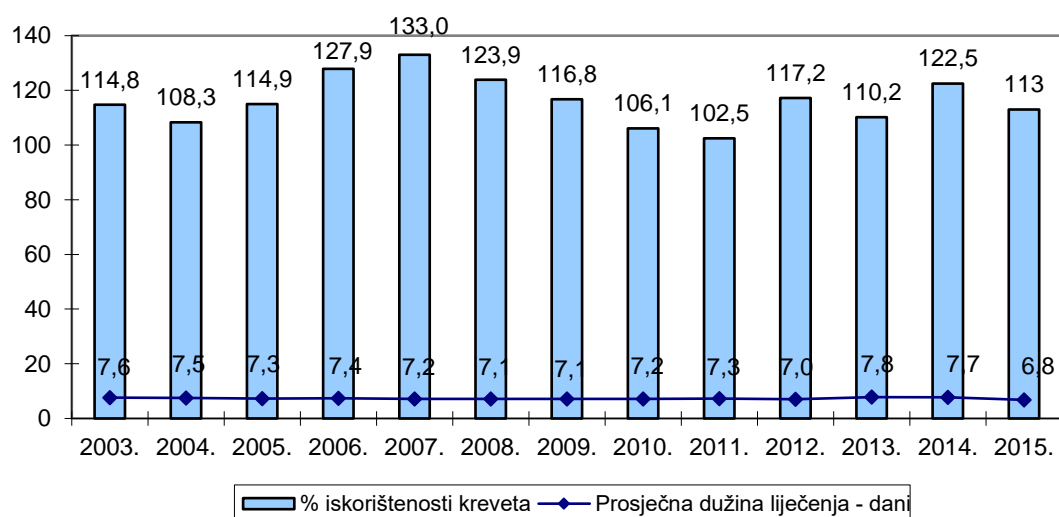

Slika 1. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu anesteziije, reanimacije i intenzivne njege OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

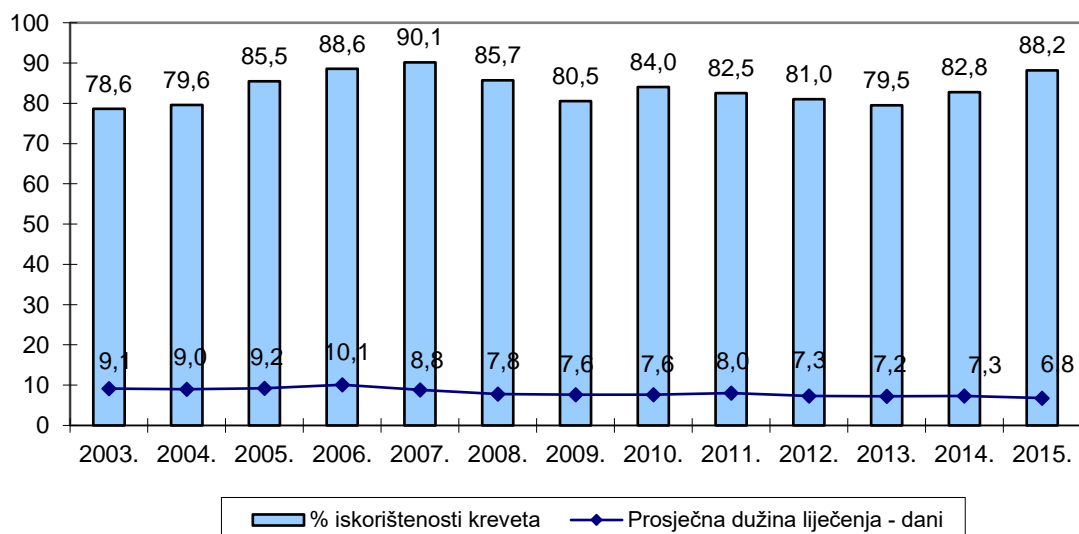

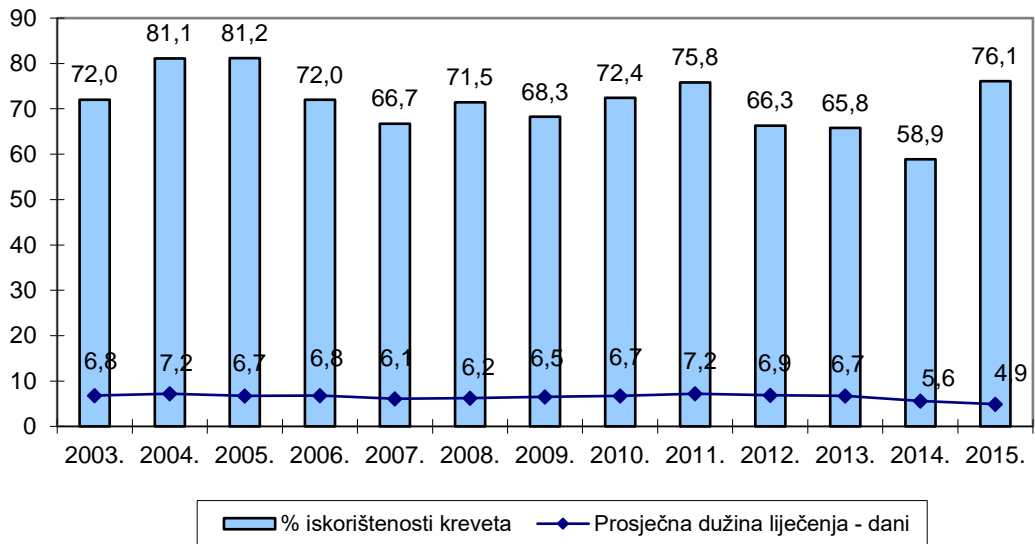
Slika 2. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu ginekologije i opstetricije OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

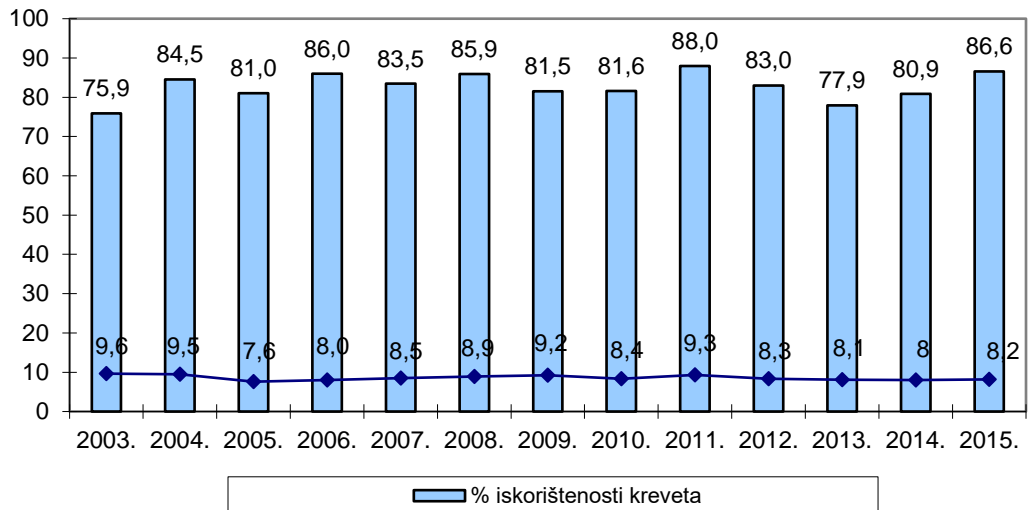
Slika 3. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu infektologije OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

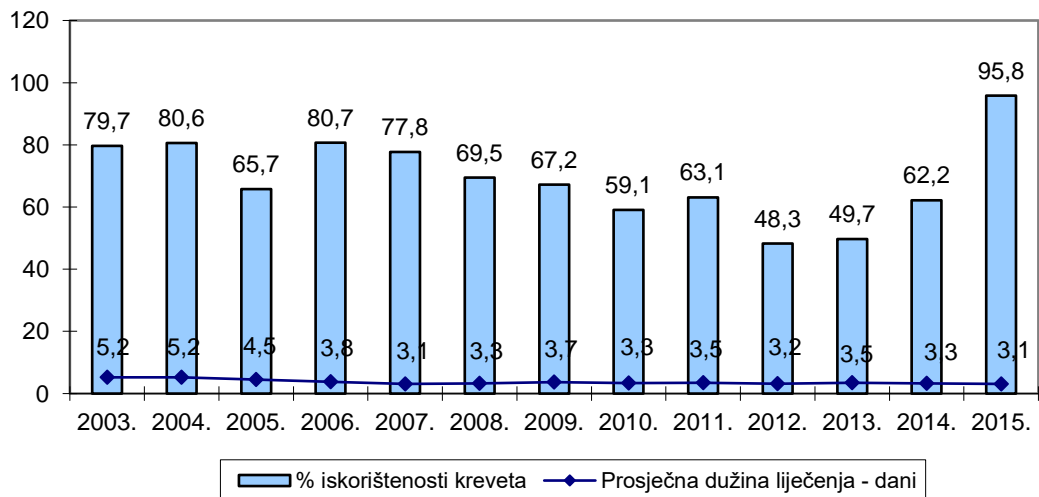
Slika 4. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu interne medicine OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

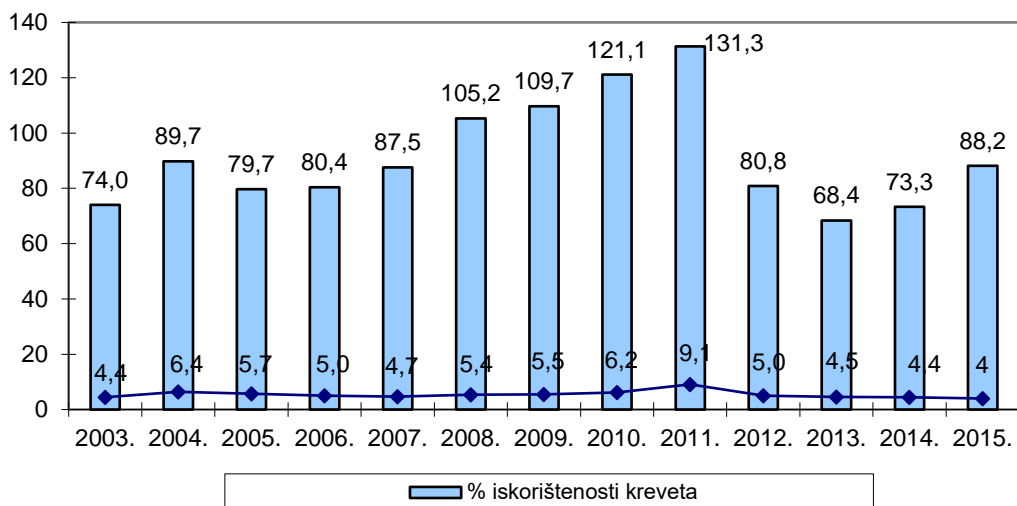
Slika 5. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu opće kirurgije OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

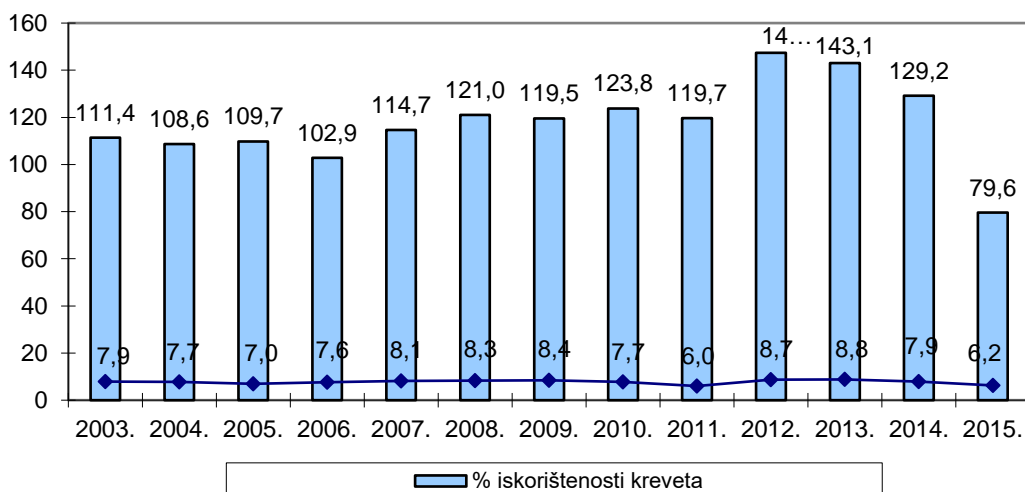
Slika 6. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu neurologije OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

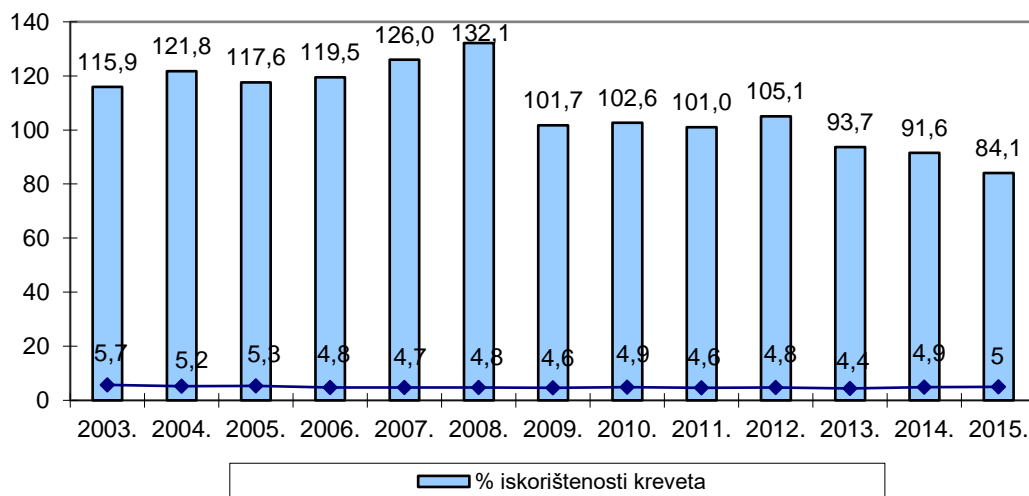
Slika 7. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu oftalmologije OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

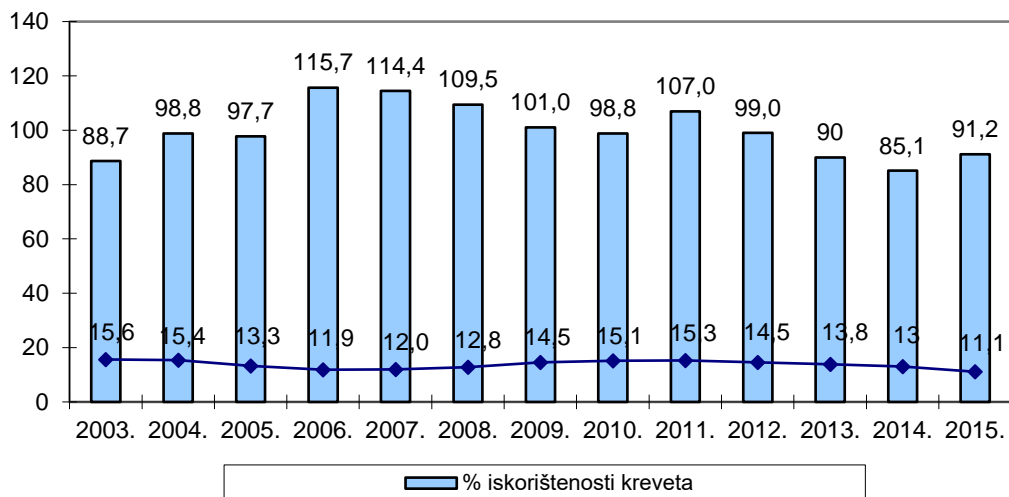
Slika 8. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na ORL odjelu OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

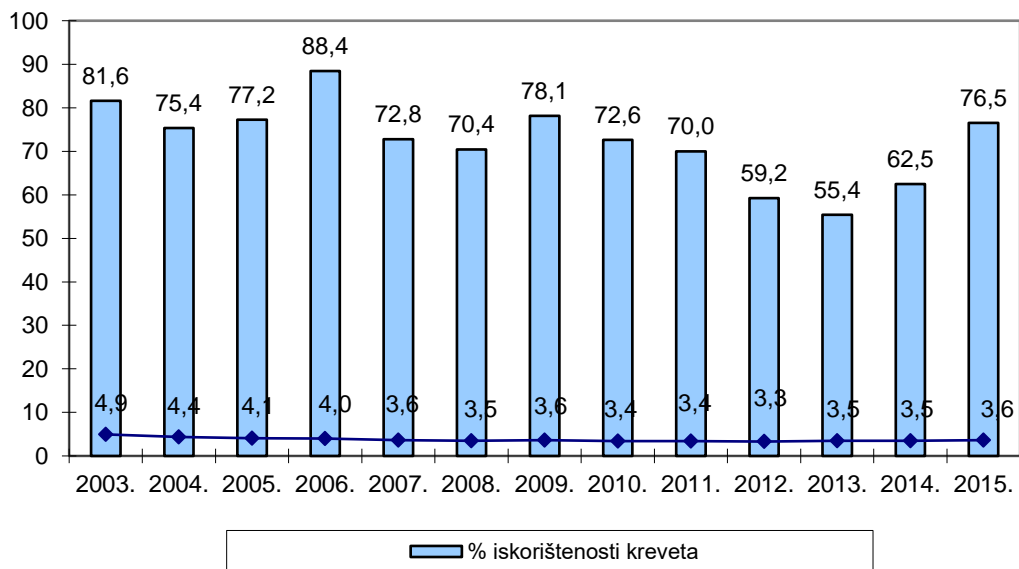
Slika 9. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu ortopedije i traumatologije OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

Slika 10. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu pedijatrije OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

Slika 11. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu psihijatrije OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

Slika 12. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu urologije OB Dubrovnik, 2003. - 2015. godine

Izvor podataka za slike 1-12: Godišnje izvješće o radu stacionarne zdravstvene ustanove

Tablica 5. Broj hospitaliziranih osoba prema MKB-skupinama u Općoj bolnici Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	Naziv MKB-skupine	Hospitalizirane osobe	
		Broj	%
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	1.835	15,0
C00-D48	Novotvorine	1.515	12,4
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	1.321	10,8
K00-J93	Bolesti probavnog sustava	1.202	9,8
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	999	8,2
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	743	6,1
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	660	5,4
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	611	5,0
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	547	4,5
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	487	4,0
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	465	3,8
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	351	2,9
M00-M99	Bolesti mišićno - koštanog sustava i vezivnog tkiva	331	2,7
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	309	2,5
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje*	305	2,5
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	139	1,1
L00-L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva	137	1,1
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	129	1,1
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	108	0,9
Q00-Q99	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	62	0,5
UKUPNO		12.256	100

* Bez prijava poroda i prekida trudnoće
Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 6. Broj hospitaliziranih osoba muškog spola prema MKB-skupinama u Općoj bolnici Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	Naziv MKB-skupine	Hospitalizirane osobe	
		Broj	%
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	1.050	17,0
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	770	12,5
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	736	11,9
C00-D48	Novotvorine	732	11,8
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	538	8,7
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	339	5,5
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	330	5,3
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	264	4,3
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	255	4,1
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	231	3,7
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	170	2,7
M00-M99	Bolesti mišićno - koštanog sustava i vezivnog tkiva	169	2,7
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	165	2,7
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	127	2,1
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	84	1,4
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	77	1,2
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	62	1,0
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	56	0,9
Q00-Q99	Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	28	0,5
UKUPNO		6.183	100

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 7. Broj hospitaliziranih osoba ženskog spola prema MKB-skupinama u Općoj bolnici Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	Naziv MKB-skupine	Hospitalizirane osobe	
		Broj	%
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	785	12,9
C00-D48	Novotvorine	783	12,9
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	551	9,1
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	490	8,1
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	466	7,7
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	461	7,6
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	404	6,7
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	316	5,2
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje*	305	5,0
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	281	4,6
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	223	3,7
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	210	3,5
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	186	3,1
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	182	3,0
M00-M99	Bolesti mišićno - koštanog sustava i vezivnog tkiva	162	2,7
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	67	1,1
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	62	1,0
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	53	0,9
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	52	0,9
Q00-Q99	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	34	0,6
UKUPNO		6.073	100

* Bez prijava poroda i prekida trudnoće
Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 8. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije djece muškog spola u dobi 0-6 godina u OB Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirana djeca		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	237	39,3	1.477	45,6	6,2
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	82	13,6	359	11,1	4,4
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	77	12,8	505	15,6	6,6
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	43	7,1	151	4,7	3,5
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	41	6,8	209	6,5	5,1
	Ostale bolesti	131	20,4	538	16,6	4,4
UKUPNO		603	100,0	3.239	100,0	5,4

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 9. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije djece ženskog spola u dobi 0-6 godina u OB Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirana djeca		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	161	36,3	1.009	39,6	6,3
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	62	14,0	403	15,8	6,5
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	58	13,1	283	11,1	4,9
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	40	9,0	144	5,6	3,6
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje, zdravlje i kontakt s zdravstvenom službom	26	5,9	101	4,0	3,9
	Ostale bolesti	96	21,7	611	24,0	6,4
UKUPNO		443	100,0	2.551	100,0	5,8

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 10. Pet najčešćih dijagnoza hospitalizirane djece u dobi 0-6 godina u OB Dubrovnik u 2015. godini - ukupno oba spola

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitalizirane djece
1.	J35	Kronične bolesti tonzila i adenoida	101
5.	J20	Akutni bronhitis	67
3.	A08	Virusne i druge specificirane crijevne infekcije	52
4.	J18	Pneumonija, nespecificiranog uzroka	46
5.	Z03	Medicinsko promatranje i praćenje (opservacija i evaluacija) zbog sumnje na bolest i bolesna stanja	44
		Ostale bolesti	736
UKUPNO			1.046

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 11. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba muškog spola u dobi 7-19 godina u OB Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	87	20,9	382	18,7	4,4
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	83	20,0	509	24,9	6,1
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	47	11,3	225	11,0	4,8
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	38	9,1	154	7,5	4,1
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	33	7,9	81	4,0	2,5
	Ostale bolesti	128	30,8	693	33,9	5,4
	UKUPNO	416	100,0	2.044	100,0	4,9

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 12. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba ženskog spola u dobi 7-19 godina u OB Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	79	22,4	446	24,9	5,6
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	69	19,5	323	18,0	4,7
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	36	10,2	140	7,8	3,9
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	23	6,5	100	5,6	4,3
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	22	6,2	103	5,8	4,7
	Ostale bolesti	124	35,1	679	37,9	5,5
	UKUPNO	353	100,0	1.791	100,0	5,1

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

*Bez prijave poroda i prekida trudnoće

Tablica 13. Pet najčešćih dijagnoza hospitaliziranih osoba u dobi 7-19 godina u OB Dubrovnik u 2015. godini - ukupno oba spola

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	J35	Kronične bolesti tonzila i adenoida	66
2.	K35	Akutna upala crvuljka (apendicitis)	37
3.	R10	Boli u trbuhu i u zdjelici	36
4.	S06	Intrakranijalna ozljeda	25
5.	R51	Glavobolja	21
		Ostale bolesti	584
		UKUPNO	769

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 14. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba muškog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	415	15,6	3.170	16,2	7,6
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	409	15,4	2.488	12,7	6,1
C00-D48	Novotvorine	320	12,1	2.464	12,6	7,7
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	294	11,1	3.434	17,5	11,7
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	276	10,4	1.723	8,8	6,2
	Ostale bolesti	940	35,4	6.299	32,2	6,7
UKUPNO		2.654	100,0	19.578	100,0	7,4

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 15. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba ženskog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
C00-D48	Novotvorine	421	15,1	2.758	15,5	6,6
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom*	374	13,4	1.795	10,1	4,8
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje**	296	10,6	1.488	8,4	5,0
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	235	8,4	1.041	5,9	4,4
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	226	8,1	1.552	8,7	6,9
	Ostale bolesti	1.243	44,5	9.142	51,4	7,4
UKUPNO		2.795	100,0	17.776	100,0	6,4

* Većina dijagnoza iz ove skupine odnosi se na zdravog pratitelja bolesnika (djece).

**Bez prijava poroda i prekida trudnoće

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 16. Pet najčešćih pojedinačnih dijagnoza hospitaliziranih osoba muškog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2015. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	K40	Preponska kila (ingvinalna hernija)	112
2.	F10	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom	83
3.	I20	Angina pectoris	69
4.	F20	Shizofrenija	66
5.	C83	Difuzni non – Hodgkinov limfom	61
		Ostale bolesti	2.263
UKUPNO			2.654

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 17. Pet najčešćih pojedinačnih dijagnoza hospitaliziranih osoba ženskog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2015. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	Z76	Osobe koje kontaktiraju zdravstvenu službu u drugim okolnostima*	303
2.	O24	Dijabetes melitus (šećerna bolest) u trudnoći	83
3.	D27	Dobročudna novotvorina jajnika (ovarija)	79
4.	O47	Lažni trudovi	70
5.	C50	Zloćudna novotvorina dojke	64
		Ostale bolesti	2.196
		UKUPNO	2.795

* Prema MKB-u šifra Z76.3 odnosi se na zdravog pratitelja bolesnika (djece)
Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 18. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba muškog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovnik u 2015. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	617	24,6	5.320	25,0	8,6
C00-D48	Novotvorine	410	16,3	3.596	16,9	8,8
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	276	11,0	2.121	10,0	7,7
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	242	9,6	2.491	11,7	10,3
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	186	7,4	700	3,3	3,8
	Ostale bolesti	779	31,0	7.010	33,0	9,0
	UKUPNO	2.510	100,0	21.238	100,0	8,5

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 19. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba ženskog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovniku u 2015. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	551	22,2	5.320	23,3	9,7
C00-D48	Novotvorine	350	14,1	2.968	13,0	8,5
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	257	10,4	1.208	5,3	4,7
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	248	10,0	2.853	12,5	11,5
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	209	8,4	1.889	8,3	9,0
	Ostale bolesti	867	34,9	8.566	37,6	9,9
	UKUPNO	2.482	100,0	22.804	100,0	9,2

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 20. Pet najčešćih pojedinačnih dijagnoza hospitaliziranih osoba muškog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovnik u 2015. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	I20	Angina pectoris	112
2.	I50	Insuficijencija srca	87
3.	J18	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	84
4.	J96	Respiracijska insuficijencija nesvrstana drugamo	80
5.	I63	Cerebralni infarkt	75
		Ostale bolesti	2.072
UKUPNO			2.510

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 21. Pet najčešćih pojedinačnih dijagnoza hospitaliziranih osoba ženskog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovnik u 2015. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	S72	Prijelom bedrene kosti (femura)	133
2.	H25	Senilna katarakta	121
3.	I50	Insuficijencija srca	103
4.	I63	Cerebralni infarkt	96
5.	E11	Dijabetes melitus neovisan u inzulinu	75
		Ostale bolesti	1.954
UKUPNO			2.482

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

8. PORODI

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2015. godini u zdravstvenim ustanovama Dubrovačko-neretvanske županije registrirano je ukupno 1.095 poroda. Od toga je 87,3% poroda bilo u OB Dubrovnik te 12,4% u Izvanbolničko rodilištu Metković. Dva poroda zabilježena su u DZ Korčula, a jedan u DZ Vela Luka. Prema prebivalištu roditelja, najviše (97,1%) ih je iz Dubrovačko-neretvanske županije, 2,4% iz drugih županija Hrvatske, a najmanje (0,5%) iz inozemstva. Sve roditelje s prebivalištem u inozemstvu rodile su u Općoj bolnici Dubrovnik. Ukupno je rođeno 1.104 djece od čega je dvoje mrtvorodeno. Jedno dijete je umrlo u dobi 0-6 dana.

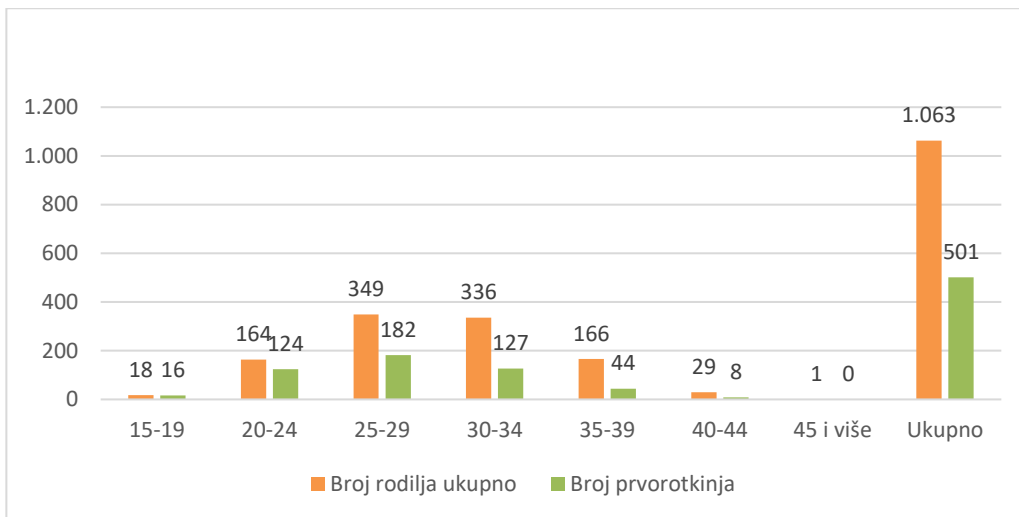
Iako medicinski i biološki optimalna dob žene za rađanje je 20-30 godina, sve češće žene rađaju u dobi 25.-34. godine, što je zabilježeno i u DNŽ. U 2015. godini najčešće zastupljena dobna skupina roditelja je 25.-29. godine (32,8%). Prvorotkinje su najčešće rađale u dobi 25.-29. godine (36,3%), zatim 30.-34. godine (25,3%) te 20.-24. (24,8%), dok je maloljetničkih poroda (15-19 godina) među prvorotkinjama bilo 3,2%. Prema redu rođenja 45,3% žena rodilo je prvo dijete, 35,0% drugo, a 19,7% troje i više djece.

Prema porođajnoj težini živorođene djece u 2015. godini najviše rođenih (73,4%) težilo je između 3.000 - 3.999 grama. Prema spolu najviše rođenih djevojčica (42,2%) bilo je u težinskoj skupini 3.000 - 3.499 grama, dok je među muškom živorođenom djecom najzastupljenija težina (41,7%) 3.500 - 3.999 grama. U težinskoj skupini većoj od 4.000 grama više je zastupljeno muške živorođene djece, dok je u težinskoj skupini nižoj od 3.000 grama više ženske živorođene djece. Porođajna težina manja od 2.500 grama u živorođene djece u 2015. godini zabilježena je u 23 djece (2,1%). U zdravstvenim ustanovama u DNŽ u 2015. godini najviše roditelja s prebivalištem u DNŽ porod je završio na spontani način (77,4%), zatim carskim rezom (21,7%). Potom slijede vakuum (0,6%), zadak (0,2%) i forceps (0,1%). Roditelji s prebivalištem u DNŽ u 2015. su najčešće na prvi pregled dolazile između 1. do 12. tjedna trudnoće (69,9%). Medicinski preporučeni broj antenatalnih pregleda od 9 i više imalo je 730 (68,7%) roditelja, dok je njih 39 (3,7%) imalo manje od 6 pregleda. Najviše antenatalnih pregleda obavljeno je u dobi 25.-34. godine što i odgovara dobnoj raspodjeli roditelja s prebivalištem u DNŽ. Najčešći uzrok smrti mrtvorodene djece u 2015. godini u DNŽ su fetus i novorođenče s krioamnionitisom.

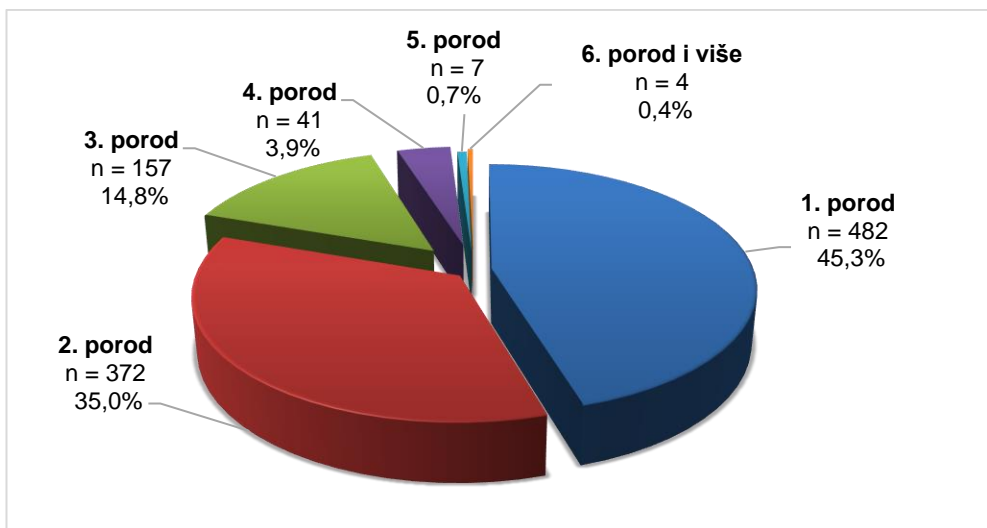
Tablica 1. Broj poroda registriranih u zdravstvenim ustanovama Dubrovačko-neretvanske županije 2015. godini

Zdravstvena ustanova	Prebivalište roditelja	Broj poroda	Broj ukupno rođenih	Broj živorođenih	Broj mrtvorodjenih	Broj umrlih (0-6 dana)
Opća bolnica Dubrovnik	DNŽ*	931	940	938	2	1
	Druge županije RH	19	19	19	0	0
	Inozemstvo	6	6	6	0	0
	UKUPNO	956	965	963	2	1
Izvanbolničko rodilište DZ Metković	DNŽ*	129	129	129	0	0
	Druge županije RH	7	7	7	0	0
	Inozemstvo	0	0	0	0	0
	UKUPNO	136	136	136	0	0
DZ Korčula	DNŽ*	2	2	2	0	0
DZ Vela Luka	DNŽ*	1	1	1	0	0
Ukupno u zdravstvenim ustanovama	DNŽ*	1.063	1.072	1.070	2	1
	Druge županije RH	26	26	26	0	0
	Inozemstvo	6	6	6	0	0
	UKUPNO	1.095	1.104	1.102	2	1

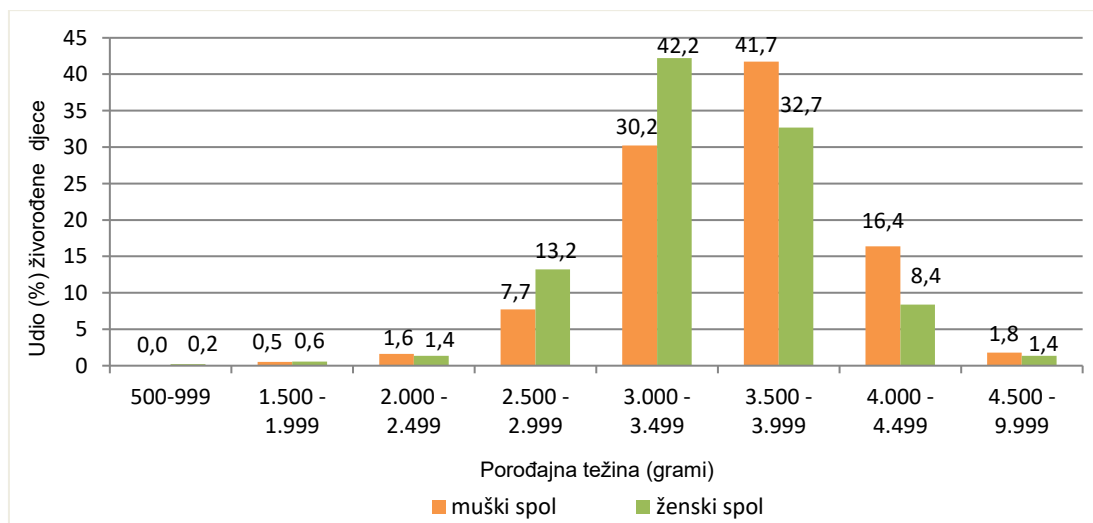
*Dubrovačko-neretvanska županija
Izvor podataka: Prijava poroda (JZ-POR)

Slika 1. Broj roditelja u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema dobi (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 2. Porodi obavljeni u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema redu rođenja (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

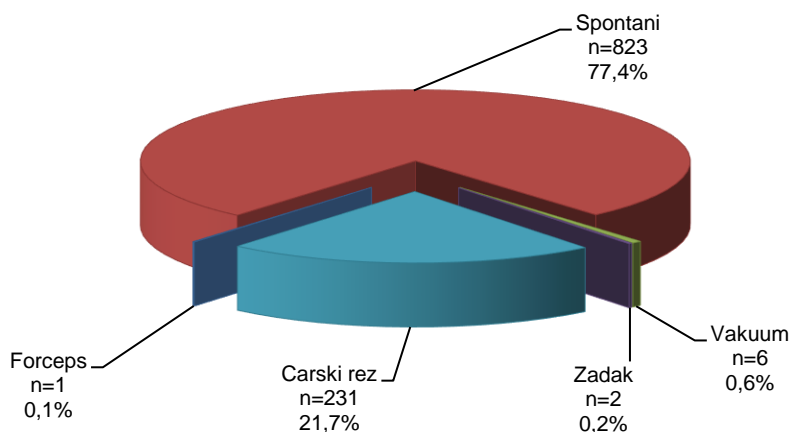

Slika 3. Udio (%) živorođene djece prema spolu i porođajnoj težini pri rođenju u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

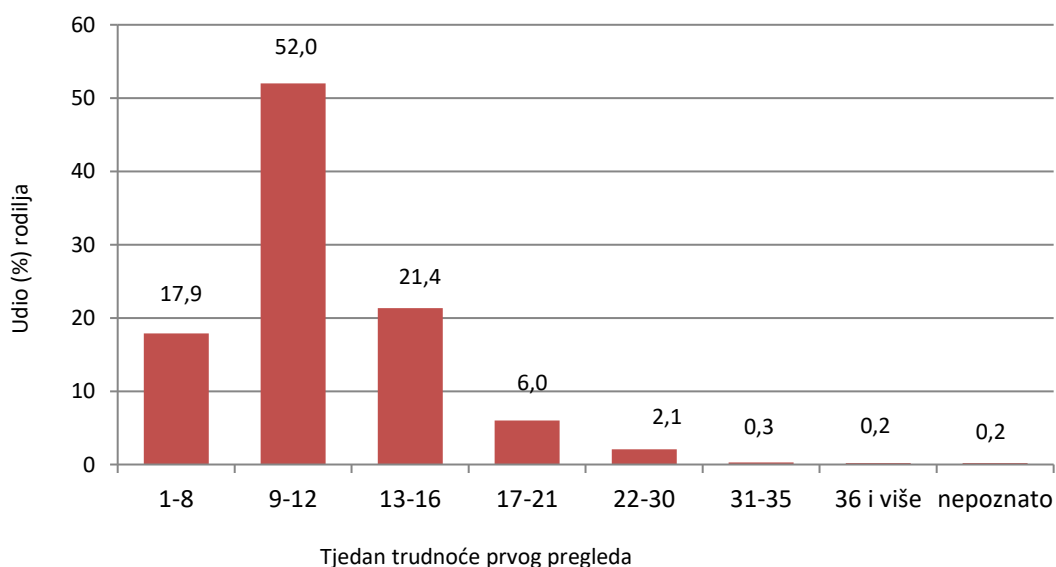
Tablica 2. Živorodena djeca porođajne težine manje od 2500 grama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji za razdoblje od 2006. do 2015. godine do (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

Živorodena djeca		Godine									
		2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Ukupno		1.242	1.206	1.354	1.263	1.306	1.184	1.193	1.098	1.124	1.070
porođajne težine <2500 grama	broj	34	29	41	29	33	21	19	29	39	23
	% od živorođenih	3,1	2,5	3,0	2,3	2,5	1,8	1,6	2,6	3,5	2,1

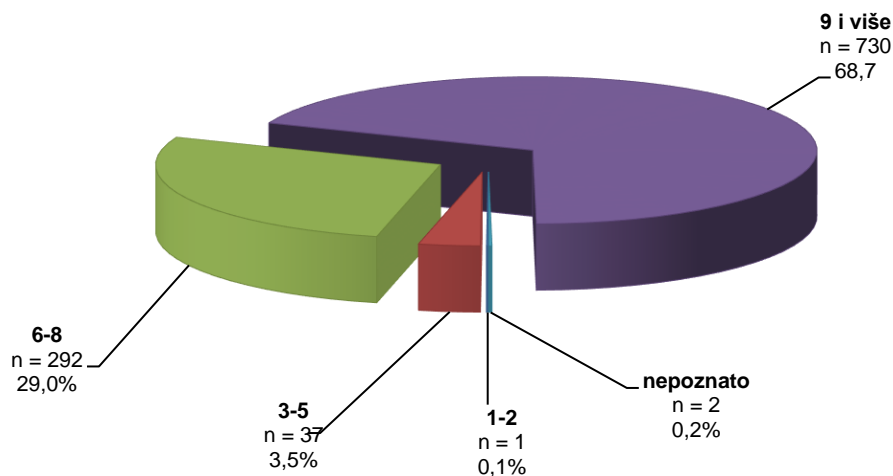
Izvor podataka: Prijave poroda (JZ-POR)

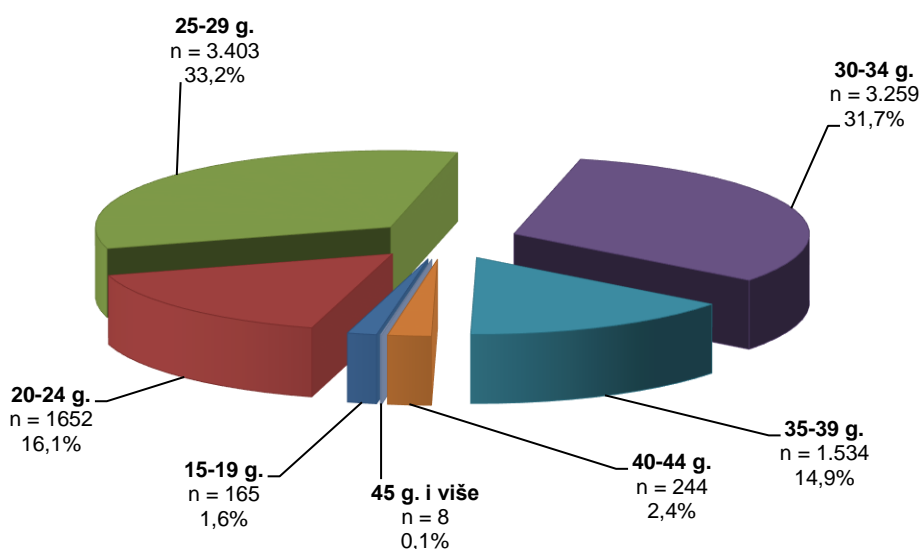
Slika 4. Porodi u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema načinu završetka (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 5. Rodilje u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema vremenu prvog pregleda (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 6. Rodilje u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema broju antenatalnih pregleda (rodilje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 7. Broj antenatalnih pregleda prema dobi rodilje u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini (rodilje s prebivalištem u DNŽ)

Tablica 3. Perinatalno umrli prema uzrocima smrti u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Uzrok smrti	Mrtvorodeni	Umrli od 0-6 dana	Ukupno
Fetus i novorođenče s korioamnionitisom	1	1	2
Ostali specifični prirođeni malformacijski sindromi koji se očituju u više organskih sustava	1	0	1
Ukupno	2	1	3

Izvor podataka: Prijava perinatalne smrti (JZ-PER)

9. PREKIDI TRUDNOĆE

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

Svaki prekid trudnoće sukladno zakonskim propisima prijavljuje se na odgovarajućem obrascu Zavodu za javno zdravstvo. Obrazac Prijava prekida trudnoće (JZ-POB) ispunjava se za žene hospitalizirane zbog svake trudnoće završene pobačajem do navršenih 22 tjedna trudnoće. Prijave se dostavljaju za sve žene, bez obzira imaju li stalno prebivalište u Hrvatskoj ili izvan nje.

U zdravstvenim ustanovama u DNŽ u 2015. godini prijavljeno je ukupno 174 prekida trudnoće, od čega se 90,8% (158) odnosio na žene s prebivalištem u DNŽ, 2,9% (5) na žene iz drugih županija Hrvatske, a 5,7% (10) na žene s prebivalištem u inozemstvu.

Prema MKB-skupinama u 2015. godini zabilježeno je 54,0% (94) ostalih abnormalnih produkata začeca (O02), 22,4% (39) spontanih (O03), 14,9% (26) legalno induciranih prekida trudnoće, i 8,6% (15) izvanmateričnih trudnoća (O00).

Najveći broj žena s prebivalištem u DNŽ koje su tijekom 2015. godine izvršile prekid trudnoće bio je u dobi 30-39 godina (55,7%). U djevojaka do 19 godina zabilježena su dva prekida trudnoće.

Najčešće vrste prekida koji su obavljani u zdravstvenim ustanovama u DNŽ za žene s prebivalištem u DNŽ su abnormalni produkti začeca (88 ili 50,7%), spontani prekidi (34 ili 21,5%), legalno inducirani prekidi trudnoća (24 ili 15,2%) i izvanmaternična trudnoća (12 ili 7,6%).

Kod žena s prebivalištem u DNŽ kod kojih je zabilježen legalno inducirani prekid trudnoće, njih sedam (29,2%) nema djece, šest (25,0%) ima jedno dijete, četiri (16,7%) žene imaju dvoje djece, pet (20,8%) troje djece i dvije (8,3%) četvero djece. Podatak da žene traže prekid trudnoće govori u prilog činjenici da se prekid trudnoće još uvijek koristi kao metoda kontracepcije.

U zdravstvenim ustanovama u DNŽ u 2015. godini zabilježen je veći broj legalno induciranih prekida trudnoće na 100 poroda u odnosu na prethodnu godinu.

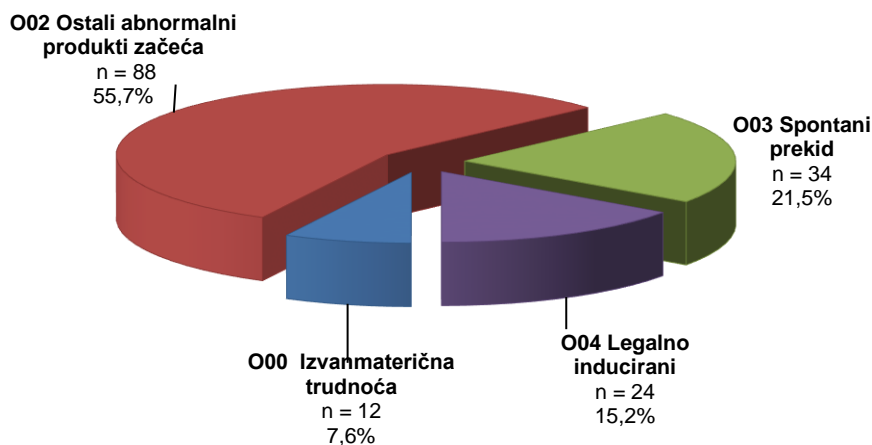
Tablica 1. Broj prekida trudnoće registriranih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Prebivalište žene	Prekidi trudnoće									
	Izvanmaternična trudnoća O00		Ostali abnormalni produkti začeca O02		Spontani O03		Legalno inducirani O04		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Dubrovačko-neretvanska županija	12	80,0	88	93,6	34	87,2	24	92,3	158	90,8
Republika Hrvatska	2	13,3	3	3,2	0	0,0	0	0,0	5	2,9
Inozemstvo	1	6,7	3	3,2	5	12,8	1	3,8	10	5,7
Nepoznato	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	3,8	1	0,6
UKUPNO	15	100	94	100	39	100	26	100	174	100

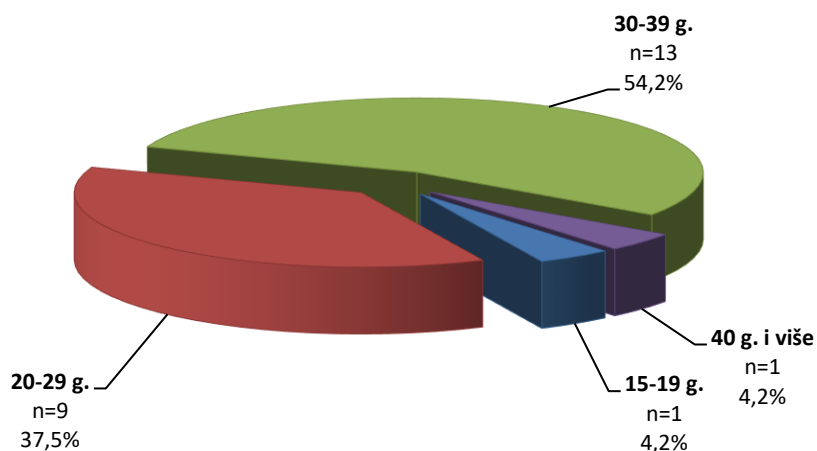
Tablica 2. Prekidi trudnoće po vrstama prekida i dobnim skupinama žena zabilježeni u zdravstvenim ustanovama Dubrovačko-neretvanske županije u 2015. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

MKB-šifra	Vrsta prekida	Dobne skupine (godine)				UKUPNO	
		do 19	20-29	30-39	40 i više		
O00	Izvanmaternična trudnoća	Broj	1	5	6	0	12
		%	8,3	41,7	50,0	0	100,0
O02	Ostali abnormalni produkti začeća	Broj	0	34	47	7	88
		%	0,0	38,6	53,4	8,0	100,0
O03	Spontani	Broj	0	8	22	4	34
		%	0,0	23,5	64,7	11,8	100,0
O04	Legalno inducirani prekidi	Broj	1	9	13	1	24
		%	4,2	33,3	54,2	4,2	100,0
O05-O07	Ostali pobačaji	Broj	0	0	0	0	0
		%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
UKUPNO		Broj	2	56	88	12	158
		%	1,3	35,4	55,7	7,6	100,0

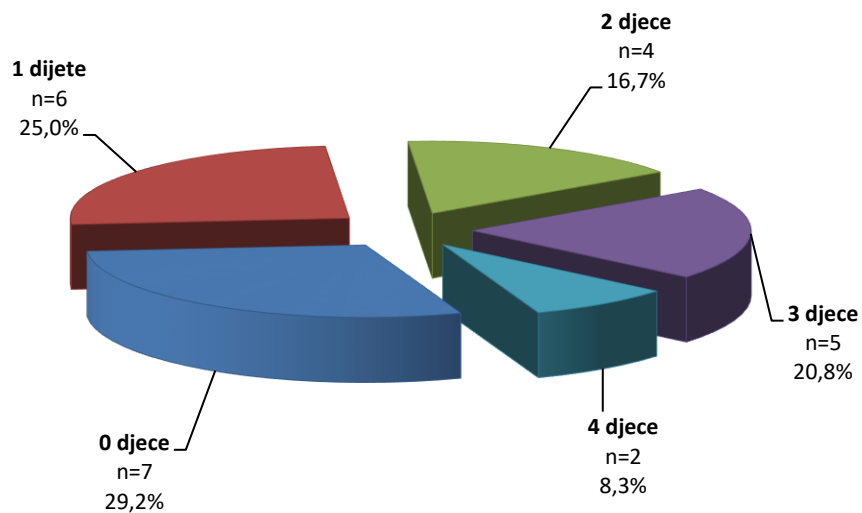
Izvor podataka: Prijava prekida trudnoće (JZ-POB)

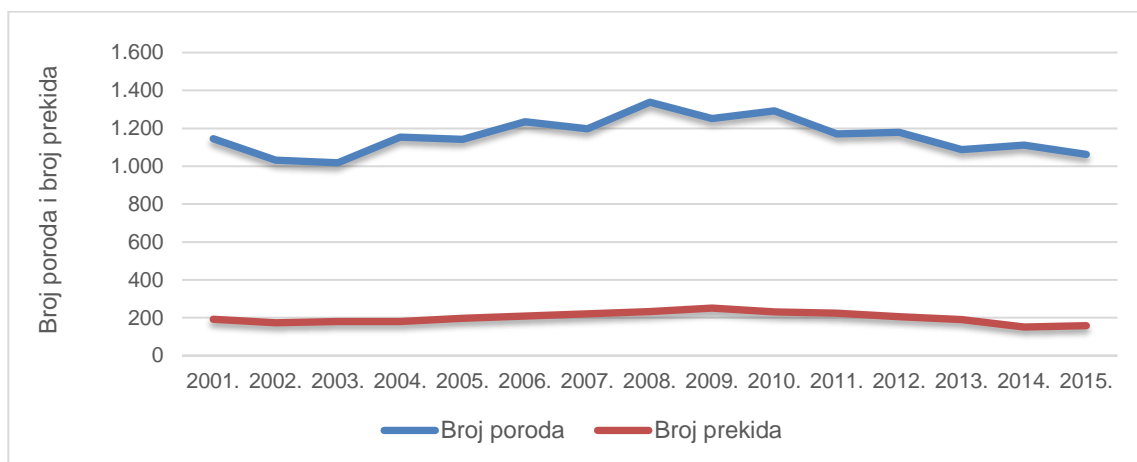
Slika 1. Prekidi trudnoće prema vrsti prekida u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

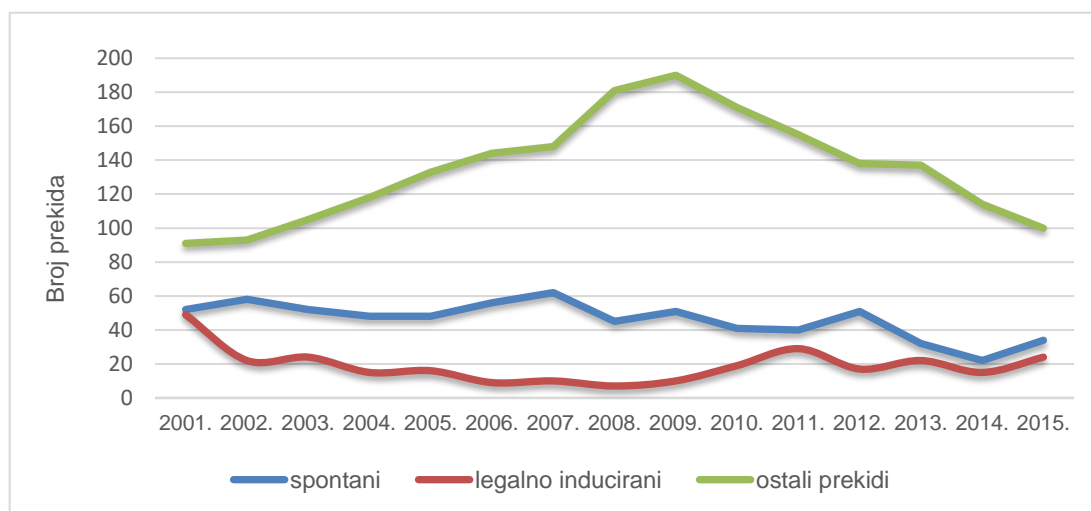
Slika 2. Broj žena koje su imale legalno inducirani prekid trudnoće u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema dobi u 2015. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

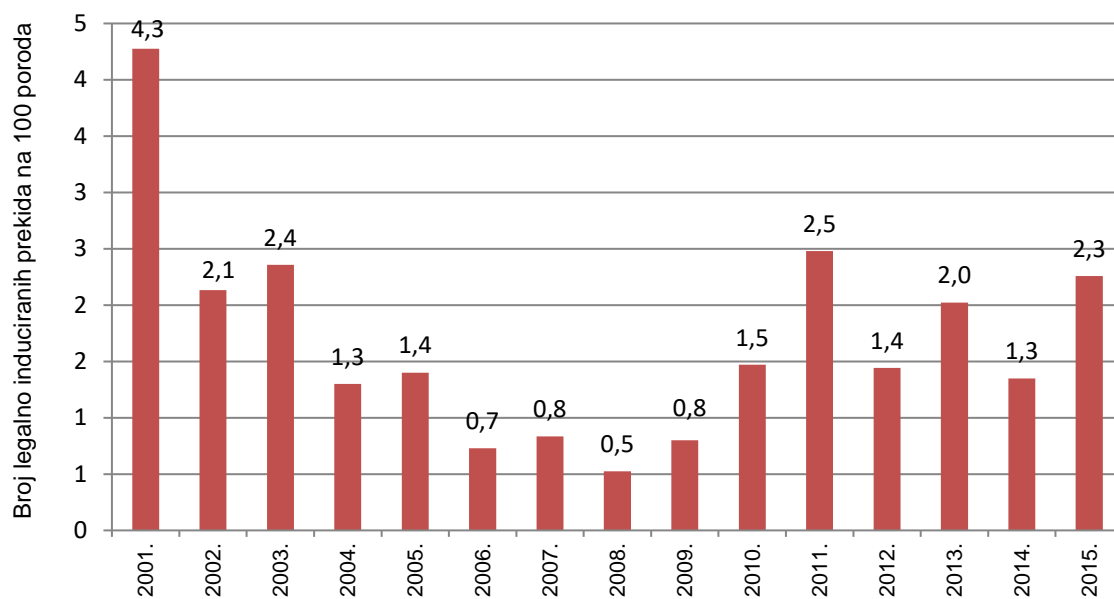
Slika 3. Broj žena koje su imale legalno inducirani prekid trudnoće u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema broju žive djece u 2015. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

Slika 4. Broj poroda i broj prekida obavljenih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, 2001. - 2015. godine (žene s prebivalištem u DNŽ)

Slika 5. Broj prekida obavljenih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema vrsti prekida, 2001. - 2015. godine (žene s prebivalištem u DNŽ)

Slika 6. Broj legalno induciranih prekida na 100 poroda obavljenih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, 2001. - 2015. godine (žene s prebivalištem u DNŽ)

10. BOLESTI OVISNOSTI

Martina Jerinić Njirić, prof. pedagogije

U 2015. godini u Odjelu za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije liječena je 241 osoba zbog zlouporabe sredstava ovisnosti. Njih 224 liječeno je zbog opijatske ovisnosti (11 više nego u 2014.), a 17 osoba bili su neopijatski ovisnici i konzumenti (10 osoba manje nego u 2014.) (tablica 1). U odjelu u Dubrovniku liječene su 143 osobe (njih 134 zbog opijatske ovisnosti), na Korčuli 52 osobe (48 zbog opijatske ovisnosti), u Pločama 30 opijatskih ovisnika te u Metkoviću 16 osoba odnosno 14 opijatskih ovisnika. Tijekom 2015. g. na liječenje su se po prvi put javila tri nova ovisnika i konzumenta (dva u Dubrovniku i jedan u Pločama), od čega je jedan novo liječeni opijatski ovisnik bio u Dubrovniku.

Prema spolu bilo je 217 muškaraca i 24 žene. Kod muškaraca njih 196 (90,3%) bili su ovisnici o opijatima, a 21 (9,7%) ostali konzumenti. Od 24 žene sve su bile opijatske ovisnice (slika 1). Najveći broj liječenih opijatskih ovisnika bio je na terapiji buprenorinom s udjelom od 45,6%, na terapiji metadonom 38,2% dok je 16,2% bilo bez terapije (slika 2). Osobe koje ne uzimaju supstitucijsku terapiju su stabilni apstinenti, a dalje dolaze na kontrole i savjetovanja. I osobe koje služe dužu zatvorsku kaznu najčešće ne uzimaju supstitucijsku terapiju dok se nalaze u zatvoru.

Broj ukupno liječenih osoba zbog zlouporabe droga, kao i broj osoba liječenih zbog opijatske ovisnosti povećavao se od 1998. do kraja 2009. godine, a otada broj ukupno liječenih osoba pada. Za razliku od toga, broj novih liječenih osoba i novo liječenih zbog opijatske ovisnosti raste do kraja 2005. godine, dok od 2007. ima silaznu putanju (slika 3).

Kod prvog javljanja na liječenje osoba ovisnih o psihoaktivnim tvarima obavezni smo, metodom intervjua, uzimati njihove osnovne podatke i početkom svake slijedeće godine, dok su u sustavu liječenja, ažurirati ih. Podaci su nam važni za što adekvatnije pristupanje liječenju i pomoći osobama koji se liječe u odjelu kao i za planiranje preventivnih aktivnosti. Jedno od upita odnosi se na povod uzimanja psihoaktivnih tvari. Prema analizi odgovora, najčešći povod uzimanja psihoaktivnih tvari su: znatiželja, utjecaj vršnjaka, dosada, zabava, želja za samopotvrđivanjem i neznanje o mogućim štetnim posljedicama. Manji broj njih izabere probleme u obitelji ili školi. Od tri nove nikad liječene osobe u 2015. g. njih dvije navodi kao povod uzimanja psihoaktivnih tvari psihološke probleme kao što su depresija i mladenačka nesigurnost, a jedna osoba kao povod uzimanja navodi dosadu.

U Odjel za mentalno zdravlje prijavljuju se osobe ovisnici o opijatima ili konzumenti neopijata samovoljno ili u pratnji svoje obitelji. Međutim, Centar za socijalnu skrb i sud upućuju osobe kojima su izrečene mjere obaveznog liječenja ili pojačane brige i nadzora. Liječnici primarne i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, službe za izvanbolničko liječenje ovisnosti drugih županija i drugi također mogu uputiti osobe kojima je potrebna pomoć u liječenju ovisnosti. U protekloj godini od ukupnog broja novo liječenih osoba osobno se javila jedna osoba, u pratnji obitelji također jedna osoba te po preporuci i u pratnji prijatelja jedna osoba.

Od 2003. godine stopa liječenih osoba zbog zlouporabe droga u Dubrovačko-neretvanskoj županiji veća je u odnosu na prosječnu hrvatsku stopu. U promatranom razdoblju (1998. - 2015.) županijska stopa bila je najveća 2009. od kada ima silazni trend. Postoji nekoliko razloga za taj pad:

1. Broj novih heroinskih (opijatskih) ovisnika koji se javljaju na liječenje je manji. Istovremeno više osoba umire dijelom zbog posljedica uzimanja opijata, a dijelom zbog drugih zdravstvenih poteškoća.

2. Osobe koje se liječe od opijatske ovisnosti i uzimaju zamjensku terapiju trebale bi redovito dolaziti na liječničku kontrolu. Međutim, određeni broj osoba ne javi se redovito svaku godinu, već svaku drugu unatoč našim nastojanjima i kontaktiranjima istih.

3. Osobe koje se nalaze u evidenciji našeg odjela, a počinitelji su kaznenih djela nalaze se u zatvorima diljem Hrvatske i prijavljeni su u penološkom sustavu, a ne u odjelu ovog Zavoda sve dok ne izađu iz zatvora. Isto tako osobe počinitelji kaznenih djela iz drugih krajeva koji služe kaznu u zatvoru u Dubrovniku za to vrijeme prijavljeni su u našoj evidenciji dok im traje kazna.

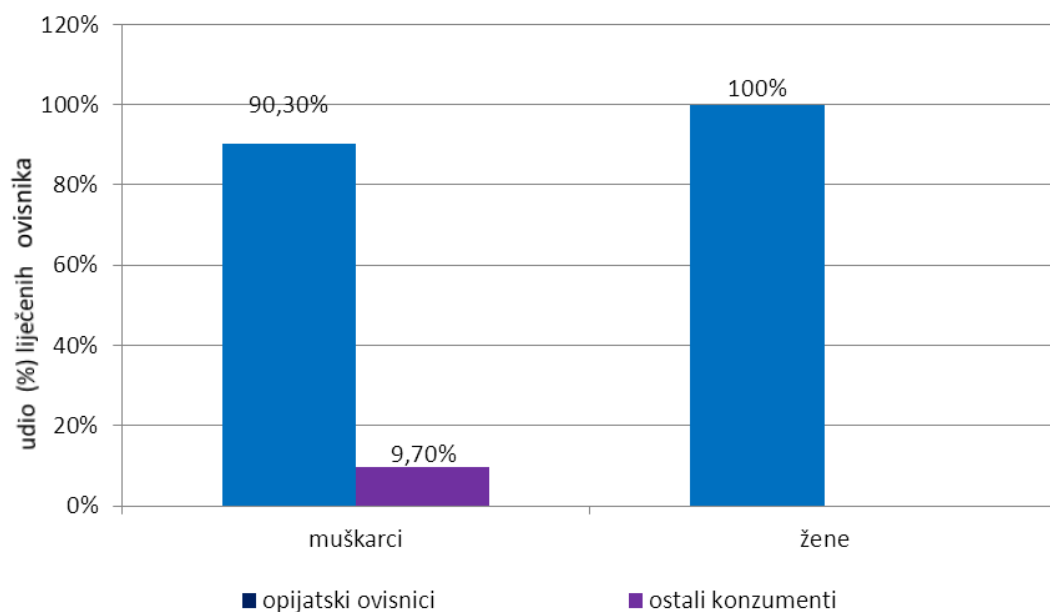
Slijedom navedenih podataka, potrebno je i dalje raditi na obuhvatu i zbrinjavanju osoba ovisnih o psihoaktivnim drogama te jačanju međusektorske suradnje i prevencije zlouporabe droga.

Među osobama liječenim zbog opijatske ovisnosti velik je rizik prenošenja zaraznih bolesti koje se prenose krvlju poput hepatitisa C, B i HIV infekcije. Svake godine u odjelu vršimo testiranja krvi na AIDS, HVB i HVC novih nikad liječenih opijatskih ovisnika te liječenih osoba koji su prethodnih godina imali negativan rezultat na nalazu, a navode rizična ponašanja poput zlouporabe terapije intravenoznim putem, spolnih odnosa bez zaštite i dr. U 2015. g. od 224 liječena opijatska ovisnika njih 71 (31,7%) bilo je pozitivno na hepatitis C, a jedna osoba bila je pozitivna novozaražena. Nijedna osoba nije imala pozitivan rezultat testa na AIDS i HVB.

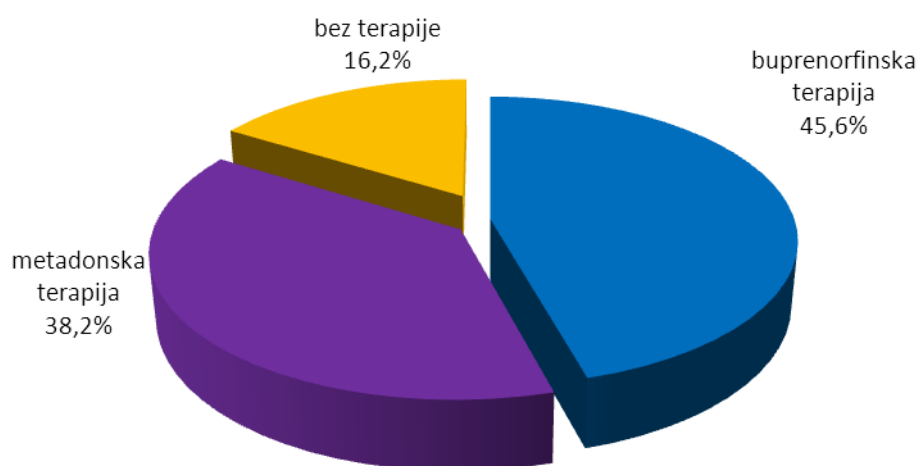
Tablica 1. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe sredstava ovisnosti prema sredstvu ovisnosti i mjestu liječenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Sredstvo ovisnosti	Dubrovnik	Korčula	Ploče	Metković	Ukupno
Opijati	134	48	30	14	226
Ostalo	9	4	0	2	15
UKUPNO	143	52	30	16	241

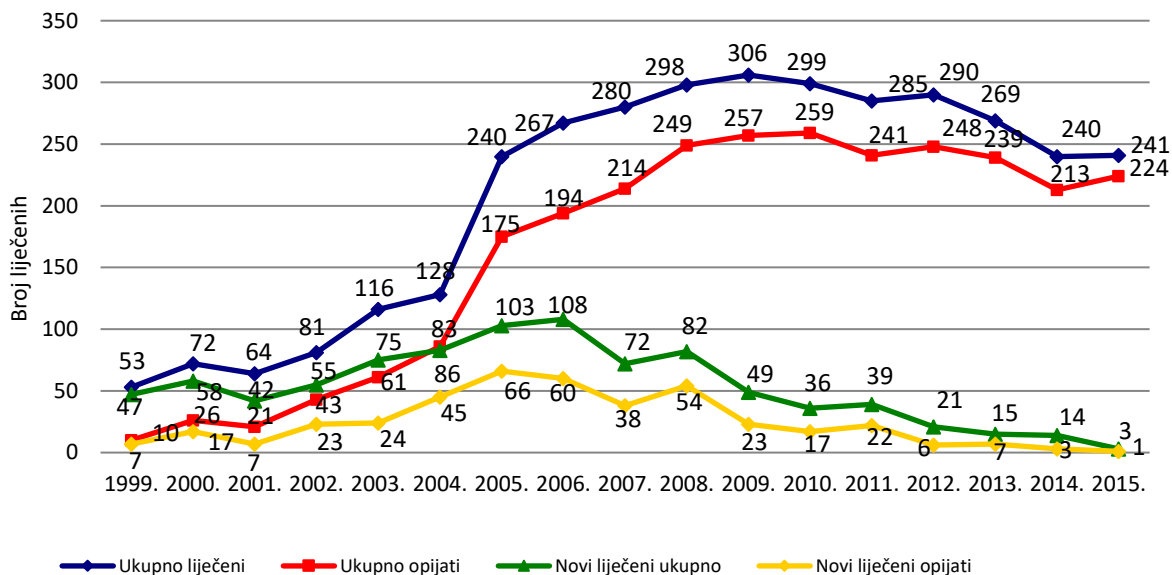
Izvor podataka: Odjel za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

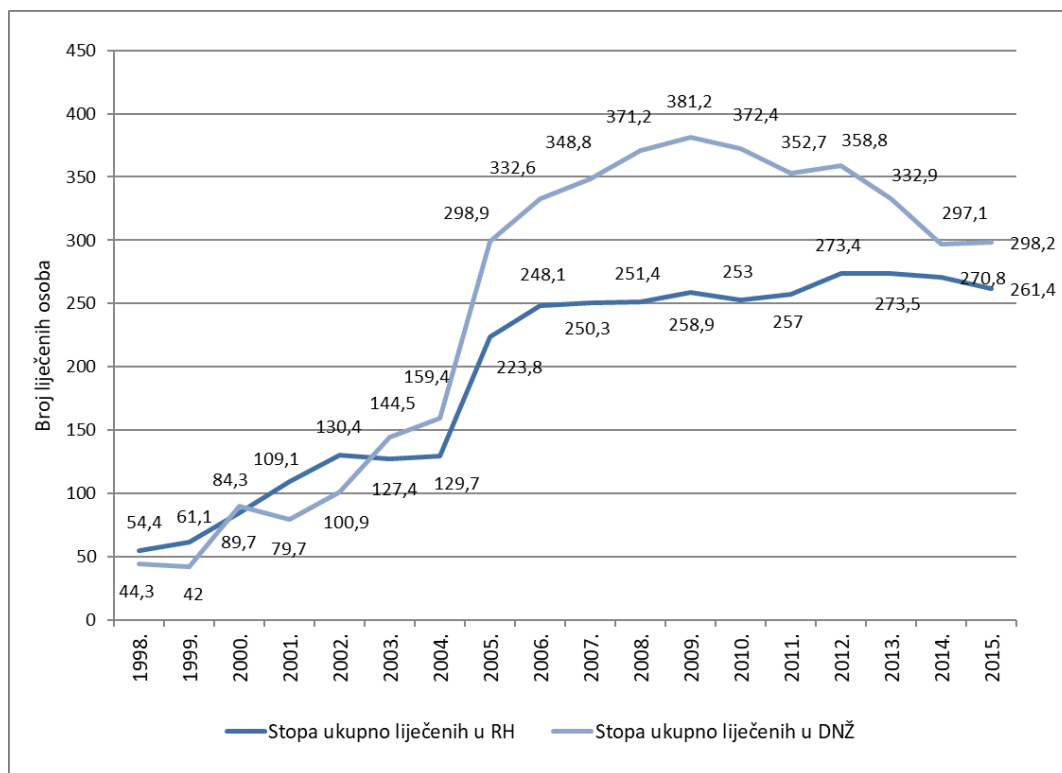
Slika 1. Udio osoba liječenih zbog zlouporabe droga prema sredstvu ovisnosti i spolu u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Slika 2. Udio liječenih opijatskih ovisnika prema vrsti supstitucijske terapije u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Slika 3. Broj osoba liječenih zbog zlorabe droga, ukupno i novo liječenih u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u razdoblju od 1998. do 2015. godine

Slika 6. Stopa liječenih zbog zlorabe droga na razini Republike Hrvatske i Dubrovačko-neretvanske županije u razdoblju od 1998. do 2015. godine

11. RAD U PREVENTIVNOJ I SPECIFIČNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI ŠKOLSKE DJECE, MLADEŽI I STUDENATA U 2015.

Asja Palinić Cvitanović, dr. med., spec. školske medicine

Služba za školsku medicinu ima na području županije 4 tima, koja se sastoje od četvero specijalista školske medicine, tri medicinske sestre bacc., i dvije medicinske sestre srednje stručne sprema. Tijekom školske godine 2014./2015. timovi su provodili zdravstvenu zaštitu 9.333 učenika osnovnih škola, 5.289 učenika srednjih škola, 367 studenata, kao i 38 učenika specijalnih škola koji se zbog oštećenja zdravlja ne mogu integrirati u redovne škole. Zbog navedenog broja učenika te razvedenosti obalnog područja, nedostaju dva tima. Nastavljaju se poteškoće realizacije informatičnog programa, što dodatno otežava provođenje programa mjera.

Sistematskim pregledom za upis u prvi razred osnovne škole obuhvaćeno je 1.230 djece, dok je 83 djece pristupilo kontrolnim pregledima nakon zatraženih dodatnih zdravstvenih obrada. Pregled se sastoji od upoznavanja s djetetom i obitelji, anamneze - svih zdravstvenih tegoba od majčine trudnoće, poroda, ranog psihomotornog razvoja, načina hranjenja, prilagođenost na predškolsku ustanovu te dosadašnjih cijepljenja.

Dijete se pregledava po svim sustavima, a posebno se testira psihomotorna, emocionalna i socijalna zrelost. Po potrebi se upućuje na daljnju laboratorijsku ili polikliničku obradu direktno ili preko obiteljskog liječnika ili pedijatra.

Roditelj ili roditelji (uvijek predlažemo, ako je moguće, da dođu oba roditelja, zbog boljeg uvida u komunikaciju unutar obitelji) dobiju i savjete i uputstva za rad s djetetom, obzirom na uočene nedostatke u razvoju, pravilnu prehranu i zdravo provođenje slobodnog vremena. Pripremi se mišljenje i rezultati pregleda za Školsko povjerenstvo za upis i najprimjereniji oblik odgoja i obrazovanja. Djece koja psihomotornim razvojem zadovoljavaju kriterije za upis u redovni program bilo je 1.167 djece, dok je za 63 djece odgođen upis u školu na godinu dana.

Rezultati pregleda ukazuju da 16,4% dječaka i 20,3% djevojčica je iznad 90. centile (c) TT/TV, dok je onih ispod 10. c TT/TV bilo 0,76% dječaka i 0,70 % djevojčica. Loše tjelesno držanje ima 24,3% dječaka i 31,3% djevojčica. Različite refrakcijske anomalije posjeduje 9,1% dječaka i 7,7% djevojčica. Kod 2,7% dječaka i 2,1% djevojčica otkriven je srčani šum, koji je upućen na kardiološku UZ provjeru. Rezultat je nedužni srčani šum uz preporučenu kontrolu za godinu dana. Poremećaj izgovora glasova bio je prisutan kod 11,1% dječaka i 5,8% djevojčica. 8,8% dječaka imalo je anomalije spolovila (nespuštene ili mobilne testise).

U petom razredu sistematskim pregledom je obuhvaćeno 1.072 učenika, dok je na kontrolni pregled s dodatnom obradom pristupilo 47 učenika. Naglasak je na provjeri adaptacije u novoj situaciji (novi i brojniji učitelji, novi učenici). Prati se tjelesni razvoj i pregled po organskim sustavima te provjerava zadovoljstvo djeteta u školi, obitelji i slobodnim vremenom. Po mogućnosti pozivaju se i roditelji na pregled. Važno je znati i kako roditelji prepoznaju djetetovo zadovoljstvo ili nezadovoljstvo.

Rezultati ukazuju na 12,03% dječaka i 6,02% djevojčica iznad 90. c TT/TV, te 2,69% dječaka i 3,49% djevojčica ispod 10. c TT/TV. S pretilom djecom i njihovim roditeljima razgovara se o prehranbenim promjenama i kretanju, te preporuča obrada endokrinologa i nutricioniste. O pothranjenosti djece se razgovara s obiteljskim liječnicima, te prati njihov rast i razvoj uz eventualne provjere na glutenisku enteropatiju. Loše držanje ima 7,59% dječaka i 21,94% djevojčica. Tijekom pregleda dobiju upute za vježbe istezanja i pravilno držanje u svakodnevnim situacijama, te mogućnost medicinske gimnastike.

Skolioza je dijagnosticirana kod 1,79% dječaka i 4,47% djevojčica. Svi su upućeni fizijatru zbog medicinske gimnastike. 8,08% dječaka i 13,20% djevojčica ima različite refrakcijske anomalije, dok 3,23% dječaka ima neku vrstu sljepoće na boje.

U osmom razredu kompletnim sistematskim pregledom obuhvatilo se 1.278 učenika. Sistematski pregledi učenika osmih razreda posebice su važni u svrhu profesionalne orijentacije, gdje se (uz bilješke razrednika) u skladu s psihofizičkim sposobnostima s učenicom i roditeljem razgovara o nastavku školovanja. Također se, kao i nakon drugih sistematskih pregleda učinila obrada te kontrolni pregledi za 45 učenika za pronađene zdravstvene poteškoće. Rezultati pregleda ukazuju na 8,42% učenika i 8,64% učenika iznad 90. c TT/TV, dok je 3,98% učenika i 4,64% učenika ispod 10. c TT/TV. 2,28% učenika i 26,24% učenika ima loše tjelesno držanje, dok 2,60% učenika ima skoliozu, kao i 4,96% učenika. 11,48% učenika i 16,80% učenika ima refrakcijske anomalije. Za komisijski pregled za profesionalnu orijentaciju izdvojili smo ukupno 57 učenika sa zdravstvenim teškoćama i 39 učenika s rješenjima Povjerenstva za najprimjereniji oblik odgoja i obrazovanja, zbog teškoća učenika. Uvidom u medicinsku dokumentaciju i predložene upute školskih liječnika, tim za profesionalnu orijentaciju predlaže najprimjerenija zanimanja u

skladu sa zdravstvenim ili teškoćama učenja, nakon čega ponovo razgovaramo s učenicima i roditeljima oko potvrde određenog zanimanja.

Pregledano je i 1.213 učenika prvih razreda srednjih škola, dok je 35 pristupilo kontrolnim pregledima. Kod tih pregleda važno je u potpunosti pogledati učenike koji nisu išli u osnovne škole naše županije, dok se kod već pregledanih u osmom razredu provjera vid, krvni tlak, visina i težina te pregledi kroničara. Kod svih se provjerava prilagođenost u novoj školi nakon prethodnih informacija od strane razrednika. 8,30% učenika i 10,10% učenica ima TT/TV iznad 90. c, dok 4,61% učenika i 4,22 % učenica ima TT/TV niži od 10. c. Nepravilno tjelesno držanje je pronađeno kod 23,52% učenika i 25,20 % učenica. Kifoza je registrirana kod 1,90% učenika i 1,80% učenica, a skolioza kod 3,63% učenika i 5,22% učenica. Refrakcijske anomalije su utvrđene kod 14,72% učenika i 21.24% učenica prvih razreda srednjih škola.

Među svim pregledanim učenicima sveukupno pretilih, preko 90. c je 280 učenika (11,33 %) te 263 učenice (11,32%), dok smo prethodne školske godine 2013./ 2014. registrirali 13,8 % pretilih učenika i 11,9 % pretilih učenica. Pojavu pretilosti pripisujemo sedetarnom načinu života, posebice provođenja slobodnog vremena. Anamnestički i heteroanamnestički (roditelji) saznajemo da su učenici skloni nezdravoj, visokokaloričnoj hrani, a tjelesna aktivnost se smanjuje. Pojavu pretilosti u ovom opsegu držimo ozbiljnom prijetnjom za buduće kardiovaskularno zdravlje te u suradnji s drugim službama razvijamo programe prevencije. Roditelje se upozorava na ozbiljnost pretilosti, od najranije dobi govorimo da je prevencija pretilosti sukladna s prevencijom kardiovaskularnih bolesti, roditelji dobijaju pismene i usmene upute o prehrani te načinu i važnosti kretanja, pozivaju se na kontrolne preglede i psihološku podršku u savjetovališta, ali suradnja roditelja i djece u većini slučajeva izostaje. Povezali smo se s nutricionistkinjom našeg Zavoda te se krenulo u zajedničku podršku grupi djece, koji je imao rezultat. To je samo pojedinačni uspjeh, jer djeca i roditelji ne dolaze na kontrole tjelesne težine, upućeni ne odlaze na endokrinološke obrade te ne prihvaćaju psihološku podršku. Ne vidimo suradnju obiteljske medicine, gdje upućujemo ponekad djecu na obradu i praćenje. Zaključak je da pretilost kod djece ne prepoznaju kao rizični čimbenik niti većina kolega, a roditelji i sama djeca uopće ne vide u tom zdravstveni problem.

Nedovoljno uhranjenih, ispod 10. c je ukupno na svim sistematskim pregledima 74 (2,99%) u odnosu na 3,2% prethodne školske godine, kao i 3,31% neuhranjenih učenica u odnosu na 2,5% prethodne školske godine. Kod dijela neuhranjenih učenika postavimo sumnju na latentnu glutensku enteropatiju, ali niti mi, niti obiteljski liječnici ne možemo učiniti laboratorijsku obradu antitijela bez naloga gastroenterologa, te roditelji uglavnom odustaju od obrade.

U školskoj godini 2014./2015. utvrdili smo da 539 (21,81%) učenika i 610 (26,27%) učenica ima nepravilno tjelesno držanje, dok ih je prethodne školske godine bilo registrirano 22,5% učenika i 25,7% učenica. Intenzivnije radimo na programima uključivanja u korektivnu gimnastiku, imamo izvrsnu suradnju s fizijatrima i fizioterapeutima te informiranje roditelja i djece o važnosti uključivanja u šport i boravke u prirodi, kao i informiranje o osnovnim vježbama za pravilni tjelesni razvoj tijekom sistematskih pregleda.

Broj otkrivenih skolioza je kod dječaka je 2,02% (50 učenika) u odnosu na 3,3% prethodne školske godine, dok je kod djevojčica 3,8% (89 učenica), a prethodne školske godine zabilježeno je 6,7% učenica sa skoliozom. Refrakcijske anomalije utvrđene su kod 10.89% dječaka (269) i 14,94% djevojčica (347) u odnosu na 13,8% učenika i 17,20% učenica prethodne godine.

Zbog lošeg tjelesnog držanja i početnih skolioza učenici se upućuju na daljnje obrade na fizikalnu medicinu, prvenstveno zbog uključivanja u korektivnu gimnastiku. Putem intervjua ustanovili smo da većina učenika koji pohađaju individualnu medicinsku gimnastiku ne nastavljaju vježbati kod kuće. Roditelji se ne ponašaju podržavajuće, iako su upozoreni na problem, obavješteni da vježbe na fizikalnoj medicini neće pomoći ukoliko se kontinuirano ne nastave kod kuće. Roditelji nisu podržavajući niti kod uporabe naočala za korekciju poremećaja vida.

U savjetovališnom radu povećan je broj učenika s rizičnim ponašanjem, jer ih sve bolje detektiraju u školama. Roditelji ne prepoznaju alkoholiziranje kao rizični čimbenik ili zdravstveni problem kod djeteta, koje je u stalnom porastu. I taj problem minimaliziraju, što otežava preventivne postupke sa samim učenicima budući da je obiteljski model važan u donošenju odluka.

Tijekom školske godine 2014./2015. obrađeno je zbog teškoća učenja za najprimjereniji oblik odgoja i obrazovanja 102 djece osnovnih škola. Kategorizacijom se utvrdila potreba individualiziranog pristupa uz redoviti školski program za 53 djece, a individualizirani pristup uz prilagođene nastavne sadržaje za 49 djece, dok je prethodne školske godine kategorizirano je 71 dijete, od kojih je 26 nastavilo redovni program uz individualizirani pristup, 42 redoviti program uz prilagodbu nastavnih sadržaja, a 3 djece se nastavilo školovati po posebnom programu. Veći broj kategorizirane djece pripisujemo stručnijem probiru unutar škola i većem broju razgovora s roditeljima djece s teškoćama u razvoju unutar škola i od strane naše Službe. Ovo je još jedno zahtjevno područje našeg rada, kada se roditelji često protive kategorizaciji djece, te je bez njihove suradnje za dodatnim zdravstvenim i ostalim obradama

nemoguće provesti stručni postupak. Postojale su situacije i kada se unutar škola neadekvatno ocjenjivalo djecu boljim ocjenama, jer se vidjelo da teškoće postoje, a kategorizacija nije provedena. Kako tijekom našeg boravka u školama, na učiteljskim vijećima i sa stručnim suradnicima škola sve više radimo na teškoćama učenja i najprimjerenijem obliku obrazovanja, tako smo zajedno i postigli realnije ocjenjivanje. Roditelj se tek tada susreće s teškoćom koju njegovo dijete posjeduje, jer je nestručno tumačenje da je dijete lijeno ili ne voli učiti. Znajući kolika je teškoća za djetetovo mentalno zdravlje biti u neadekvatnim uvjetima odgoja i obrazovanja, uložili smo veliki trud u timski rad i postigli da većina roditelja pristaju na obrade, a od ostale djece nikada ne odustajemo. Danas kada i u manjim mjestima postoji mogućnost posebnih programa sa ili bez integracije u redovne razrede, uz pomoć asistenta u nastavi, mišljenja smo da je još važnije dobro procijeniti najoptimalnije uvjete za svakog učenika.

12. ZARAZNE BOLESTI I CIJEPLJENJA

Miljenko Ljubić, dr. med., spec epidemiologije

Broj ukupno pristiglih prijava zaraznih bolesti u Službu za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2015. godini iznosio je 3.432 (osim gripe). Prema prijavama zaraznih bolesti najviše je bilo prijava oboljelih od vodenih kozica (1.041), slijede potom prijave oboljelih, slično kao i prethodnih godina, enterokolitisa, streptokokne upale grla, upale pluća te herpes zoster.

Od tuberkuloze u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (DNŽ) tijekom 2015. godine bilo je prijavljeno 6 novooboljelih osoba, što predstavlja incidenciju od 5,7/100 000 stanovnika. Tako DNŽ nastavlja imati niže vrijednosti incidencije oboljelih od tuberkuloze od hrvatskog prosjeka. Tim vrijednostima (ispod 10 novooboljelih / na 100 000 stanovnika), naša županija ima vrijednosti kao i vrijednosti oboljelih u najrazvijenijim zemljama EU. To je svakako veliki uspjeh svih onih koji su uključeni u prevenciji suzbijanja i liječenju ove bolesti. Rezultat je to zajedničkog rada različitih službi od zdravstvenih (liječnici, medicinske sestre ...) do socijalnih radnika, odnosno čitave društvene zajednice.

Ukupan broj prijavljenih slučajeva oboljelih od gripe u sezoni 2014./2015. iznosio je 1.973 osoba. Smrtnih ishoda nije bilo. Tijekom 2015. godine zabilježeno je nekoliko značajnijih epidemija.

Od 01.06. do 10.06.2015. god. zabilježena je hidrična epidemija rotavirusnog gastroenterokolitisa stanovnika u DNŽ koji koriste vodovodnu vodu sa izvorišta Butina (u mjestima Otrić-Seoci, Kobiljača, Spilice, Crpala, Staševica). Vodovodom gospodari poduzeće Komunalno Vrgorac d.o.o. Ukupan broj oboljelih iznosio je 153 osobe na području DNŽ. Kako istu vodovodnu vodu koriste i stanovnici Splitsko-dalmatinske županije (dio mjesta oko grada Vrgorca) i u njima je registrirano ukupno 120 oboljelih. Vjerojatan izvor zaraze je vodovodna voda, nedovoljno klorirana sa nezaštićenog izvorišta Butina. Kod 9 bolesnika iz uzorka stolice izoliran rota virus. Djelatnici Zavoda za javno zdravstvo DNŽ i Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Split zajedničkim mjerama nadzora zdravstvene ispravnosti vode za piće i preporukama stanovništvu u sprječavanju kasnijeg širenja ove hidrične epidemije kontaktnim putem uspješno su zaustavili ovu epidemiju. Vlasniku vodovoda su naložene mjere na otklanjanju nedostataka vodovodne mreže (zone sanitarne zaštite izvorišta, izrada kanalizacijskoga sustava u mjestu koje je u neposrednoj blizini izvorišta, nabava automatskog klorinatora i bolja kontrola SRK u vodovodnoj mreži te uvođenje HACCP sustava kontrole vodovoda).

Zabilježeno je 10 obiteljskih epidemija crijevnih zaraznih bolesti: salmoneloza i gastroenteritisa sa manjim brojem oboljelih (ukupno 25) uslijed neadekvatnog rukovanja u pripremi i čuvanju hrane te dvije obiteljske epidemije enterobijaze (broj oboljelih 4). Jedna obiteljska epidemija svraba (broj oboljelih 4). Nakon prijave oboljelih od zaraznih bolesti Služba za epidemiologiju je provela epidemiološke izvide i predložila protuepidemijske mjere te je tako zaustavljeno širenje ovih epidemija.

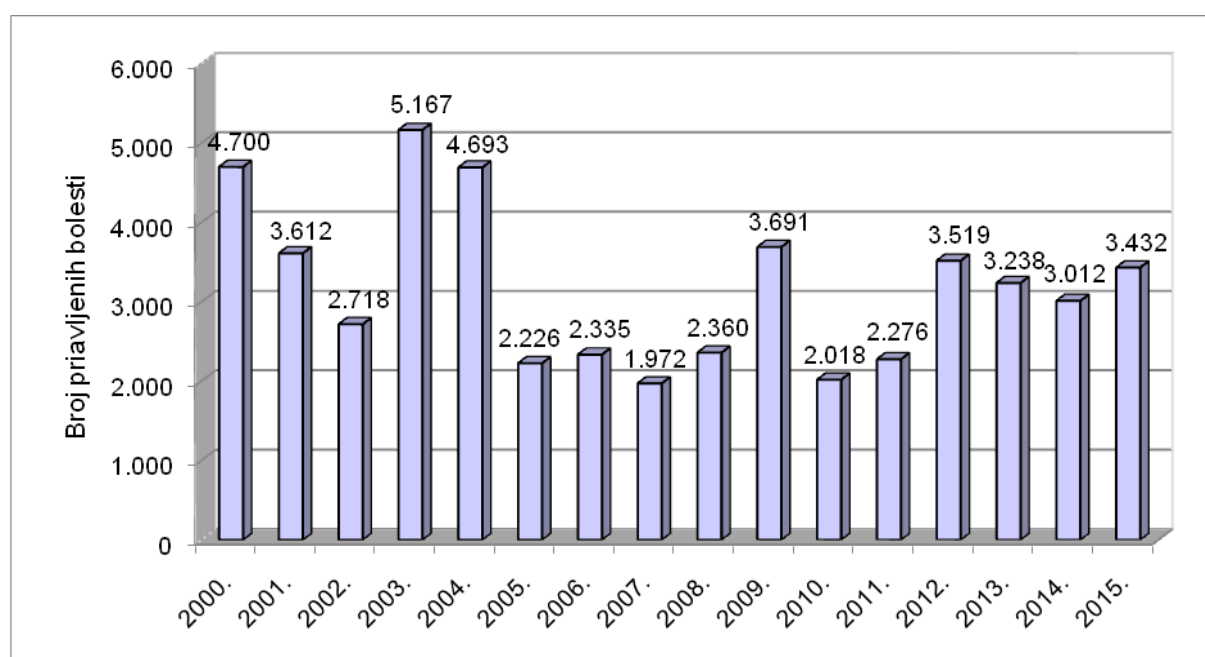
U ustanovama koje su pod zdravstvenim nadzorom sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti zabilježeno je nekoliko epidemija (ukupno 4): jedna epidemija streptokokne angine (broj oboljelih 14), jedna epidemija ušljivosti glave (broj oboljelih 13), jedna epidemija enterobijaze (broj oboljelih 3) i jedna epidemije salmoneloze (broj oboljelih 2).

U sezoni 2014./2015. ukupno je cijepljeno 4.498 osoba protiv gripe. Najviše cijepljenih osoba je u kategoriji osoba starijih od 65 godina. Tako se nastavlja trend lošijeg odaziva na cijepljenje protiv gripe što je posljedica nastavka medijske kampanje protiv cijepljenja i senzacionalističkih natpisa i nastupa u vezi cjepiva. Nastavak lošijeg odaziva zabilježen je u cijeloj Hrvatskoj, a ne samo u DNŽ. Začuđuje što su ti medijski navodi utjecali i na smanjeni broj cijepljenja zdravstvenih radnika.

U provedbi i nadzoru Programa obveznog cijepljenja dojenčadi, male, predškolske i školske djece na području naše županije kao i u cijeloj Hrvatskoj nastavlja se trend odbijanja cijepljenja. Rezultat je to jednim dijelom i tzv antivakcionalnih pokreta koji putem senzacionalističkih i neznanstvenih natpisa gotovo u svim medijima zbunjuju javnost i cijepljenje prikazuju kao nešto što je nepotrebno i štetno. Posljedica takvih istupa je da jedan broj roditelja odbija ili odgađa cijepljenje svoje djece. Sve to imalo je utjecaja na smanjenje cjepnog obuhvat i u našoj županiji. On je za većinu cjepiva i najniži u RH. Kod svih cijepljenja (osim za BCG cijepljenje) nije postignut zakonom propisan minimum (95%), a posebno niska procijepljenost zabilježena je na području Dubrovnika i okolice te Ploča. Ti tzv. "džepovi" niske procijepljenosti predstavljaju podlogu za mogući nastanak manjih ili većih ponovnih epidemija sada potisnutih bolesti. (npr. ospica, hripavca i dr.). Potrebno je zbog toga da svi oni uključeni u provedbi Programa obvezne imunizacije što više informiraju i educiraju roditelje, školsku djecu i odraslu populaciju o korisnosti cijepljenja, posljedicama zbog odbijanja cijepljenja kao i rizicima za nastanak nuspojava nakon cijepljenja

U antirabičnim ambulantama Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije tijekom 2015. godine ukupno je pregledno 93 osoba, od kojih je 46 osoba (49,4%) dobilo antirabičnu profilaksu. Najviše cijepljenih osoba je zbog ugriza ili kontakta psa (80,4%). Većina tih pasa je nepoznatog vlasnika (lutalice) koji nisu mogli biti podvrgnuti obveznom veterinarskom nadzoru te su zbog toga takve ugrizene osobe i cijepljene. Potrebno je od mjerodavnih službi (komunalni redari, higijeničari, veterinari i sl.) kao i zdravstvenim edukacijama utjecati da se smanji broj pasa čiji su vlasnici nepoznati. Manji dio osoba zbog višestrukih ili opsežnih ugriza i pretežno u području glave zahtijevao je cijepljenje, iako su vlasnici psa bili poznati.

12.1. Kretanje zaraznih bolesti

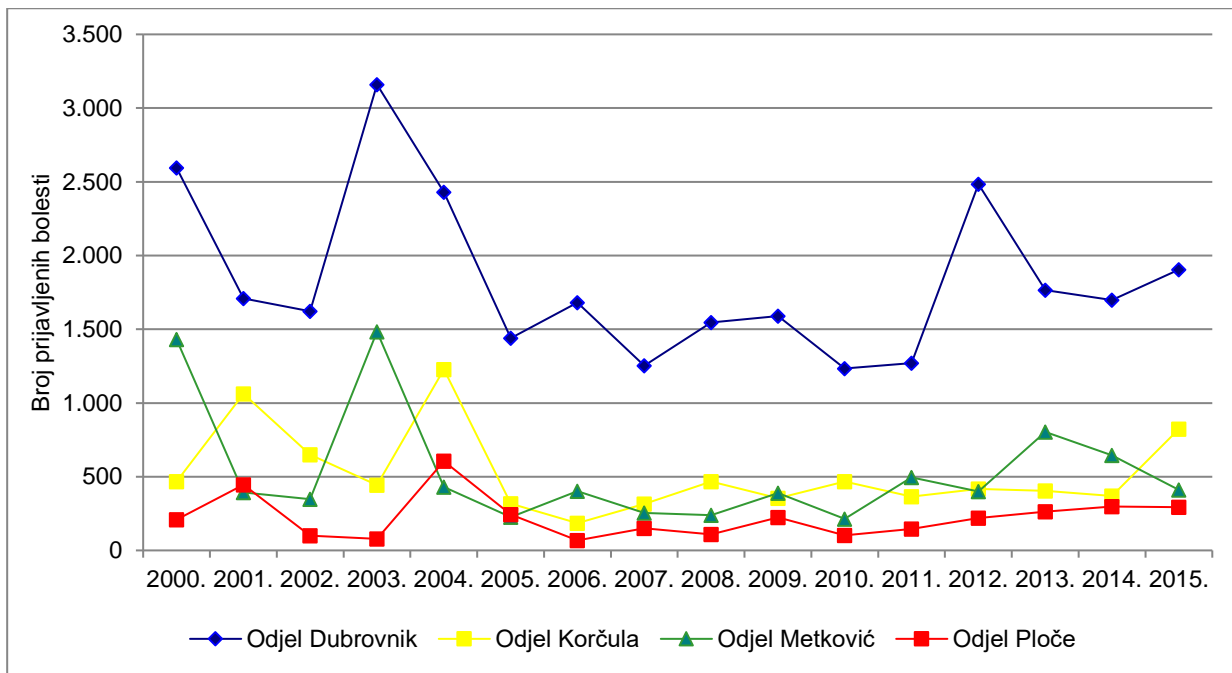

Slika 1. Broj prijavljenih zaraznih bolesti Zavodu za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije od 2000. do 2015. godine

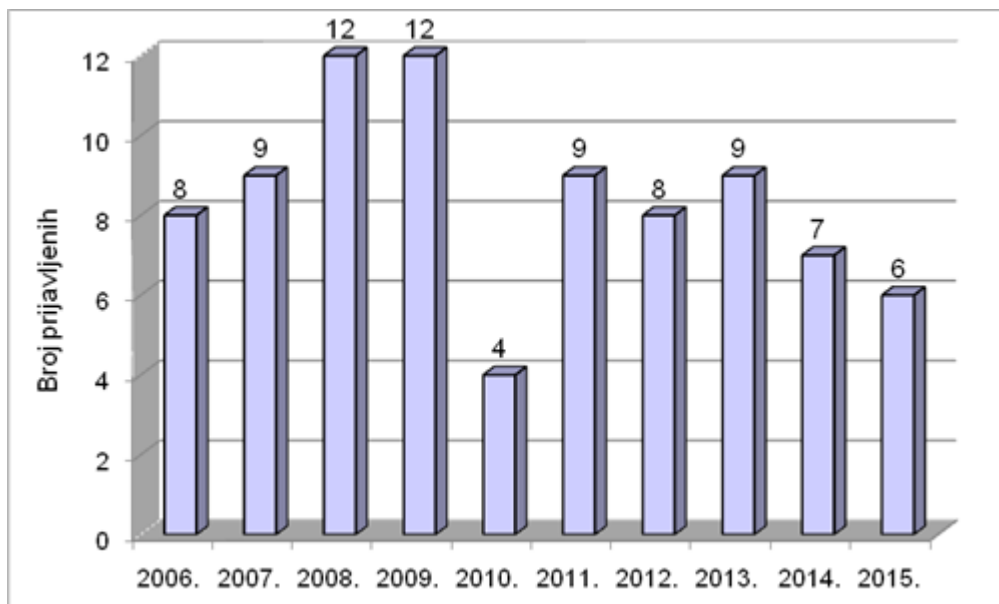
Tablica 1. Zarazne bolesti prijavljene epidemiološkim odjelima Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2015. godini

Naziv zarazne bolesti	Broj prijavljenih zaraznih bolesti prema epidemiološkim odjelima				Ukupno	
	Dubrovnik	Metković	Korčula	Ploče	Broj	%
Aktivna tuberkuloza (Tuberculosisactiva)	1	2	2	1	6	0,2
Bakterijska sepsa (sepsispurulenta)	13	3	1		17	0,5
Dizenterija (Dysenteriabacilaris)	2				2	0,1
Enterokolitis (Enterocolitis)	390	181	53	48	672	19,6
Enteroviroze (Enterovirosis)	2	1			3	0,1
Erizipel (Erysipelas)	26	10	3	3	42	1,2
Helmitoze (Helmintoses)	26	31	7	5	69	2,0
Hepatitis B	1				1	0,0
Hepatitis C	3		1	1	5	0,1
Hepatitis G	1				1	0,0
Herpes zoster	76	50	22	23	171	5,0
Hripavac (Pertussis)	11	2			13	0,4
Infekcijska mononukleoza (M.infectiosa)	83	23	12	9	127	3,7
Kampilobakterioza (Campylobacteriosis)	37	3	1		41	1,2
Klamidijaza (Chlamydiasis) i ostale SPB				1	1	0,0
Kozice, (varicellae)	581	329	111	20	1041	30,3
Lamblijaza (Giardiasis)	11				11	0,3
Legionarska bolest (Legionellosis)	6	1	1		8	0,2
Leptospiroza (Leptospiroses)		3			3	0,1
Malarija (Malaria)	1				1	0,0
Meditranska pjegava groznica	1	2			3	0,1
Meningitis bakterijski (Meningitis purulenta)		2	1		3	0,1
Q groznica (Febris Q)		1			1	0,0
Salmoneloza (Salmonellosis)	30	8		2	40	1,2
Streptokona upala grla (Angina streptoc.)	281	76	67	49	473	13,8
Svrab (Scabies)	27	13	3	5	48	1,4
Šarlah (Scarlatina)	25	10	16	2	53	1,5
Toksoplazmoza (Toxoplasmosis)	1	1		1	3	0,1
Trovanje hranom (osim salmonela) T.alim.	2				2	0,1
Upala pluća (Pneumonia, Bronchopneum)	179	60	89	65	393	11,5
Ušljivost glave/tijela (Pediculosis cap/corp)	30				30	0,9
Virusni gastroenterokolitis (Gastroenteroc. vir.)	51	9	18	52	130	3,8
Virusna žutica (Hepatitis virosa)				1	1	0,0
Virusni meningitis (Meningitis virosa)	3	1	1	1	6	0,2
Zaušnjaci (Parotitisepidemica)	1		1		2	0,1
Nosilaštvo HBsAg	1				1	0,0
Ostalo*	2	2		4	8	0,2
UKUPNO	1.905	824	410	293	3.432	100,0

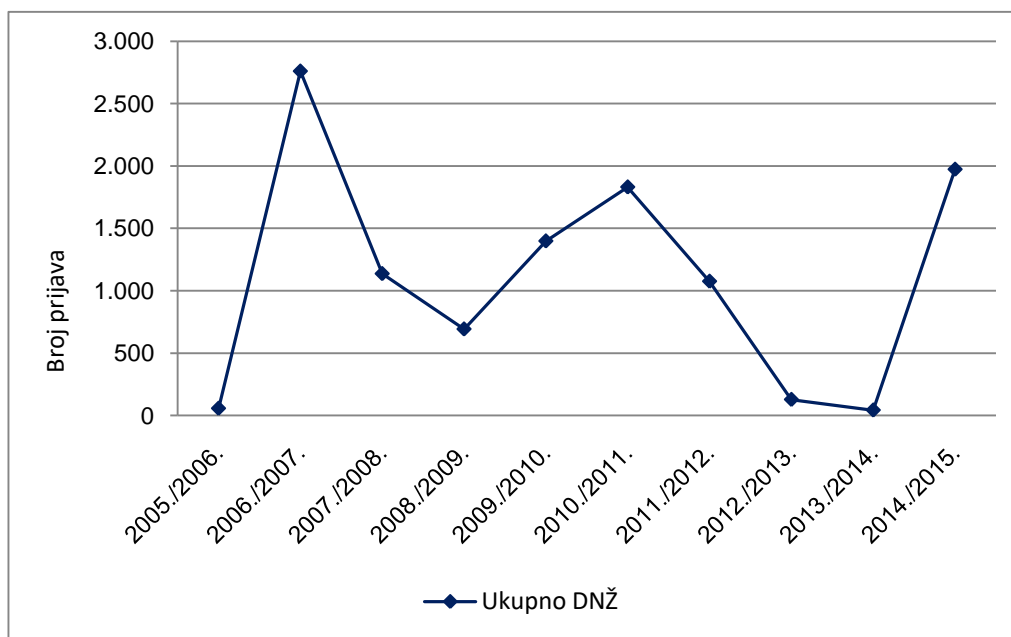
* Odnosi se na bolesti koje po Zakonu o zaštiti pučanstava od zaraznih bolesti NN 79/07 ne trebaju prijavljivati kao npr. Herpes simplex, Megaleerithema...)

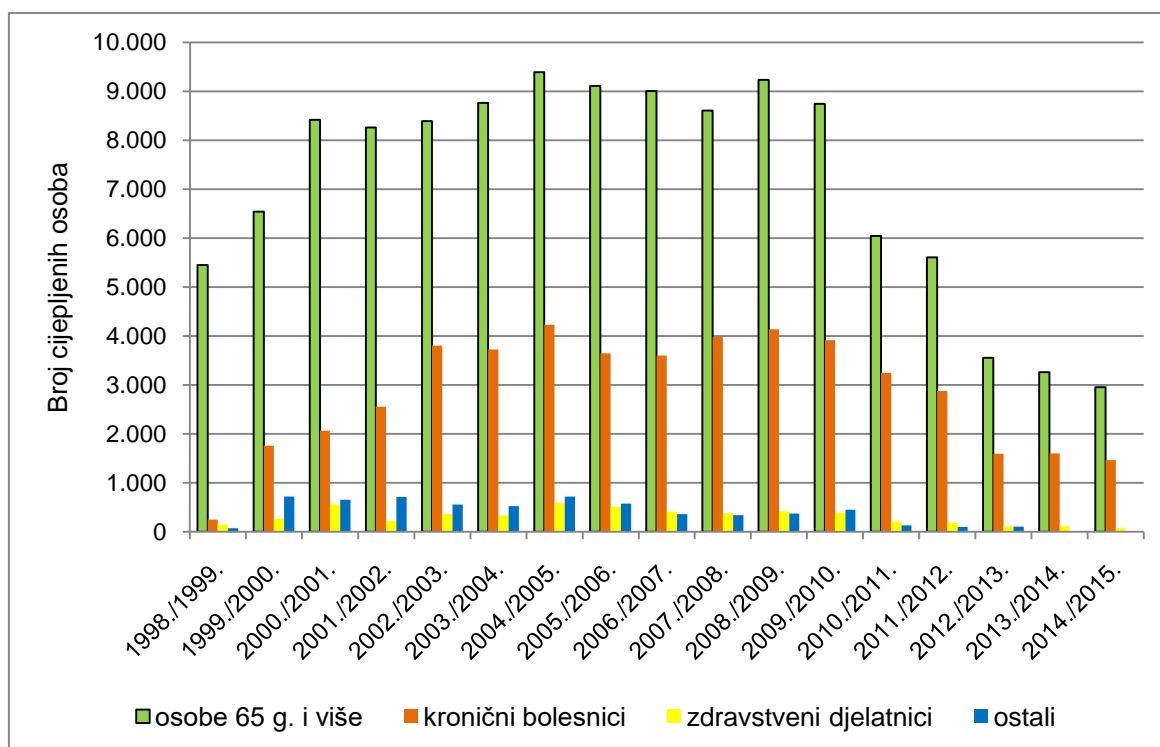
Slika 2. Broj prijavljenih zaraznih bolesti Zavodu za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije od 2000. do 2015. godine, prema odjelima

Slika 3. Broj prijave oboljelih od aktivne tuberkuloze u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2006. do 2015. godine

Slika 4. Broj prijava oboljelih od gripe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2005. do 2015. godine

Slika 5. Broj osoba cijepljenih protiv gripe prema kategorijama cijepljenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1998. do 2015. godine

12.2. Cijepljenje (imunizacija)

Tablica 2. Izvješće o izvršenim imunizacijama prema Programu obveznog cijepljenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Cijepljeno je protiv	Broj predviđenih osoba	Cijepljeno od predviđenih	%
Difterije, tetanusa i pertusisa (DTP) Potpuno primarno (sve tri doze) (prva godina života)	1.347	1.203	89,3
DTP docjepljivanje 1. (druga godina života)	1.172	780	66,5
Difterije i tetanusa (Td) docjepljivanje 1. (prvi razred O.Š.)	1.073	384	35,7
Difterije i tetanusa (Td) docjepljivanje 2. (osmi razred O.Š.)	1.117	670	59,9
Difterije i tetanusa (Td) docjepljivanje 3. (završni razred srednje škole)	1.185	114	9,6
Tetanusa (60 godina života)	1.128	333	29,5
Poliomijelitisa Potpuno primarno (sve tri doze) (prva godina života)	1.347	1.203	89,3
Poliomijelitisa docjepljivanje 1. (druga godina života)	1.172	782	66,7
Poliomijelitisa docjepljivanje 2. (prvi razred O.Š.)	1.244	952	76,5
Poliomijelitisa docjepljivanje 3. (osmi razred O.Š.)	1.117	826	73,9
Haemophilusa influenzae tip B Potpuno primarno (sve tri doze) (prva godina života)	1.347	1.203	89,3
Haemophilusa influenzae tip B docjepljivanje (druga godina života)	1.172	780	66,5
Ospica, rubeole i parotitisa Primarno (druga godina života)	1.131	884	78,1
Ospica, rubeole i parotitisa docjepljivanje (prvi razred O.Š.)	1.236	924	74,7
Tuberkuloze (primarno) (prva godina života)	1.135	1.135	100,0
Hepatitisa B (potpuno) (prva godina života)	1.346	1.196	88,8
Hepatitisa B (potpuno) (šesti razred O.Š.)	1.094	883	80,7

12.3. Antirabična zaštita

Tablica 3. Antirabična zaštita u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2005. do 2015. godine

Godina	Broj pregledanih osoba	Broj cijepljenih osoba	Cijepljeni zbog		
			Kontakt/ugriz psa	Kontakt/ugriz mačke	Kontakt/ugriz ostale životinje
2005.	23	11	10	0	1
2006.	35	23	16	7	0
2007.	63	49	34	12	3
2008.	53	37	26	9	2
2009.	56	34	28	3	3
2010.	85	47	34	7	6
2011.	74	41	23	5	13
2012.	78	39	25	10	4
2013.	97	52	31	8	13
2014.	81	38	26	11	1
2015.	93	46	37	9	0

Tablica 4. Broj pregledanih osoba u antirabičnoj ambulanti Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2015. godini

Vrsta ozljede	Broj pregledanih osoba u kontaktu sa životinjama	Broj tretiranih osoba		
		Cjepivo	Cjepivo + HRIG	Ukupno
„A“	0	-	-	-
„B“	24	24	0	24
„C“	14	13	1	14
„D“	55	8	0	8
Ukupno	93	45	1	46

„A“: ozljeda od utvrđeno bijesne životinje

„B“: ozljeda od životinje sumnjive na bjesnoću

„C“: ozljeda od nepoznate, uginule, odlutale, ubijene ili divlje životinje

„D“: ozljeda od životinje koja je nakon 10 dana nadzora ostala zdrava

Tretirano (imunoprofilaksom) radi ugriza/ogrebotine/kontakta s: psom **37** i mačkom **9**

13. ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA

Mato Lakić, dr. med., spec. epidemiologije
Marija Jadrušić, dipl. ing. med. biokemije
Dolores Grilec, dipl. ing. kemije
mr. Ivana Ljevaković Musladin, dipl. ing. kemije

13.1. Zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju

Zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju u našoj županiji ocjenjuje se prema Pravilniku o o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13, NN 141/13 i 128/15), a provodi se na više načina:

- samokontrola vodovoda temeljem Ugovora s većinom vodovoda (isporučitelja vodnih usluga) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji,
- samokontrola subjekata koji posluju s hranom (npr. hoteli, trgovački lanci),
- županijski monitoring javne vodoopskrbe (iz razvodne mreže),
- monitoring izvorišta vode namijenjenih javnoj vodoopskrbi.

Ulaskom u EU i usklađivanjem zakonodavstva koji regulira ovo područje s Direktivom vijeća 1998/83/EZ o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (Zakon o vodi za ljudsku potrošnju (NN 56/13, NN 64/15)) usklađena je i terminologija pa se sada preporuča umjesto izraza voda za ljudsku potrošnju koristiti izraz voda za ljudsku potrošnju. Ovim zakonskim propisima uređuje način provođenja monitoringa (praćenja) vode za ljudsku potrošnju i njegovo financiranje u cilju zaštite ljudskog zdravlja od nepovoljnih utjecaja bilo kojeg onečišćivača. Definirana su nova pravila monitoringa vode za ljudsku potrošnju. Broj propisanih uzoraka vode za ljudsku potrošnju u Dubrovačko-neretvanskoj županiji je znatno smanjen u odnosu na 2013. godinu. Smanjen je broj uzoraka iz Programa monitoringa izvorišta. Propisan je veći opseg analize tako da imamo podugovaranje s laboratorijem HZJZ-a za pokazatelje za koje instrumentalno nismo opremljeni (revizijski monitoring).

Izmjenama Pravilnika o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13 NN 141/13 i NN 128/15) uveden je pokazatelj ugljikovodici umjesto pokazatelja mineralna ulja. Također se uvodi i monitoring radioaktivnih tvari.

Zakon o vodi za ljudsku potrošnju (NN 56/13, NN 64/15) i Pravilnik o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13 i NN 141/13) propisuju parametre analize, vrstu analize, opseg analize te kriterije za ocjenu zdravstvene ispravnosti.

Tako se i način provedbe monitoringa promijenio u odnosu na prethodne godine. Uvodi se redovni i revizijski monitoring. Osnovni cilj monitoringa je spoznaja o zdravstvenoj ispravnosti vode za ljudsku potrošnju na mjestu potrošnje, ukazivanje na probleme u vodoopskrbi te procjena rizika za zdravlje pučanstva.

Svrha redovnog monitoringa je dobivanje osnovnih podataka o senzorskim, fizikalnim, kemijskim i mikrobiološkim parametrima sukladnosti vode za ljudsku potrošnju i podataka o učinkovitosti prerade vode za ljudsku potrošnju (osobito dezinfekcije). Svrha revizijskog monitoringa je dobivanje podataka o svim parametrima provjere sukladnosti vode za ljudsku potrošnju.

Direktiva vijeća 98/83/EC predviđa godišnja i trogodišnja izvješćivanja država članica Europskoj komisiji prema *Guidance document on reporting under the Drinking Water Directive 98/83/EC*. Republika Hrvatska nije još uspostavila potpunu informatičku bazu kako bi rezultate analiza upisivali u realnom vremenu, a analizu rezultata dobile sve zainteresirane strane. Aplikacija za praćenje kakvoće vode namijenjene za ljudsku potrošnju koju izrađuju Hrvatske vode i Hrvatski zavod za javno zdravstvo još se dorađuje.

Naš laboratorij je u 2015. g. analizirao 20 uzorka s 20 crpilišta (izvorišta) u županiji. Laboratorijske analize su se provodile u opsegu propisanim Pravilnikom, a na temelju Plana monitoringa izvorišta kojeg za svaku godinu donosi Ministarstvo zdravlja. Na temelju podataka dobivenih monitoringom izvorišta vode namijenjenih javnoj vodoopskrbi Hrvatski zavod za javno zdravstvo će uspostaviti bazu podataka o kvaliteti vode i izvršiti procjenu opasnosti od onečišćenja izvorišta u suradnji s pravnom osobom koja koristi i upravlja tim vodoopskrbnim sustavom i Hrvatskim vodama.

U 2015. godini obavljene su analize 3.690 uzorka voda (tablica 1), kako vode za ljudsku potrošnju iz javnih vodovoda (sirova voda i voda nakon dezinfekcije), ostalih javnih vodoopskrbnih objekata, te individualne vodoopskrbe tako i vode iz sustava tople vode na prisustvo *Legionelle spp.*

U 2015. godini analizirano je 13 uzoraka vode iz originalnog pakiranja prema Pravilniku o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (NN 48/15). Od ukupnog broja analiziranih uzoraka voda za ljudsku potrošnju – nakon dezinfekcije (2.973), njih 330 (11,1%) nije udovoljavalo MDK.

U 2015. godini, 301 uzoraka leda (pregledano 69 ledomata) analizirano je prema Vodiču za mikrobiološke kriterije za hranu, ožujak, 2011. To je približno isti broj uzoraka kao i u 2014. godini, ali značajno veći nego u 2013. godini. Utvrdili smo 74 (24,6%) neispravna uzorka iz 16 ledomata.

Od 371 analiziranih uzoraka vode na pokazatelj *Legionella spp.*, imali smo 44 izolata (11,9%). Svih 20 uzoraka za monitoringa izvorišta bilo je zdravstveno neispravna zbog mikrobiološke opterećenosti krških voda. Sirove vode (prije obrade i dezinfekcije) dostavljene od vodovoda su 95% bile zdravstveno neispravne. Takvu sirovu vodu stanovništvo ne pije jer se sva voda prije distribucije u javnu vodoopskrbnu mrežu dezinficira. Samokontrole vodovoda (iz javne vodoopskrbne mreže) dale su 8,9% uzoraka koji nisu odgovarali Pravilniku, dok samokontrole drugih subjekata imale 16,6% takvih uzoraka. Monitoringom javne vodoopskrbe kojeg financira Dubrovačko-neretvanska županija uzeto je 361 uzoraka iz mreže među kojima je bilo 45 neodgovarajućih uzoraka (12,5%).

Parametar koji najčešće nije udovoljavao MDK-u Pravilnika bila je **mutnoća** kao posljedica obilnih kiša, no dovoljna koncentracija slobodnog rezidualnog klora, samim tim i odsustvo mikroorganizama, jamči zadovoljavajuću mikrobiološku kvalitetu. Važno je naglasiti da sve vode u našoj županiji nisu opterećene organskom tvari pa ne postoji opasnost od nastajanja trihalometana u značajnoj količini kao nusprodukta dezinfekcije tako mutne vode.

Tablica 1. Broj pregledanih uzoraka voda po svrsi analize u Dubrovačko-neretvanskoj županiji za 2015. godini

VRSTA UZORKA	SVRHA ANALIZE	PREGLEDANI UZORCI	
		Broj	%
VODA ZA LJUDSKU POTROŠNJU	Samokontrola vodovoda	1.706	46,2
	Samokontrola vodovoda - SRK i mutnoća	256	6,9
	Tehnički pregled građevine i minimalni uvjeti građevine	369	10,0
	Monitoring javne vodoopskrbe	428	11,6
	Samokontrole subjekata koji posluju s hranom (HACCP i sl.)	186	5,0
	Monitoring izvorišta	20	0,5
	Epidemiološka indikacija	6	0,2
	Službena kontrola	18	0,5
	Ostalo - Privatne analize, probne bušotine, monitoring izvora nakon zatvaranja izvorišta, veterinarski broj	7	0,2
OSTALO	Led	301	8,2
	Ostalo (voda u originalnoj ambalaži, voda za zalijevanje poljoprivrednih kultura, voda za pronice rublja..)	22	0,6
	samokontrola objekta - mikrobiološko ispitivanje vode za ljudsku potrošnju (potrošne tople vode) na prisustvo <i>Legionella spp.</i>	363	9,8
	Epidemiološka indikacija (<i>Legionella</i>)	8	0,2
UKUPNO		3.690	100,0

Na nekim izvorištima u našoj županiji povremeno se bilježe vrijednosti **sulfata** koje premašuju MDK. U 2015. smo imali značajno manje razdoblje suše nego 2011., 2012. i 2013. pa je i pojava sulfata iznad MDK bila rjeđa. Vrijednosti sulfata koje se mjere u našoj županiji znatno su niže od 1000 mg/L kada bi

kod pijenja takve vode mogli očekivati laksativni učinak. Sulfati koje nalazimo u našim vodama (voda porijeklom iz izvora Norin, Klokun u dolini Neretve) prirodno su porijekla i jedino imaju korozivni učinak na distribucijski sustav.

Povišene vrijednosti **klorida** (npr. izvorište u Žuljani, crpilišta u Blatskom polju, crpilište Doljani pored Metkovića) posljedica su miješanja slatke i morske vode. Natrij iz NaCl-a može imati utjecaj na krvni tlak, no dnevne količine koje se unesu preko vode za ljudsku potrošnju puno su manje od onih koje se unose ostalom hranom.

Ukupni broj kolonija na 37°C i 22°C dobar su indikator integriteta i čistoće distribucijskog sustava, a povećava se prilikom pogoršanja čistoće, stagnacije vode ili stvaranja biofilma. Prekoračenje MDK vrijednosti za ovaj parametar samo za sebe nema negativni učinak na zdravlje, ali je važan parametar za procjenu rizika.

Ukupni koliformi su indikatori učinkovitosti tretmana vode, a pošto se u nas voda ne prerađuje, oni su odraz čistoće distribucijskog sustava i potencijalnog prisustva biofilma.

E. coli je normalni je stanovnik probavnog trakta ljudi i životinja i indikator je nedavne fekalne kontaminacije. Prisutnost ovih mikroorganizama u vodi za ljudsku potrošnju pokazatelj je nedovoljne dezinfekcije. Neke *E. coli* mogu uzrokovati simptome infekcije probavnog sustava.

Enterokoki su indikatori ljudskog ili životinjskog fekalnog zagađenja, ali i onečišćenja zemljom. Bolje se odupiru dezinfekciji od *E. coli* pa mogu duže preživjeti u vododistribucijskom sustavu.

Tablica 2. Zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, 2015. godini

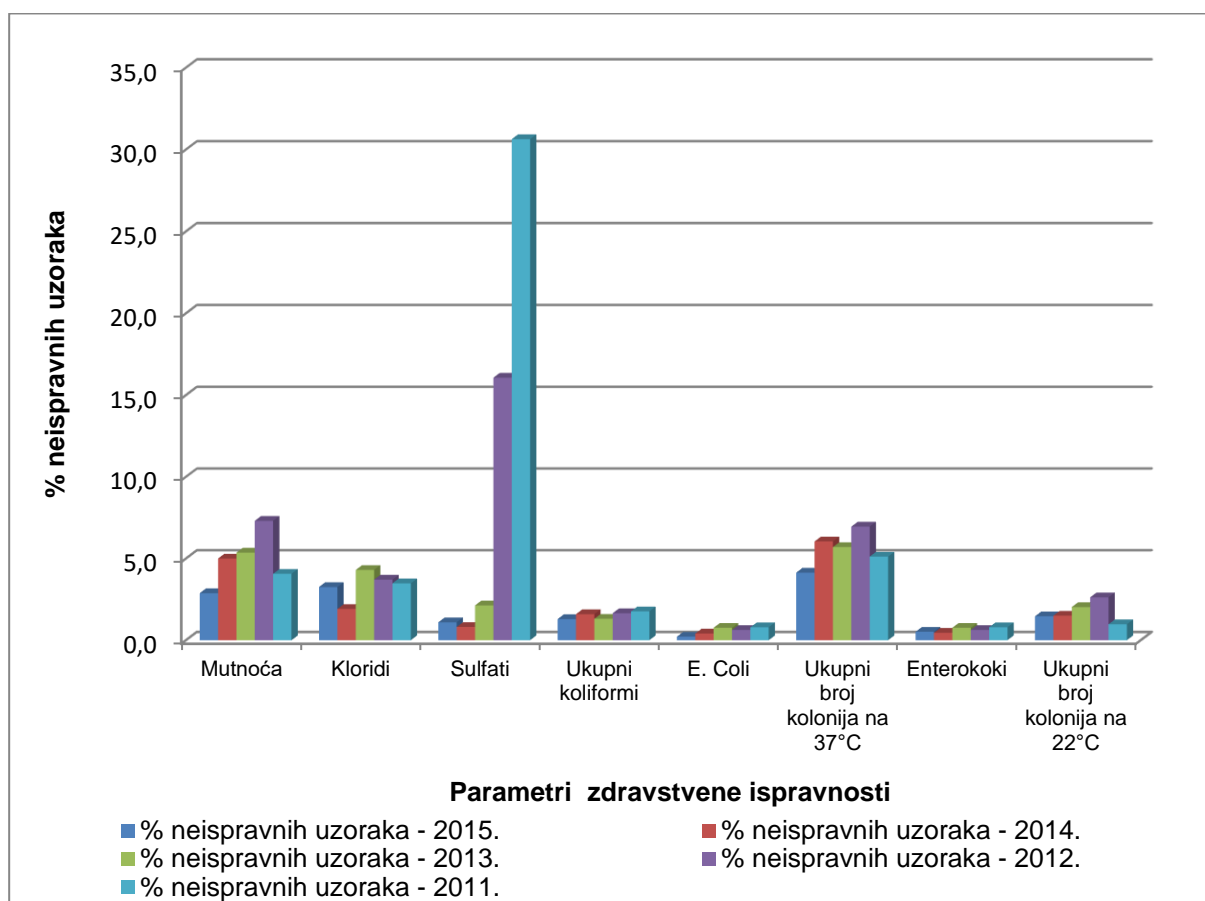
Svrha analize	Javni vodovod – sirova*		Javni vodovod - nakon dezinfekcije		Ostali javni vodoopskrbni objekti		Ukupno - voda za ljudsku potrošnju	
	Ukupno uzoraka*	NE ODGOVARA*	Ukupno uzoraka	NE ODGOVARA	Ukupno uzoraka	NE ODGOVARA	Ukupno uzoraka	NE ODGOVARA
Samokontrole vodovoda	302*	296* (95 %)	1.646	147 (8,9%)	13	0 (0%)	1.659	147 (8,9%)
Tehnički pregledi građevine i sl.	0	0	361	50 (13,9%)	8	0 (0%)	369	50 (13,6%)
Monitoring javne vodoopskrbe	0	0	361	45 (12,5)	14	9 (64,2%)	375	54 (14,4%)
Samokontrole i HACCP	0	0	156	25 (16%)	25	5 (25%)	181	30 (16,6%)
Monitoring izvorišta	20*	20* (100 %)	0	0	0	0		
Epidemiološka indikacija - Legionella	0	0	8	1 (12,5%)	0	0	8	1 (12,5%)
Samokontrola objekta - Legionella	0	0	356	39 (11%)	7	4 (57,1%)	363	43 (11,8%)
Službena kontrola	0	0	16	5 (31,3%)	2	0 (0%)	18	5 (27,8%)
UKUPNO	322*	316* (98,1 %)	2904	312 (10,7%)	69	18 (26,1%)	2.973	330 (11,1%)

* ne koristi se za piće bez prethodne obrade i dezinfekcije

Tablica 3. Najčešći parametri zdravstvene ispravnosti u vodi za ljudsku potrošnju u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u javnoj vodoopskrbi (nakon dezinfekcije) koji nisu odgovarali Pravilniku o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13, NN 141/13 i NN 128/15) u 2015. godini

Parametri neispravnosti	Broj pregledanih uzoraka - 2015.	Broj neispravnih uzoraka - 2015.	% neispravnih
Mutnoća	2.571	74	2,9
Kloridi	2.306	75	3,3
Sulfati	457	5	1,1
Ukupni koliformi	2.322	30	1,3
E. coli	2.322	5	0,2
Ukupni broj kolonija na 37°C *	2.322	96	4,1
Enterokoki	2.322	12	0,5
Ukupni broj kolonija na 22°C *	2.322	34	1,5

* povećani broj kolonija na 37°C i 22°C nemaju negativni učinak na zdravlje

Slika 1. Usporedba parametara zdravstvene ispravnosti u vodi za ljudsku potrošnju (izraženi u %-tku) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u javnoj vodoopskrbi (nakon dezinfekcije) koji nisu odgovarali Pravilniku o parametrima sukladnosti i metodama analize vode za ljudsku potrošnju (NN 125/13, NN 141/13 i NN 128/15) u razdoblju 2011. - 2015. godine

13.2. Analiza bazenske vode

Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije je u 2015. godini imao ugovore za ispitivanje bazenske vode na 113 bazena koji se kontroliraju prema Pravilniku o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima bazenskih kupališta te o zdravstvenoj ispravnosti bazenskih voda (NN 107/12, NN 88/14).

Ispitivanja su se provodila na 44 zatvorena i 69 otvorena bazena. Bazeni u Dubrovačko-neretvanskoj županiji pune se slatkom vodom (96 bazena), a ostalih 17 bazena morskom vodom. Bazene ispituju samo hotelske kuće, dok privatni iznajmljivači samo iznimno. U 2015. godini 99% ispitanih uzoraka bazena bilo je iz hotela.

Tijekom 2015. godine analizirano je prema ugovorima za samokontrolu bazenskih kupališta 1.022 uzoraka bazenskih voda (176 bazena s morskom vodom, a 846 bazen sa slatkom vodom).

Neispravnih uzoraka prema Pravilniku o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima bazenskih kupališta te o zdravstvenoj ispravnosti bazenskih voda (NN 107/12, NN 88/14) bilo je 416 odnosno 41 %, od čega kemijski neispravnih je bilo 352 uzoraka ili 34 %, te 106 mikrobiološki neispravnih uzoraka ili 10 %.

Kako su stupanjem na snagu Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima bazenskih kupališta iz 2014. promijenjeni uvjeti za bazensku vodu (ukinute minimalne koncentracije slobodnog klora te dozvoljene veće pH vrijednosti), uočili smo da bazenska kupališta nemaju uspješnu dezinfekciju. Posebno za vrijeme vrućih ljetnih dana kada su bazenska kupališta puna kupača posebno na bazenima koji nemaju prihvatljivu bazensku opremu i educirano osoblje. U tom periodu smo također utvrdili veću učestalost neispravnih uzoraka na pokazatelj ukupni trihalometani.

Napomenuli bi da su 124 uzorka imala koncentraciju slobodnog klora veću od 1,0 mg/l. Što se tiče pH vrijednosti 17 uzorka bazena imala su pH vrijednost manju od 6,5, ali niti jedan uzorak nije imao pH vrijednost veću od 9,0. Na godišnjoj razini 70 uzoraka bazenske vode je imalo oksidativnost veću u odnosu na propisane granice s tima da je tu bilo 36 uzoraka bazena punjenih morskom vodom. Obradom podataka neispravnih uzoraka po pokazatelju oksidativnost utvrdili smo da je 36 od ukupno 176 pregledanih uzorka bazenske vode (morske) nije odgovaralo Pravilniku (20%). Za bazene punjene slatkom vodom taj udio je značajno manji tako 34 uzorka bazena punjenih slatkom vodom po pokazatelju oksidativnost nisu odgovarali Pravilniku od ukupno 846 pregledana uzorka (4%). Po parametru ukupni trihalometani, 214 uzorka nije odgovaralo zakonskim propisima (21%). Napominjemo da neispravni uzorci po pokazatelju ukupni trihalometani su se najviše odnosili na bazene punjene morskom vodom (83 uzorka od ukupno 176) što čini 47% pregledanih uzorka bazena s morskom vodom. U bazenima sa slatkom vodom ta je manje učestala (131 uzorka od ukupno 846) što čini 15%.

Bazenska voda bila je zdravstveno neispravna po mikrobiološkim pokazateljima, većinom zbog prisutnosti *Pseudomonasa aeruginosa* (103 uzorka), u 61 uzorku bio je povišen ukupan broj aerobnih bakterija pri 37°C, a u 17 uzorka detektirana je *Escherichia coli*. U niti jednom uzorku nije detektirana *Legionella pneumophila*.

Tablica 1. Broj bazena (ugovorenih) koje ispituje ZZJZ Dubrovačko-neretvanske županije u 2015. godini

Bazeni u Dubrovačko-neretvanskoj županiji	Voda za punjenje		Ukupno
	morska	slatka	
otvoreni	12	57	69
zatvoreni	5	39	44
UKUPNO:	17	96	113

Tablica 2. Broj uzoraka prema vrsti bazenskih kupališta u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

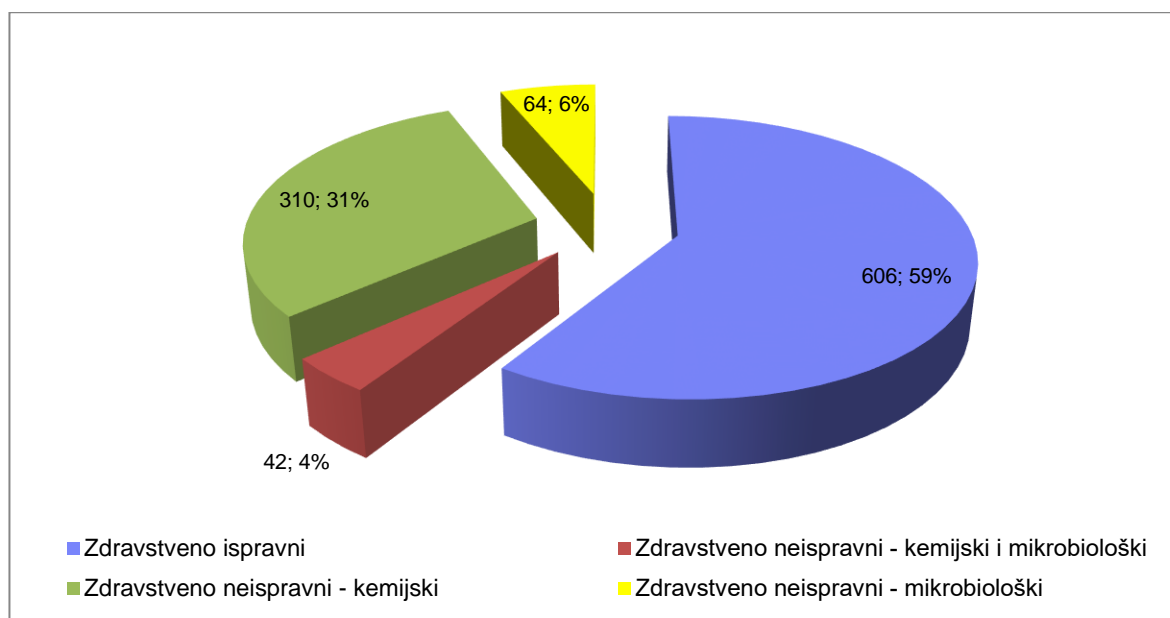
VRSTA BAZENSKOG KUPALIŠTA	Broj uzoraka	%
otvoreni bazen	502	48,4
otvoreni hidromasažni bazen	22	2,1
otvoreni protočni	9	0,9
ulazna voda, kompenzacijski bazen	3	0,3
zatvoreni bazen	377	36,4
zatvoreni hidromasažni bazen	124	12,0
UKUPNO	1.037	100,0

Tablica 3. Broj uzoraka ispitanih bazenskih voda u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

SVRHA ISPITIVANJA BAZENSKOG KUPALIŠTA	Broj uzoraka	%
privatna analiza	2	0,2
samokontrola bazenskog kupališta	1.022	98,6
samokontrola ulazne vode i slično	3	0,3
tehnički pregled	10	1,0
UKUPNO	1.037	100,0

Tablica 4. Zdravstvena ispravnost bazenskih voda (ispitanih temeljem ugovora) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema vrsti neispravnosti

Ispravnost bazenskih voda	Broj uzoraka	Broj uzoraka	Ukupno uzoraka
Zdravstveno ispravni		606	606
Zdravstveno neispravni	Zdravstveno neispravni - kemijski i mikrobiološki	42	416
	Zdravstveno neispravni - kemijski	310	
	Zdravstveno neispravni - mikrobiološki	64	
Ukupno pregledano		1.022	1.022

Slika 1. Zdravstvena ispravnost bazenskih voda u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini prema vrsti neispravnosti

Tablica 5. Vrste neispravnosti bazenskih voda prema pokazateljima ispitivanja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Pokazatelji neispravnosti	Broj neispravnih uzoraka	% neispravnih uzoraka
Mutnoća	2	0,2
pH	17	1,7
Oksidativnost	70	6,8
Slobodni klor	124	12,1
E. coli	17	1,7
Ukup. broj aerob. bakterija pri 37°C	61	66,0
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	103	10,1
Ukupni trihalometani	214	20,9

13.3. Kakvoća mora na plažama

U sezoni kupanja 2015. godine Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije obavio je ispitivanje mora na 114 plaža u razdoblju od 18. svibnja do 02. listopada 2015. godine.

Kriteriji za ocjenjivanje kakvoće mora na plažama, kao i metode ispitivanja propisani su Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08). Uredba propisuje standarde kakvoće mora za kupanje na plaži, granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja i druge značajke mora koje zadovoljavaju sigurnosne kriterije kakvoće vode namijenjene kupanju, sportu i rekreaciji koje se primjenjuju u zemljama Europske unije. Najznačajniji indikatori onečišćenja mora fekalnim otpadnim vodama su mikrobiološki pokazatelji pa njihovo prisustvo upućuje na potencijalni rizik od zaraznih bolesti. Mikrobiološko zagađenje na nekoj točki ispitivanja može jako varirati u vremenu, što ovisi o načinu ispuštanja otpadnih voda te o meteorološkim i hidrografskim uvjetima. Ispitivanja su provedena u 14-dnevnim intervalima, prema okvirnom planu Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva – Odjela za zaštitu mora i priobalja.

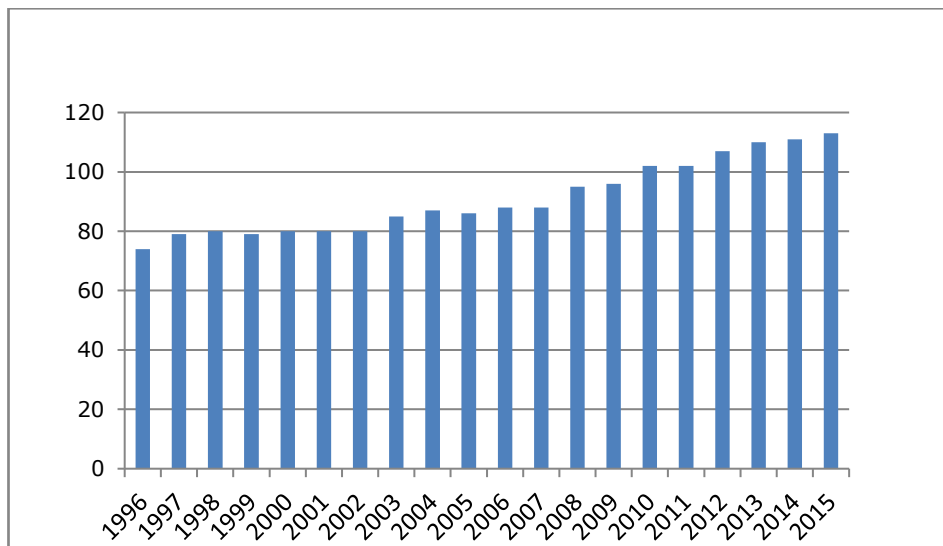
U svrhu pravovremenog informiranja javnosti o kakvoći mora za kupanje, kao i o eventualnim prekoračenjima dopuštenih graničnih vrijednosti za pojedine mikrobiološke parametre, odnosno o onečišćenjima, izrađena je mrežna programska aplikacija za unos, obradu i valorizaciju rezultata ispitivanja. Tako su javnosti na adresi <http://www.zzjzdnz.hr/> dostupne ocjene kakvoće prikazane obojanim kružnim simbolima i to plavim (izvrsna), zelenim (dobra), žutim (zadovoljavajuća) i crvenim (nezadovoljavajuća) na Google maps podlogama, kao i brojne popratne informacije (npr. temperature zraka i mora, slanost, smjer vjetra). Rezultati se u bazu podataka upisuju odmah nakon završetka analize. Osim ocjene kakvoće mora javnost je imala mogućnost uvida u osobitosti plaža, konfiguraciju, hidrometeorološke karakteristike, opremljenost, dostupnost i fotografije, kao i mogućnost komentiranja plaža, dojave onečišćenja te predlaganje novih točaka ispitivanja. U ovoj sezoni kupanja preglednik za javnost baze podataka prilagođen je za prikaz na mobilnim telefonima, pa je tako omogućeno uz pregled ocjena kakvoće mora komentiranje i predlaganje novih točaka, uz pomoć GPS-a pronalazak najbliže plaže i prikaz udaljenosti do plaže. Republika Hrvatska obvezna je izvještavati Europsku komisiju o ocjenama kakvoće mora za kupanje (godišnje i konačne), a rezultati ispitivanja dostupni su na službenim stranicama Europske agencije za zaštitu okoliša <http://www.eea.europa.eu>, koji uz povijesne podatke raspolaže i podacima u realnom vremenu.

Program se financira iz proračuna Dubrovačko-neretvanske županije. Broj plaža na kojima se provodio monitoring u Dubrovačko-neretvanskoj županiji s vremenom je rastao, a cilj je obuhvatiti što više plaža na kojima se kupa veći broj kupača, te utvrditi potencijalne izvore onečišćenja.

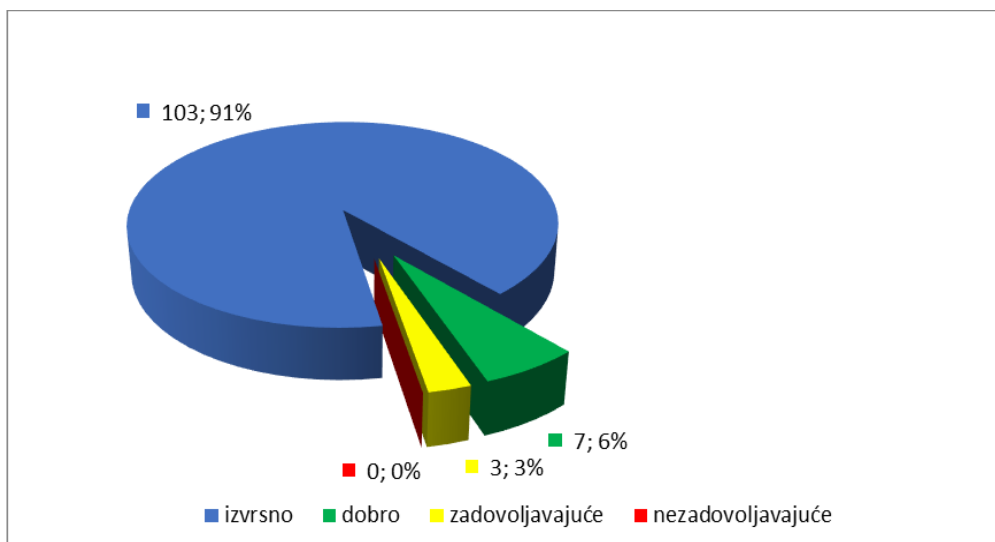
Od 114 plaža iz Županijskog programa 113 je ispitano u redovnom monitoringu, dok je more na Gradskoj plaži u Pločama zbog zabrane kupanja ispitivano izvan monitoringa. Prema godišnjoj ocjeni koja se određuje po završetku sezone kupanja na temelju skupa podataka o kakvoći mora za kupanje, more je na najvećem broju (103) plaža ocijenjeno izvrsnom ocjenom. Vrlo mali broj (7) plaža svrstan je pod ocjenu dobro more, a tri (3) plaže ocijenjene su zadovoljavajuće. U sezoni kupanja 2015. godine niti jedna plaža nema nezadovoljavajuću godišnju ocjenu (slika 2).

Rezultati ispitivanja kakvoće mora u sezoni kupanja 2015. godine ukazuju na vrlo visoku kakvoću mora za kupanje u najvećem broju plaža, a nešto slabija kvaliteta mora uglavnom se javlja u područjima bez riješene odvodnje otpadnih voda.

Slika 1. Prikaz broja točaka ispitivanja mora na morskim plažama u DNŽ od 1996. do 2015. godine

Slika 2. Prikaz godišnje ocjene kakvoće mora u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

Tablica 1. Godišnja ocjena kakvoće mora za kupanje na plažama Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

 Izvrсна godišnja ocjena	 Dobra godišnja ocjena	 Zadovoljavajuća godišnja ocjena	 Nezadovoljavajuća godišnja ocjena
103 plaže	Hotel Dubrovnik Palace (Dubrovnik) Mali Zaton (Dubrovnik) Drače (Janjina) Kobaš (Ston) Medvinjak (Korčula) Ušće (Ploče) Portina (Ploče)	Žrnovska Banja (Korčula) Duboka (Slivno) Ston (Ston)	

Tijekom sezone kupanja 2015. godine, uzorkovani su dodatni uzorci zbog dvije dojave o iznenadnom onečišćenju i jednog kratkotrajnog onečišćenja. Na poziv građana 15.06.2015. zbog mogućeg iznenadnog onečišćenja mora otpadnim vodama s kruzera na plaži u Orašcu-Soderini uzorkovan je jedan dodatni uzorak. Prilikom uzorkovanja mora za kupanje vizualnim pregledom mora nije uočena mrlja koja se spominjala u dojavi, a uzorak mora ocijenjen je izvrsnom ocjenom što ukazuje da onečišćenje nije utjecalo na kvalitetu mora na plaži.

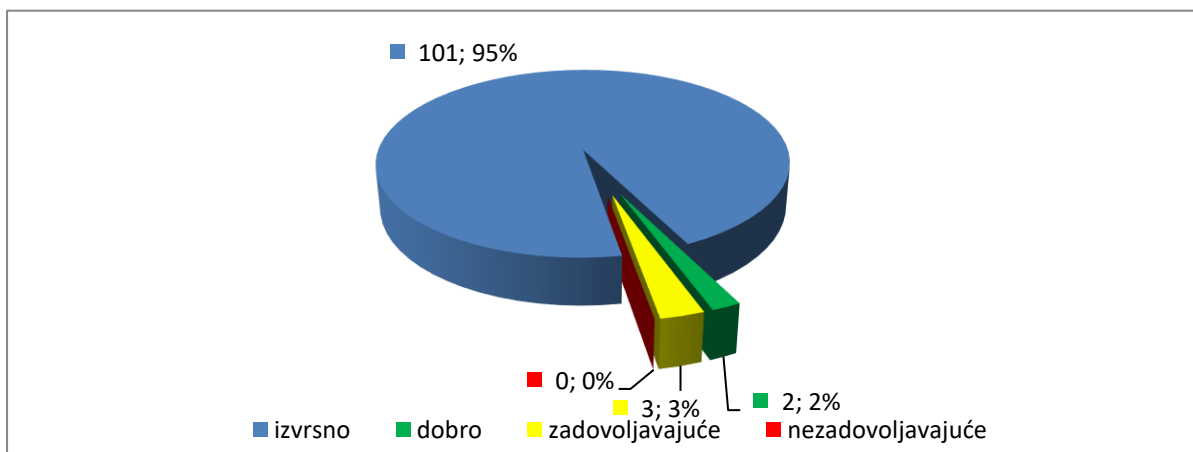
Vodopravna inspekcija zatražila je dodatno uzorkovanje mora za kupanje na plaži u uvali Brsečine 16.7.2015. godine zbog prijave o ispuštanju otpadnih voda u more. Odmah po prijavi uzorkovan je dodatni uzorak. Obzirom da je uzorak ocijenjen izvrsnom ocjenom nije se utvrdilo iznenadno onečišćenje. Tijekom cijele sezone kupanja more na toj plaži imalo je izvrsnu ocjenu.

Na plaži u Prigradici na Korčuli došlo je do kratkotrajnog onečišćenja 15.06.2015. Obzirom da su tijekom trećeg redovnog ispitivanja kakvoće mora vrijednosti mikrobioloških parametara bili nezadovoljavajući odmah su obaviještene sve nadležne inspekcijske službe i nadležni županijski Upravni odjel. Uzimani su dodatni uzorci mora za kupanje od 16. do 19. lipnja 2015. Kontrolnom analizom nakon sedam dana od prestanka onečišćenja 26. lipnja 2015. ustanovljeno je da je došlo do prestanka kratkotrajnog onečišćenja mora.

Nakon sezone kupanja 2015. ustanovljena je i **konačna ocjena** koja se određuje na temelju skupa podataka o kakvoći mora za kupanje po završetku sezone kupanja i prethodne tri sezone kupanja. Od ukupno 113 plaža na kojima se provodi monitoring, konačnom ocjenom ocijenjene su samo one plaže na kojima se kakvoća mora provodila tijekom četiri sezone kupanja (106) dok će se ostale plaže koje su kasnije uključene u monitoring ocijeniti nakon četiri sezone kupanja. Izvrsnom konačnom ocjenom ocijenjena je 101 plaža. Vrlo mali broj plaža (2) svrstan je pod ocjenu dobro more, dok su samo tri plaže ocijenjene zadovoljavajuće. Niti jedna plaža nije ocijenjena nezadovoljavajućom konačnom ocjenom.

Tablica 2. Konačna ocjena kakvoće mora za kupanje na plažama Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

 Izvrsna konačna ocjena	 Dobra konačna ocjena	 Zadovoljavajuća konačna ocjena	 Nezadovoljavajuća konačna ocjena
101 plaža	Polače (Mljet) Portina (Korčula)	Prigradica (Korčula) Mali Zaton (Dubrovnik) Ušće (Ploče)	

Slika 4. Prikaz konačne ocjene kakvoće mora u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

13.4. Kakvoća otpadnih voda

U 2015. godini obavljene su analize kakvoće otpadnih voda 75 objekata uglavnom hotela, komunalnih društava, praonica, vinarija i odlagališta otpada na području cijele Dubrovačko-neretvanske županije. Na zahtjev tvrtke SGS Adriatica otpadne vode uzorkovane su s brodova cruisera koji uplovljavaju u Grušku luku. Ukupno je obrađeno 224 uzoraka od kojih je 91 uzoraka (40.6%) udovoljavalo uvjetima zadanim Vodopravnim dozvolama, dok 101 uzoraka (45%) nije udovoljavalo uvjetima zadanim Vodopravnim dozvolama. Analizirana je kakvoća 32 uzoraka (14.3%) koji nemaju propisane uvjete (MDK

maksimalne dozvoljene koncentracije) Vodopravnom dozvolom. Obzirom da još uvijek postoje komunalna društva, hoteli, praoalice i vinarije s kojima nije sklopljen ugovor o ispitivanju otpadnih voda u budućnosti možemo očekivati veći broj uzoraka. Popis tih objekata dostavljen je Državnoj vodopravnoj inspekciji i Hrvatskim vodama VGO Split.

13.5. Mikrobiološka čistoća ugostiteljskih objekata

U 2015. godini obavljene su kontrole mikrobiološke čistoće i mikrobiološke ispravnosti hrane u 1.600 ugostiteljskih objekata (hotela, restorana, trgovina, caffè barova, društvene prehrane) na području cijele županije. U 1.953 kontrole uzorkovano je 16.365 otisaka/briseva na mikrobiološku čistoću i 2.165 uzoraka hrane radi utvrđivanja mikrobiološke ispravnosti. Od ukupno 16.365 otisaka/briseva, najveći broj ih je obrađen u Odjelu za hranu (13.215; 80,8 %), zatim u Odjelu za mikrobiologiju u Korčuli (1.890; 11,5 %) te u mikrobiološkom laboratoriju u Veloj Luci (1.260; 7,7 %)

Tablica 1. Obrađeni broj otisaka/briseva prema mjestu obrade u 2015. godini

Mjesto obrade (Laboratorij)	Broj otisaka
Odjel za hranu	13.215 (80,8%)
Odjel za mikrobiologiju Korčula	1.890 (11,5%)
Mikrobiološki laboratorij Vela Luka	1.260 (7,7%)
UKUPNO	16.365

Od 1.953 kontrole, 96 (4,9%) kontrola dalo je nezadovoljavajuće rezultate mikrobiološke čistoće. Najlošija mikrobiološka čistoća ustanovljena je u hotelima (9,5 % nezadovoljavajućih), objektima brze prehrane (9,1 %) te pekarnicama (8 %). Najbolja čistoća je u slastičarnicama (0 %) i u objektima društvene prehrane (2,3 %).

Tablica 2. Mikrobiološka čistoća objekata prema tipu objekta (po posjetama) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

TIP OBJEKTA	MIKROBIOLOŠKA ČISTOĆA OBJEKTA (po broju posjeta objektu)		UKUPNO
	zadovoljavajuća	nezadovoljavajuća	
hotel	152	16 (9,5%)	168
caffè-bar	412	22 (5,3%)	434
trgovine: diskont, mini market, samoposluga, trgovina	321	16 (4,7%)	337
društvena prehrana: dječji vrtić, domovi, osnovna škola, opća bolnica	169	4 (2,3%)	173
mesnica	10	0	10
pekarnica	138	12 (8%)	150
slastičarnica	31	0	31
objekti brze prehrane: OBP tip II, fast food, sandwich bar	60	6 (9,1%)	66
mali ugostiteljski objekti: bistro, buffet, kavana, konoba, pečenjarnica, pivnica, pizzeria, restoran, snack bar, taverna, zalogajnica	564	20 (3,4%)	584
UKUPNO	1.857 (94,1%)	96 (4,9%)	1.953

Od 16.365 otisaka/briseva njih 909 (5,6%) nije udovoljavalo propisanim normativima mikrobiološke čistoće prema Pravilnika o učestalosti kontrole i normativima mikrobiološke čistoće u objektima pod sanitarnim nadzorom (NN 137/09). Mikrobiološki otisci/brisevi uzeti su s posuđa, pribora, opreme, radnih površina i ruku djelatnika u ugostiteljskim objektima.

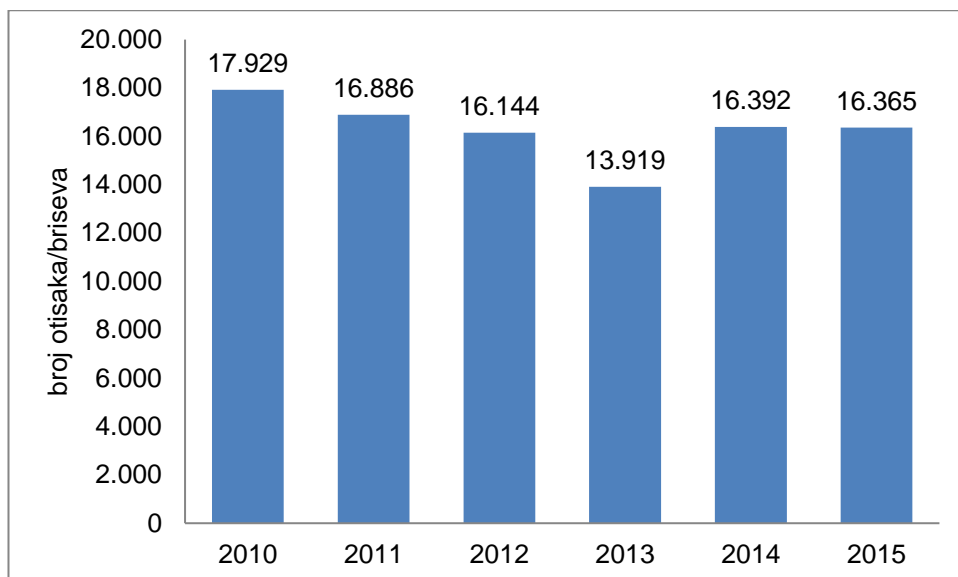
Tablica 3. Prosudba otisaka/briseva prema vrsti uzoraka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

VRSTA UZORKA	PROSUDBA OTISKA		UKUPNO
	neprihvatljivo	prihvatljivo	
čaše, šalice, pribor za jelo, tanjuri, zdjele	368 (3%) (40% od ukupno nezadovoljavajućih)	12.381 (97%)	12.749
radna površina: porculan, staklo, metal, plastika, drvo	62 (6%) (7% od ukupno nezadovoljavajućih)	1.048 (94%)	1.110
ruke	479 (19%) (56% od ukupno nezadovoljavajućih)	2.027 (81%)	2.506
UKUPNO	909 (5,6%)	15.456 (94,4%)	16.365

Najčešći uzrok neispravnosti otisaka bio je povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija i to najčešće sa ruku zaposlenog osoblja (19% od ukupnog broja uzetih otisaka/briseva ruku, odnosno 56% od ukupnog broja nezadovoljavajućih uzoraka). Nezadovoljavajuća mikrobiološka čistoća posljedica je nedostatnog čišćenja, pranja i dezinfekcije. Prema svrsi kontrole, daleko najveći broj otisaka uzet je shodno ugovorima sa subjektima koji posluju s hranom u sklopu njihove samokontrole (99,5 %), dok je svega 75 uzoraka briseva uzorkovala je sanitarna inspekcija tijekom službene kontrole hrane. 12 briseva je uzeto prema epidemiološkoj indikaciji.

Tablica 4. Mikrobiološka ispravnost otisaka/briseva po svrsi kontrole u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

SVRHA KONTROLE	Otisci/ brisevi		UKUPNO
	Prihvatljivo	Neprihvatljivo	
prema epidemiološkoj indikaciji	4	8	12
službena kontrola (sanitarna inspekcija)	72	3	75
po ugovoru (samokontrola)	15.380	898	16.278
UKUPNO	15.456	909	16.365

Slika 1. Broj obrađenih otisaka/briseva u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u razdoblju 2010.-2015. godine

Tablica 5. Kretanje broja prihvatljivih i neprihvatljivih otisaka/briseva u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u razdoblju 2010.-2015. godine

Godina	Otisci/ brisevi		
	Prihvatljivo	Neprihvatljivo	Ukupno
2010.	16.016	1.913 (11,9%)	17.929
2011.	15.255	1.631 (10,7%)	16.886
2012.	14.760	1.384 (9,4%)	16.144
2013.	12.991	928 (7,1%)	13.919
2014.	15.617	775 (5,0%)	16.392
2015.	15.456	909 (5,9%)	16.365

13.6. Mikrobiološka kakvoća hrane

Od 2.165 ispitanih uzoraka hrane 224 (10%) uzoraka bilo je mikrobiološki neispravno, od čega ih je 136 (7%) bilo zdravstveno neispravno, a 88 uzorak (4%) nije udovoljilo propisanim standardima zbog povećanog broja aerobnih mezofilnih bakterija ili kvasaca i plijesni. Zdravstveno neispravna hrana je ona iz koje su izolirani patogeni ili potencijalno patogeni mikroorganizmi. Kod takve je hrane najčešće ustanovljen i povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija.

Tablica 1. Mikrobiološka ispravnost ispitanih uzoraka po grupama hrane u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

VRSTA HRANE	OCJENA MIKROBIOLOŠKE ISPRAVNOSTI HRANE			UKUPNO
	NE udovoljava	Udovoljava	ZDRAVSTVENO NEISPRAVNA	
topla gotova jela	18 (2%)	1.050 (95%)	42 (3%)	1.110
hladna gotova jela	5 (5%)	69 (71%)	23 (24%)	97
kolači bez kreme	0	11	0	11
kremasti kolači	17 (5%)	320 (86%)	35 (9%)	372
keksi	0	7	0	7
svježi (meki) sir	2 (13%)	13 (81%)	1 (6%)	16
polutvrđi sir	0	211 (98%)	4 (2%)	215
tvrdi sir	0	7	0	7
mlječni i sirni namazi	1	1	0	2
sladoledi	7 (7%)	81 (84%)	9 (9%)	97
pekarski proizvodi	0	23	0	23
sirovo meso i mesni pripravci	0	44 (96%)	2 (4%)	46
polutrajne kobasice	37 (34%)	65 (60%)	7 (6%)	109
trajne kobasice	0	10 (91%)	1 (9%)	11
svježe voće i povrće	1 (5%)	9 (40%)	12 (55%)	22
sušeno i kandirano voće	0	16	0	16
kuhani i želirani voćni proizvodi	0	2	0	2
pasterizirani proizvodi od voća i povrća	0	2	0	2
UKUPNO	88 (4%)	1.941 (89%)	136 (7%)	2.165

Najlošija mikrobiološka kvaliteta ustanovljena je kod svježe narezanog voća i povrća i hladnih gotovih jela. Povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija u hrani posljedica je nehigijenskog rukovanja i/ili nepravilnog čuvanja. Iako ove bakterije nužno ne predstavljaju rizik za zdravlje potrošača, znatno narušavaju kakvoću proizvoda (hrane), a time i kakvoću ugostiteljske usluge. Aerobne mezofilne bakterije su najčešći parametar koji ne udovoljava propisanim mikrobiološkim kriterijima. Njihov povećan broj ustanovljen je kod 208 (12%) uzoraka.

19 uzoraka hrane (1%) bilo je zdravstveno neispravno zbog prisustva *Staphylococcus aureus*, koji u hrani predstavlja potencijalnu opasnost od stafilokoknog trovanja. Hrane iz koje je bio izoliran *S. aureus* sadržavala je i veliki broj aerobnih mezofilnih bakterija. Enterobakterije su izolirane iz 143 (8%), a *Escherichia coli* iz 4 (2%) uzoraka.

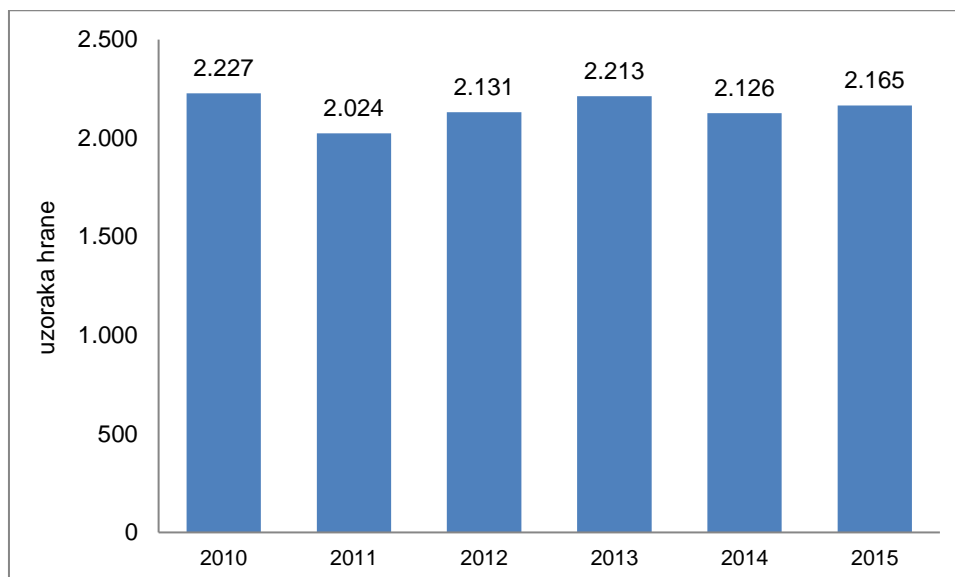
Tijekom 2015. godine nije izolirana niti jedna *L. monocytogenes*. Dvije *Salmonelle infantis* izolirane su iz službenih uzoraka svježe piletine. Mikrobiološka kakvoća hrane može se poboljšati pravilnim čuvanjem namirnica, poboljšanjem higijene (naročito higijene ruku) i pridržavanjem načela HACCP sustava (koji je zakonska obaveza svih subjekata u poslovanju s hranom). Glavnina uzoraka hrane za analizu uzorkovano je po ugovoru sa strankama kao dio samokontrole (HACCP sustava) subjekata u poslovanju s hranom. Sanitarna inspekcija je u suradnji sa Zavodom u službenoj kontroli uzorkovala 135 uzoraka mesa, kremastih kolača, sladoleda i gotove hrane.

Tablica 2. Udovoljavanje zakonski maksimalno dozvoljenoj koncentraciji (MDK) prema mikrobiološkim parametrima u namirnicama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

MIKROBIOLOŠKI PARAMETAR	< MDK	> MDK	UKUPNO
Aerobne mezofilne bakterije	1.564 (88%)	208 (12%)	1.772
Aerobne sporigene bakterije	23 (100%)	0	23
<i>Enterobacteriaceae</i>	1.736 (92%)	143 (8%)	1.879
<i>Escherichia coli</i>	259 (98%)	4 (2%)	263
Kvasci	84 (87%)	12 (13%)	96
<i>Listeria monocytogenes</i>	2.077 (100%)	0	2.077
Plijesni	92 (97%)	3 (3%)	95
<i>Salmonella</i> spp.	2.142 (100%)	2	2.144
Sulfitoreducirajuće klostridije	1.584 (100%)	0	1.584
<i>Staphylococcus aureus</i>	2.061 (99%)	19 (1%)	2.080

Tablica 3. Mikrobiološka ispravnost hrane po svrsi kontrole u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2015. godini

SVRHA KONTROLE	Ocjena mikrobiološke ispravnosti hrane			UKUPNO
	Ne udovoljava	Udovoljava	Zdravstveno neispravna	
Na zahtjev stranke	0	36	0	36
Prema epidemiološkoj indikaciji	0	14	1	15
Službena kontrola (sanitarna inspekcija)	12	108	15	135
po ugovoru (samokontrola)	76	1.784	119	1.979
UKUPNO	88	1.941	136	2.165

Slika 1. Kretanje ukupnog broja uzoraka hrane u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u razdoblju 2010.-2015. godine

Tablica 4. Mikrobiološka ispravnost hrane u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u radoblju 2010.-2015. godine

Godina	Udovoljava	Ne udovoljava	Zdravstveno neispravna	Ukupno
2010.	1.857	112 (5,0%)	258 (11,6%)	2.227
2011.	1.680	101 (5,0%)	243 (12,0%)	2.024
2012.	1.764	110 (5,2%)	257 (12,1%)	2.131
2013.	1.956	78 (3,5%)	179 (8,1%)	2.213
2014.	1.882	77 (3,6%)	167 (7,9%)	2.126
2015.	1.941	88 (4,1%)	136 (6,3%)	2.165

13.7. Provedba uvođenja i održavanja HACCP sustava u objektima

HACCP (eng. kratica za Hazard Analysis Critical Control Point) je alat koji pomaže proizvođačima hrane prilikom identifikacije, procjene i kontrole opasnosti koje mogu biti vezane za određeni proizvod ili cijelu proizvodnu liniju. Prema Zakonu o hrani (NN 46/07) i Pravilniku o higijeni hrane (NN 99/07), od 2009. godine potrebno je poslovanje, proizvodnju, pripremu i posluživanje hrane uskladiti s odredbama HACCP sustava.

Sustav se zasniva na identifikaciji i analizi specifičnih opasnosti te utvrđivanju preventivnih mjera kojim se rizik proizvodnje i nastanka potencijalno opasne hrane uklanja ili svodi na prihvatljivu mjeru. Nije nužno da HACCP sustav bude isti za proizvođače hrane, trgovce hranom ili subjekte koji poslužuju hranu, ali je važno da poslovni subjekti poduzmu mjere analize opasnosti kako bi odredili postoje li kritične kontrolne točke (CCPs) u njihovom poslovanju i da su opasnosti kontrolirana kroz provedbu preduvjetnih zahtjeva.

Tijekom 2015. godine Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko–neretvanske županije ugovorio je nova implementiranja HACCP sustava sa još 19 objekata koji posluju s hranom. U istoj godini, uvjete Zavoda za certificiranjem, zadovoljilo je 18 objekata.

Tablica 1. Vrsta i broj objekata u kojima je Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko–neretvanske županije počeo uvoditi HACCP sustav tijekom 2015. godine

Vrsta objekta	Broj objekata
Ugostiteljski objekti (hoteli, restorani, konobe, pizzerije, bistroi...)	4
Objekti društvene prehrane (domovi, dječji vrtići, škole...)	15
UKUPNO	19

Tablica 2. Vrsta i broj usluga koje je Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko–neretvanske županije pružio u sklopu uvođenja HACCP sustava tijekom 2015. godine

Vrsta usluge	Broj objekata
Snimka stanja objekta	4
Zajednička edukacija	4
Trening u kuhinji	4
Kontrola	19
Certificiranje	18
UKUPNO	49

13.8. Program kontinuiranog mjerenja i razlikovanja peludi u zraku

U 2015. godini na poslovima uzorkovanja i analize peludi su radila tri stručna suradnika, biologa. Uzorkovanje i analiza peludi se obavlja s dvije lokacije, Dubrovnik i Metković.

Mjerna postaja za grad Dubrovnik se nalazi na krovu Opće bolnice Dubrovnik u Dubrovniku, a za grad Metković se nalazi na krovu zgrade Doma zdravlja Metković. Uzorkovanje se obavljalo uzorkivačima LANZONI model VPPS 2000, a očitavanje broja peludnih zrnaca uglavnom anemofilnih i visokoalergenih vrsta, temeljem obrasca koji je unificiran za cijelu Hrvatsku. Obzirom da su na poslovima uzorkovanja i analize peludi izmjenila čak tri stručna suradnika, kao i zbog većeg broja kvarova na uzorkivačima, broj uzoraka je smanjen u odnosu na 2014. godinu.

U 2015. godini za grad Dubrovnik je napravljeno ukupno 252 uzoraka i izvršeno je isto toliko očitavanja, a za grad Metković 293 uzoraka i očitavanja.

Dnevna izvješća su slana krovnoj instituciji za monitoring peludi u Hrvatskoj, a to je Nastavni zavod za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar iz Zagreba, Laboratorij za aerobiologiju, a koji je ujedno i poveznica prema referentnom centru u Beču, kao i prema drugim institucijama koje objavljuju i podatke za gradove Dubrovnik i Metković.

Od 05.06.2014. godine je Laboratorij za aerobiologiju, Nastavnog zavoda za javno zdravstvo dr. Andrija Štampar iz Zagreba, uspostavio i aplikaciju Aeroalert, u koju su uključeni i podaci za gradove Dubrovnik i Metković.

Za 2015. godinu je izrađen i peludni kalendar za gradove Dubrovnik i Metković (slika 1 i 2).

14. DJELATNOST SLUŽBE ZA MIKROBIOLOGIJU

Marina Vodnica Martucci, dr. med., spec. med. mikrobiologije s parazitologijom

Specijalističko-konzilijarna dijagnostička djelatnost Službe za mikrobiologiju osigurava i pridonosi očuvanju i održavanju zdravlja populacije Dubrovačko-neretvanske županije, bilo da se radi o dijagnosticiranju zaraznih bolesti i pomoći pri odabiru adekvatne odnosno ciljane antimikrobne terapije, bilo o otkrivanju kliconoša, i nadzoru nad mogućim izvorima i putevima širenja infekcija, kao pomoć i podrška radu Službe za epidemiologiju Zavoda.

Djelatnici Službe za mikrobiologiju u 2015. godine su u cilju dijagnostike oduzimali, zapimali i obrađivali raznovrsne bolničke i izvanbolničke uzorke, s ciljem utvrđivanja etiološke dijagnoze bakterijskih, virusnih, gljivičnih i parazitarne bolesti. Korištene su klasične (mikroskopija, kultivacija) ili brze (imunokromatografija, imunofluorescencija, molekularne) metode, odnosno izravne i neizravne dijagnostičke metode.

U tri laboratorija Službe za mikrobiologiju zaprimljen je i obrađen 89.461 uzorak, izvršeno je 94.130 pretraga za 30.971 korisnika, od čega je oko 3.000 ležećih bolesnika OB Dubrovnik. Izuzev uzoraka stolica i seruma, 8.868 obrađenih uzoraka je porijeklom od bolničkih pacijenata, bilo kliničkih, bilo nadzornih uzoraka, a koji se uzimaju u svrhu kontrole nad hospitalnim infekcijama.

Obrađeno je 9.154 uzoraka iz gornjih dišnih puteva (obrisi nazofarinksa, obrisi ždrijela) u svrhu dijagnostike bakterijske infekcije. Iz donjih dišnih puteva bakteriološki su obrađeni uzorci iskašljaja, aspirata bronha i traheje, te najrjeđe bronhoalveolarnog lavata (BAL), a ovih je uzoraka bilo 1.930. Obrađeno je 4.969 raznih uzoraka sa površina (koža, sluznice: konjunktiva, vestibulum nosa i vanjski zvukovod) tijela.

U svrhu dijagnosticiranja uroinfekcija obrađeno je 26.030 uzoraka urina, 1.353 urogenitalnih uzoraka na genitalne mikoplazme, te 634 uzoraka brisa rodnice radi skrininga BHS-B.

Obrađeno je 2.584 uzoraka stolica na salmonela i šigela, te 2.465 uzoraka stolica na kampilobakter. Bio je obrađen 1.451 uzorak porijeklom iz primarno sterilnih mjesta (uzorci hemokultura, likvora i sterilnih tjelesnih tekućina), a 28 uzoraka dobivenih aspiracijom odnosno punkcijom (apscesi, rane).

Nadzornih obrisa na detekciju kolonizatornih bolničkih patogena (MRSA-meticilin rezistentni stafilocok, CRE-karbapenem rezistentne enterobakterije, VRE-vankomicin rezistentni enterokok), te uzoraka spora (kontrola sterilizacijskih postupaka) i uzoraka krvi (uzorci iz Odjela za transfuziju) na sterilnost u svrhu kontrole nad bolničkim infekcijama bilo je 1.834.

Osim bakteriološke dijagnostike u laboratoriju su zaprimani raznovrsni uzorci u cilju virusološke dijagnostike. U respiratornim uzorcima detektirao se RSV (7 uzoraka) te influenza virusi (312 uzoraka), a u uzorcima stolice detektiralo se prisustvo antigena rota i adenovirusa (1.172 uzorka), te norovirusa (156 uzorka). U uzorcima stolice brzim imunokromatografskim testovima detektiralo se prisustvo antigena uzročnika i/ili toksina (*Clostridium difficile*, *Helicobacter pylori*, Shiga-like toxins *E.coli*) te je tim pretragama obrađeno 1.229 uzoraka.

Uzoraka stolica, sistematskim pregledom obuhvaćenih korisnika, a s ciljem otkrivanja kliconoštva salmonela i šigela bilo je obrađenih 15.400, a mikroskopski pregledanih na prisustvo crijevnih parazita bilo je 12.946.

U 2015. godini u dijagnostici urogenitalnih klamidijских infekcija uvedena je nova molekularna metoda (realtime PCR), tako da je 130 uzoraka (uglavnom cervikalnih i uretralnih briseva) pregledano imunofluorescentnom mikroskopskom metodom (DIF), a od uvođenja molekularne metode pregledan je 481 uzorak, najčešće se radi o prvom mlazu urina.

Za serološke pretrage (kojih je izvršeno 5.626) izvađeno je ili zaprimljeno i obrađeno 2.983 uzoraka seruma. Iz tablice dva vidljivo je da se među bakterijskim uzročnicima akutnog enterokolitisa najčešće izolira kampilobakter, a od virusnih uzročnika najčešće se dokaže antigen rotavirusa. Tablica tri ukazuje da se 2015. godine BHS-A (*Streptococcus pyogenes*) izolirao s učestalošću od 17,66%, što je značajno više nego prethodne godine (9,67%).

Iz tablice četiri za prikaz najčešćih bakterijskih patogena uzročnika infekcija donjih dišnih puteva (akutne egzacerbacije KOPB i pneumonija) uočava se visoki postotak neadekvatnih (89,10%) uzoraka, a vrlo mali postotak značajnih bakterijskih izolata; radi se o uzročnicima izvanbolničkih i bolničkih pneumonija te uzročnicima KOPB, pri čemu su isključeni atipični bakterijski mikroorganizmi.

Iz tablice pet je evidentno da je najčešći uzročnik uroinfekcija u 2015. godini u DNŽ bila *E. coli*, a zatim slijede enterokok, klebsijela i proteus, kao sekundarni urinarni patogeni. U 1/3 (36,47%) uzoraka kultivacijom nije izolirana bakterija (nalaz:bez porasta) a 1/3 nalaza urinokultura (34,02%) dokaz je nekvalitetnosti uzoraka, bilo da se radilo o prisutnosti većeg broja crijevnih bakterija u uzorku (kontaminacija) ili prisustvu većeg broja gram pozitivnih koka, koji predstavljaju normalnu, kolonizatornu floru distalne uretre.

Među urogenitalnim odnosno bakterijskim spolno-prenosivim patogenima najčešće se izoliraju urogenitalne mikoplazme i to *Ureaplasma urealyticum*, s učestalošću od 31,14% (tablica šest). Iako je njena patogenost neupitna i dokazan je uzročnik komplikacija u trudnoći (korioamnionitis, pobačaj, prijevremeno pucanje plodovih ovoja, itd), postpartalnih infekcija i infekcija u novorođenčadi, u velikom broju slučajeva predstavlja kolonizatornu floru urogenitalnog sustava. Učestalost pozitivnih rezultata na klamidiju u 2014. godini je bila 0,83%, u 2015. godini 2,45%, što se pripisuje novouvedenoj osjetljivijoj metodi detekcije.

U slijedećim tablicama prikazani su neki od rezultata mikrobioloških pretraga najbrojnijih vrsta uzoraka, koji potječu iz probavnog (tablica 2), respiratornog (tablice 3 i 4), te urogenitalnog sustava (tablice 5 i 6), a ukazuju na najčešće vrste izoliranih uzročnika te njihovu učestalost.

Tablica 1. Prikaz broja najčešćih uzoraka po organskim sustavima u 2015. godini

Organski sustav	Uzorak	Broj
Urogenitalni sustav	Urin bakteriološki	24.849
	Ostali uzorci bakteriološki	2.032
Probavni sustav	Stolica bakteriološki pacijenti	5.678
	Stolica kliconoše	15.400
	Stolica parazitološki	12.953
	Otkrivanje antigena bakterija i virusa	2.557
Gornji i donji respiratorni sustav, oko	Ždrijelo, nazofarinks, iskašljaj, bronhoaspirat	11.899
Središnji živčani sustav	Likvor bakteriološki	37
Koža i adneksi	Rane i druge promjene bakteriološki	3.744
Krv	Hemokultura	1.316
Ostali primarno sterilni materijali	Punktati pleure, ascites, zglobova tekućina	191

Tablica 2. Vrsta i broj izolata, broj uzoraka stolice i udio pozitivnih nalaza u 2015. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>Salmonella</i>	17.984	132	0,73
<i>Campylobacter</i>	3.124	124	3,97
Enteropatogena E.coli	659	6	0,91
Rotavirusi	1.176	216	18,37
Adenovirusi	1.176	11	0,94
Norovirusi	156	14	8,97
<i>Helicobacter pylori</i>	914	201	21,99
<i>Clostridium difficile</i>	256	32	12,50

Tablica 3. Vrsta i broj izolata, broj uzoraka obriska ždrijela kod infekcije gornjeg respiratornog sustava u 2015. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>Streptococcus pyogenes</i> (BHS-A)	6.641	1.173	17,66
Ostale grupe BHS	6.641	96	1,45

Tablica 4. Vrsta i broj izolata, broj uzoraka iskašljaja kod infekcija donjeg respiratornog sustava u 2015. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	1.413	24	1,70
<i>Haemophilus influenzae</i>	1.413	27	1,91
<i>Moraxella catarrhalis</i>	1.413	21	1,49
<i>Staph.aureus</i>	1.413	3	0,21
<i>Pseud.aeruginosa</i>	1.413	36	2,55
Enterobakterije	1.413	27	1,91
Orofarinfealna kontaminacija*	1.413	1 259	89,10

*Orofarinfealna kontaminacija je nalaz ukoliko se na osnovu velikog broja epitelnih stanica utvrdi loša kvaliteta uzorka.

Tablica 5. Vrsta i broj izolata, broj uzoraka urina (srednji mlaz i urin dobiven kateterizacijom) i udio pozitivnih nalaza u 2015. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>E.coli</i>	25.278	3.810	15,07
<i>Enterococcus spp.</i>	25.278	709	2,80
<i>Proteus spp.</i>	25.278	515	2,04
<i>Klebsiella spp.</i>	25.278	598	2,37
Ostale enterobakterije	25.278	220	0,87
<i>P. aeruginosa</i>	25.278	323	1,28
<i>S.saprophyticus</i>	25.278	39	0,15
<i>Acinetobacter spp.</i>	25.278	16	0,06
Kontaminacija	25.278	1 330	5,26
Bez porasta	25.278	9 220	36,47
RFDU*	25.278	7 269	28,76

*RFDU = rezidentna flora distalne uretre

Tablica 6. Vrste i broj izolata, broj uzoraka (obrisci cerviksa, uretre, rodnice, prvi mlaz urina) i % pozitivnih nalaza 2015. godini

Izolat	Broj uzoraka	Broj izolata	% pozitivnih nalaza
<i>Chlamydia trachomatis</i>	611	15	2,45
<i>Ureaplasma urealyticum</i>	1.503	468	31,14
<i>Mycoplasma hominis</i>	1.503	46	3,06
<i>Trichomonas vaginalis</i>	85	0	0,00

